ΑΝΩΓΕΙΑΝΟΣ ΑΓΩΝΙΣΤΗΣ

Η ΦΩΝΗ ΤΩΝ ΑΝΩΓΕΙΩΝ

ΤΡΙΜΗΝΗ ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΑΝΩΓΕΙΑΝΩΝ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ
«ΤΟ ΙΔΑΙΟΝ ΑΝΤΡΟΝ»

ΑΣΠΙΔΑ ΚΟΥΡΗΤΩΝ
ΠΟΥ ΒΡΕΘΗΚΕ
ΣΤΟ «ΙΔΑΙΟΝ ΑΝΤΡΟΝ»

ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ ΤΕΛΟΣ
Ταχ. Γραφείο ΑΘΗΝΑΣ 15
Κωδικός εντύπου 018182

PRESS POST x+7 PRESS POST

ΕΛΤΑ Hellenic Post

ΕΤΟΣ 52ο • ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ 326 • ΑΠΡΙΛΙΟΣ - ΜΑΪΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ 2021
ΒΕΛΕΣΤΙΝΟΥ 18, ΑΜΠΕΛΟΚΗΠΟΙ, τ.κ. 11 523, ΑΘΗΝΑ, **www.ifonitonanogion.gr**

ΤΕΛΕΤΗ ΑΠΟΦΟΙΤΗΣΗΣ

1ου ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΑΝΩΓΕΙΩΝ

ΣΕΛ. 12

13 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1944 • 13 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2021

77η ΕΠΕΤΕΙΟΣ από το Ολοκαύτωμα των Ανωγείων

ΣΕΛ. 6-9

ΜΑΧΗ στο ΣΦΑΚΑΚΙ 77 χρόνια μετά...

›Σελ. 13

ΥΑΚΙΝΘΕΙΑ 2021

Αφιερωμένα «Στη μάνα που γέννησε και τη μάνα που δε γέννησε»

Σελ. 14

ΤΡΙΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΔΗΜΟΥ ΑΝΩΓΕΙΩΝ ›Σελ. 14

ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ ΘΕΡΜΑ
για την ανταπόκρισή σας στο κάλεσμά μας να στηρίξετε τη «ΦΩΝΗ» μας. Συνεχίστε να παρέχετε τη στήριξή σας, καταβάλλοντας την ετήσια συνδρομή σας. Εν μέσω πανδημίας και αναστολής της λειτουργίας του εκδότη της – Συλλόγου Ανωγειανών Αθήνας «Το Ιδαίον Άντρον» προς αποφυγή διασποράς του Covid – 19, η στήριξή σας είναι η μόνη που μπορεί να της δώσει τη δύναμη να συνεχίσει να «ηχεί».

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΑΚΟΜΑ

ΣΚΕΨΕΙΣ σελ. 2, του Γιάννη Μανουρά

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΟΥ ΩΚΕΑΝΟΥ σελ. 4, της Μαρίας Χρονιάρη

ΑΝΩΓΕΙΑΝΕΣ ΑΘΙΒΟΛΕΣ, σελ. 4

Στήλες...

...11/9/2001, 20 ΧΡΟΝΙΑ ΜΕΤΑ

Πριν 20 χρόνια, όταν οι «Δίδυμοι Πύργοι» κατέρρεαν και το φρικώδες αυτό θέαμα άφηνε άναυδη την ανθρωπότητα, γινόταν αμέσως αντιληπτό, παρά το σάστισμα και την αρχική παγωμάρα των περισσοτέρων, ότι ο κόσμος μας, όπως μέχρι τότε, τον γνωρίζαμε, δεν θα'μενε ο ίδιος, αλλά θα άλλαζε με τρόπο βίαιο και εσπευσμένο, όπως άλλωστε, το προμήνυε τότε, η διάχυτη οργή που απέπνεε κάθε λέξη που εκστόμιζαν από τις πρώτες στιγμές του μεγάλου συμβάντος, οι περισσότεροι ηγέτες των χωρών της Δύσης

Ως λύση που θα «τρομοκρατούσε» (!) την τρομοκρατία, προτάχθηκε η κήρυξη του πολέμου στο Αφγανιστάν. Έτσι αποφάσισαν οι Αμερικανοί και οι φίλοι τους. Εάν μάλιστα, τολμούσε τότε κάποιος, να ψελλίσει την άρνησή του στην απόφαση αυτή, λογίζονταν αυτόματα, ως εσωτερικός εχθρός και σύμμαχος των τρομοκρατών. Όμως το Αφγανιστάν, δεν ήταν αρκετό. Μπήκε η φωτιά εκεί και μύρισε μπαρούτι, αλλά δυο χρόνια μετά, ήρθε κι ο πόλεμος στο Ιράκ. Και παρουσιάσθηκε κι εκεί ο πόλεμος, ως αναμενόμενος. Οι μοιραίοι ηγέτες της Δύσης, Μπους, Μπλερ και λοιποί έγνεψαν με συγκατάβαση στο εγκληματικό ψέμα των «όπλων μαζικής καταστροφής», παρά την περί του αντιθέτου παραδοχή της αρμόδιας Επιτροπής του ΟΗΕ. Άλλωστε, ο πλέον ίσως βασικός, μάρτυρας που μίλησε για «όπλα μαζικής καταστροφής του Σαντάμ» όταν ρωτήθηκε αργότερα απάντησε πως «είπα ό,τι ήθελαν, αφού με βασάνιζαν». Εδώ, το διεθνές δίκαιο και η διεθνής ποινική δικαιοσύνη, στραβώθηκε, και ενώ το ψέμα των ηγετών της δύσης, κόστισε ποτάμια αίματος από τις εκατοντάδες χιλιάδες ζωές που χάθηκαν και στο Ιράκ, οι εμπνευστές ωστόσο του πολέμου, δεν λογοδότησαν ποτέ.

Όμως, πια δεν πρέπει να λησμονούμε, ότι δίπλα στην απώλεια της ανθρώπινης ζωής, ως παράπλευρες απώλειες της εν θερμώ αντίδρασης των δυτικών, υπήρξαν (και σήμερα, άλλωστε υπάρχουν) τα ανθρώπινα δικαιώματα, οι συνταγματικές εγγυήσεις και η ποιότητα της δημοκρατίας μας, δεδομένου, του φόβου που εύλογα δημιουργήθηκε, και ασφυκτικά εγκλώβισε, το σώμα, τις ψυχές και το πνεύμα των ανθρώπων, στις χώρες εκείνες της ανατολής.

Ως γνωστόν, όμως, η δράση φέρνει αντίδραση και ο πόλεμος κατά της τρομοκρατίας (που κατά πολλούς έλαβε οικουμενική διάσταση) γέννησε τον απόλυτο εφιάλτη του ISIS και εδραίωσε ένα άνευ προηγουμένου, γεωπολιτικό χάος, που εκτείνεται από το ανατολικό άκρο της ινδικής χερσονήσου ως τις νότιες κι ανατολικές ακτές της Μεσογείου. Αυτό το χάος είναι και ορθώς κατά τους περισσότερους, η βασική αιτία της έντασης προσφυγικών και μεταναστευτικών ροών την τελευταία 15ετία στην Ευρώπη.

Και αφού οι ματαιόδοξες επιδιώξεις των δυτικών, για την επιβολή της τάξης, όπως και την δημιουργία, αλλά και εδραίωση του αισθήματος της ασφάλειας μεταξύ των κοινωνιών των χωρών, που εντοπίζονται στην εκτενή αυτή περιοχή, από την αρχή, ίσως, φάνταζαν πολύ-πολύ δύσκολες, αν όχι, μοιραία, θνησιγενείς, φτάσαμε μόλις πριν λίγες μέρες, τον Αύγουστο που μας πέρασε, ώστε ο μακροβιότερος πόλεμος στην ιστορία των ΗΠΑ, όπως των ξεκίνησαν, να λάβει τέλος. Ήταν τέτοια η άγνοια των Αμερικανών και των συμμάχων τους, και τόσο μεγάλο το έλλειμα στρατηγικής κατά την 20 ετή περίοδο του πολέμου και της παραμονής τους, στο έδαφος του Αφγανιστάν, που αντί να «δικαιωθούν» οι προσπάθειές τους και οι θυσίες χιλιάδων ανθρώπινων ζωών, και βεβαίως δυσθεώρητων στρατιωτικών δαπανών, φτάσαμε στο σημείο, να δούμε του Ταλιμπάν, να ανακαταλαμβάνουν την εξουσία, 20 χρόνια μετά, σχεδόν περπατώντας, «σαν να μην πέρασε μια μέρα». Το προηγούμενο καθεστώς έπεσε πριν καν το ρίξουν. Ήταν τέτοια η απέχθεια των Αφγανών για το κλεπτοκρατικό μόρφωμα που δημιούργησε η κατοχική δύναμη, ώστε οι Ταλιμπάν παρελάσαν ανενόχλητοι, καθώς οι προηγούμενοι ήταν μισητοί και ανεπιθύμητοι.

Η όλη δε αυτή εξέλιξη, απέδειξε, ότι αυτός ακριβώς ο πόλεμος «ενάντια στην τρομοκρατία» είχε προλάβει να οδηγήσει, όλα τα προηγούμενα χρόνια, σε αδιανόητες εκπτώσεις στις συνταγματικές εγγυήσεις, με συχνές εκφάνσεις αυτής της κατάστασης, τις παραβιάσεις της ιδιωτικότητας, του δικαιώματος σε δίκαιη δίκη, τα βασανιστήρια και όλα τούτα, στο βωμό της ανάγκης για άμεση αποκατάσταση της «τάξης»

Σήμερα πια, ακόμη και τον πιο αφελή αισιόδοξο να φέρεις μπροστά σου, δεν θα μπορέσει να κρύψει τον προβληματισμό του για το πού πάμε, δεδομένου, ότι πολλοί -μεταξύ αυτών πρωτίστως οι ΗΠΑ και οι σύμμαχοι τους- φαντάστηκαν έναν κόσμο από το Αφγανιστάν ως το Ιράκ που, χωρίς να έχουν γνώση των πραγματικών πολιτισμικών, γεωπολιτικών, θρησκευτικών συσχετισμών της εν λόγω περιοχής, πίστεψαν ότι κάθε μέρα θα γινόταν ολοένα καλύτερος.

Όμως όλοι τους, έπεσαν έξω. Τα λεφτά, δεν μπόρεσαν να στηρίξουν το όραμα για το καλύτερο. Εν τέλει φτάσαμε στο σημείο, να μην έρθει το επιθυμητό αποτέλεσμα της ευημερίας και της ελεύθερης και δημοκρατικής κοινωνίας για τους ανθρώπους της περιοχής εκείνης, ενώ την ίδια στιγμή, ο αγώνας κατά της τρομοκρατίας, πατώντας, διαχρονικά, στον εύλογο φόβο που σπάρθηκε και εμφυτεύθηκε σκοπίμως και μεθοδικά στις συνειδήσεις των ανθρώπων, όχι μόνο απέτυχε, αλλά σαφώς και καταστρατήγησε τα δικαιώματά τους (φαινόμενο βέβαια, οικουμενικό).

Έτσι λοιπόν, ο εφιάλτης της τρομοκρατίας, είναι και πάλι μπροστά μας, και με μεγαλύτερη, τη διασπορά των εστιών της. Ίσως μεταλλαγμένος για τα μέρη εκείνα του Αφγανιστάν και του Ιράκ, ίσως ελαφρώς παραποιημένος, σε σχέση με τα όσα είχαμε «συνηθίσει».

Και επειδή πρέπει να πάρουμε το μήνυμά μας, δεν μπορεί παρά να αρχίσουμε πλέον να αντιλαμβανόμαστε, ότι με τη δημιουργία κλίματος φόβου και ανασφάλειας, είναι ακατόρθωτο να έρθει η αλλαγή σε κάθε είδους οργανωμένη ή μη κοινωνία, είτε εκείνη είναι δυτικού τύπου, είτε «ανατολίτικου». Και όσο δεν γίνεται τούτο αντιληπτό, τόσο ο τρόμος στις κοινωνίες των ανθρώπων και η ίδια η τρομοκρατία, θα βρίσκει πρόσφορο έδαφος, για να αναπτύσσεται, να παγιώνεται ως τρόπος δράσης και εν τέλει, ολοένα περισσότερο να ριζώνει βαθιά και να υπονομεύει τη σταθερότητα των θεμελίων (και άλλοτε να γκρεμίζει ό,τι θα έχει μείνει από τα ερείπια αυτών) κάθε είδους κοινωνιών.

Ο συντάκτης,
ΓΙΑΝΝΗΣ Β. ΜΑΝΟΥΡΑΣ

Ανωγειανές... εκδόσεις

ΝΕΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΤΟΥ ΣΥΓΧΩΡΙΑΝΙΟΥ ΜΑΣ

Οδυσσέα Λ. Σπαχή

» Κυκλοφόρησε τον Ιούνιο του 2021 από τις εκδόσεις «Δρόμων» το νέο δοκίμιο του συγχωριανού μας **Οδυσσέα Λ. Σπαχή** που έχει τίτλο «Δίκαιο και Ισχύς στον ***«Ερωτόκριτο» του Βιτσέντζου Κορνάρου***». Το βιβλίο είναι αφιερωμένο σε δύο Ανωγειανές, συγγενείς του πατέρα του συγγραφέα, τη Φουρο-Ειρήνη και τη Φουρο-Αγάπη, που με την ανιδιοτέλειά τους και την αγάπη τους καθόρισαν τη σκέψη του συγγραφέα. Το δοκίμιο του Οδυσσέα Σπαχή δεν αποτελεί μία ακόμη φιλολογική μελέτη για τον «Ερωτόκριτο» του Β. Κορνάρου (ένα ποίημα που κατά τους σύγχρονους κριτικούς αποτελεί έναν από τους θεμέλιους λίθους του σύγχρονου ελληνικού πολιτισμού), αλλά φιλοδοξεί ν' αποτελέσει μια αφετηρία για τη διαφορετική προσέγγιση του ποιητικού έργου.

Όπως αναφέρεται στο οπισθόφυλλο του δοκμίου-μελέτης του Οδυσσέα Σπαχή,η πρώτη ανάγνωση του «Ερωτόκριτου» του Βιτσέντζου Κορνάρου μπορεί να οδηγήσει στο συμπέρασμα ότι ο δημιουργός του επιχείρησε ν' αφηγηθεί μια ακόμη ερωτική ιστορία. Ο ποιητής, όμως, μέσα από το ξεδίπλωμα της ερωτικής αφήγησης μάς παρέδωσε, εκτός από μια ιστορία ερωτικού πάθους, κι ένα μάθημα πολιτικής επιστήμης. Η αγάπη κι ο έρωτας στεριώνουν σε μια Πολιτεία. Αλλά τι θεμέλια έχει αυτή η Πολιτεία φαίνεται ν' αναρωτιέται με τον «Ερωτόκριτό» του ο Β. Κορνάρος. Θα είναι μια Πολιτεία, όπου θα επικρατεί η ισχύς των δυνατών; Ή η ηθική και η θέληση των αδύνατων θα εξισορροπήσουν την κατάσταση, έτσι ώστε να επικρατήσει το μέτρο της ανθρώπινης λογικής, δηλαδή η αξιοπρέπεια και η αυτοδιάθεση;

Στο επίκεντρο της ποιητικής αφήγησης του Β. Κορνάρου είναι η Αθήνα και όχι η Σητεία στην οποία γεννήθηκε ή ο Χάνδακας στον οποίο διέπρεψε ως αξιωματούχος. Ο ποιητής σκοπίμως επιλέγει ως τόπο της ποιητικής δημιουργίας του την Αθήνα, η πόλη που κατά τον ποιητή, είναι «της μάθησης η βρώσις», «θρονί της αρετής» κι «ο ποταμός της γνώσης». Η ποιητική έκφραση παραπέμπει, διόλου τυχαία, στο σχετικό χωρίο του Επιτάφιου του (Αθηναίου) Περικλή, όπως τον απέδωσε ο (επίσης) Αθηναίος Θουκυδίδης. Ο Κορνάρος, εν τέλει, αρθρώνει με την ποιητική αφήγησή του λίγο πριν από την κατάκτηση της Κρήτης από τους Τούρκους χρησμούς για το νέο ελληνισμό που ελπίζει να γεννηθεί.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΟΔΥΣΣΕΑ Λ. ΣΠΑΧΗ

Με αφορμή την κυκλοφορία του τελευταίου δοκιμίου του («Δίκαιο και Ισχύς στον «Ερωτόκριτο» του Βιτσέντζου Κορνάρου») ο Οδυσσέας Λεάνδρου Σπαχής παραχώρησε στον Μανόλη Σκανδάλη την παρακάτω συνέντευξη:

ΜΑΝΟΛΗΣ ΣΚΑΝΔΑΛΗΣ: ***Με το τελευταίο δοκίμιό σας αναφέρεστε στο δίκαιο και την ισχύ στον «Ερωτόκριτο» του Β. Κορνάρου. Τι σας ώθησε ν' ασχοληθείτε με το συγκεκριμένο θέμα;***

ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΣΠΑΧΗΣ: Το συγγραφικό μου αυτό εγχείρημα στηρίζεται σε δύο πυλώνες. Ο ένας πυλώνας είναι η μνήμη μου ήδη από τα παιδικά μου χρόνια στ' Ανώγεια. Εκεί άκουσα τα πιο φημισμένα χωρία του ποιητικού αυτού έργου τραγουδησμένα από καταξιωμένους λυράρηδες. Άλλωστε, ήταν γνωστό πως παλιότερες γενιές Ανωγειανών απάγγελναν από στήθους μεγάλα τμήματα του ποιήματος. Ο δεύτερος πυλώνας είναι η ερευνητική μου ματιά ως νομικού, όταν διάβασα, εκ νέου, πρόσφατα, το ποιητικό έργο του Κορνάρου. Τότε διαπίστωσα ότι ο «Ερωτόκριτος» είναι κάτι παραπάνω από ένα ερωτικό παραμύθι.

ΜΣ: ***Μπορείτε να μας εξηγήσετε τι είναι ακριβώς αυτό το «κάτι παραπάνω» που διακρίνατε στον «Ερωτόκριτο»;***

ΟΣ: Με τον «Ερωτόκριτο» ο Β. Κορνάρος διατυπώνει (άλλοτε σαφείς κι άλλοτε συγκεκαλυμμένες) απόψεις για πολλά ζητήματα που συναρτώνται με την πολιτική και συγκεκριμένα: τη φύση της ισχύος, την αυθαιρεσία της εξουσίας, τον πολιτειακό και θεσμικό αυταρχισμό, τα είδη της διακυβέρνησης κ.λπ.

ΜΣ: ***Αυτά που διαπιστώσατε στον «Ερωτόκριτο» του Κορνάρου συνδέονται με την αφιέρωση σας στη μνήμη δύο Ανωγειανών γυναικών, συγγενών του πατέρα σας, με τα ονόματα Ειρήνη και Αγάπη;***

ΟΣ: Πράγματι συναρτώνται. Ο Β. Κορνάρος εξιστορεί την άνοδο στο θρόνο της Αθήνας ενός άξιου και συνετού άντρα, του Ρωτόκριτου, ύστερα από συνθήκη Ειρήνης. Ο Ρωτόκριτος από διωκόμενος γίνεται ο δίκαιος Βασιλιάς, του οποίου η Βασιλεία στηρίζεται στην Αγάπη των Αθηναίων και στην Ειρήνη που επέβαλε με τη σωφροσύνη του.

ΜΣ: ***Επομένως, να υποθέσω ότι έχει συμβολικό νόημα η προαναφερόμενη αφιέρωση του δοκιμίου σας;***

ΟΣ: Ναι. Με την αφιέρωση ήθελα να συσχετίσω το ήθος, την αξιοπρέπεια και την αυταπάρνηση της Αρετούσας όχι μόνο με τη Φουρο-Ειρήνη και τη Φουρο-Αγάπη προς τις οποίες είναι αφιερωμένο το δοκίμιο μου, αλλά και με όλες τις Ανωγειανές που είχα τη τύχη να γνωρίσω και είχαν τα ίδια ή παρόμοια χαρακτηριστικά.

ΜΣ: ***Κλείνοντας θα θέλατε να πείτε κάτι προς τους νέους Ανωγειανούς που τυχόν θα ενδιαφερθούν για το δοκίμιό σας;***

ΟΣ: Ναι, θα ήθελα να τους πως ότι ο Ρωτόκριτος του Β. Κορνάρου γίνεται τελικά ευδαίμων διότι θεμελιώνει τη διαδρομή του βίου του σε δύο αξιώματα: επιμονή στη δικαιοσύνη, υπομονή κατά την υπεράσπιση του ήθους. Τον ίδιο δρόμο, εν τέλει, έδειξε προς εμάς τους Ανωγειανούς ο Μιχαήλ Ιωαν. Σταυρακάκης με τη μεγάλη προσφορά του δια της ανέγερσης του Σταυράκειου Γυμνασίου Ανωγείων. Γιατί αυτός – όπως και ο Β. Κορνάρος - μάς γνωστοποίησε πως ο αγώνας για παιδεία και ήθος είναι μονόδρομος. Ευχαριστώ.

Η ΦΩΝΗ ΤΩΝ ΑΝΩΓΕΙΩΝ
Τρίμηνη Περιοδική Έκδοση
Ιδιοκτησία του Συλλόγου
των Ανωγειανών της Αθήνας
«ΤΟ ΙΔΑΙΟΝ ΑΝΤΡΟΝ»

ΓΡΑΦΕΙΑ
Βελεστίνου 18, τ.κ. 11523
Αμπελόκηποι, Αθήνα
τηλ./φαξ: 210-6916060
e-mail: to.idaionantron@gmail.com
site: www.ifonitonanogion.gr
FB: facebook.com/ifonitonanogion

ΕΚΔΟΤΗΣ
Ζαχαρένια Νικηστρ. Ανδρεαδάκη
κιν. τηλ.: 6932-120494
e-mail: zachandr@gmail.com

ΔΙΕΥΘΥΝΤΕΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ-ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΞΙΑ
Μανώλης Θεοχ. Σκανδάλης
κιν. τηλ.: 6977-891415
manskan3@gmail.com

Ζαχαρένια Νικηστρ. Ανδρεαδάκη
κιν. τηλ.: 6932-120494

ART DIRECTOR
Κωνσταντίνα Ανανίδη
ananidi@otenet.gr

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ
Αλεξάνδρα Σταυρακάκη
alskreta@gmail.com
Ιωάννης Μανουράς
gmanouras1@gmail.com
Ζαχαρένια Ανδρεαδάκη
Μανώλης Σκανδάλης
Παναγιώτης Σκουλάς
Αλκιβιάδης Σκουλάς
Νικόλαος Φασουλάς
Εμμανουήλ – Μίνωας Σταυρακάκης
Εβελίνα Μουστάκα

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ - ΣΥΝΤΑΚΤΕΣ
Σταύρος Βιτώρος
Βασίλης Βουϊδάσκης
Κώστας Μακρής
Γιώργος Σκουλάς
Μαρία Χρονιάρη
Δημήτρης Σαλούστρος - Ζαΐμης

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ
Μανώλης Σκανδάλης
κιν. τηλ.: 6977-891415

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗΣ & ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ
Ζαχαρένια Ανδρεαδάκη,
κιν.: 6932-120494

ΕΚΤΥΠΩΣΗ - ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ
Print Day
Μεσογειακές Γραφικές Τέχνες
Εκτυπώσεις ΙΚΕ

ΕΤΗΣΙΕΣ ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ
Εσωτερικό 20 ευρώ - Εξωτερικό 40 ευρώ

Τα ενυπόγραφα άρθρα εκφράζουν τις απόψεις των συντακτών τους. Κείμενα μπορούν να αποστέλονται στην εφημερίδα ηλεκτρονικώς ή εγγράφως. Επιτρέπεται η αναδημοσίευση άρθρων ή κειμένων της εφημερίδας, πλην της αντιγραφής του τίτλου και του λογοτύπου αυτής. Σε περίπτωση αναδημοσίευσης, για λόγους δεοντολογίας να αναγράφεται ο τίτλος της εφημερίδας. Φωτογραφίες και χειρόγραφα επιστρέφονται μόνο κατόπιν ειδικής συνεννόησης.

Αριθμός λογαριασμού Συλλόγου στην
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
645512-5883-949 (όψεως)
IBAN GR5601714550006455125883949

Ευχαριστήρια

Α› Το Τμήμα Κοινωνικής Προστασίας Παιδείας Πολιτισμού (Κοινωνική Υπηρεσία) του Δήμου Ανωγείων αισθάνεται την υποχρέωση να ευχαριστήσει θερμά:
-Τον Καλλέργη Γεώργιο (Νταλούκο) για την προσφορά κρέατος στο Κοινωνικό Μαγειρείο του Δήμου Ανωγείων και σε οικονομικά ευάλωτες οικογένειες.
-Τον Σαμιόλη Ιωάννη για την προσφορά γεύματος στο Κοινωνικό Μαγειρείο του Δήμου Ανωγείων στην μνήμη της Άννας Ξυλούρη (Καραβανά).
-Τον Φρυσάλη Κωνσταντίνο του Χαραλάμπους για την δωρεά 50 ευρώ στη μνήμη του Μανουρά Ελευθερίου.
-Την οικογένεια της Δακανάλη Ελένης για την προσφορά γεύματος στο Κοινωνικό Μαγειρείο του Δήμου Ανωγείων στην μνήμη της.
-Την οικογένεια Βασιλάκη Κωνσταντίνου - Βιστάκη Ελευθερίας για την δωρεά 50 ευρώ στη μνήμη του Ξημέρη Κωνσταντίνου.
-Τους Κονιό Ιωάννη και Κονιού Μαίρη για την προσφορά 200 ευρώ για προσφορά γεύματος στην μνήμη της μητέρας τους Χριστοθέας Κονιού.
-Τις οικογένειες Δημητρίου Κουτεντάκη (Καβαλίνη) – Γεωργίου Κουτεντάκη (Καβαλινογιώργη) – Ιωάννη Ματάμη και Ελένης Κουτεντάκη (Καβαλίνη) για την δωρεά 150 ευρώ στην μνήμη της Κουνάλη Ρίτσας.
-Την οικογένεια Κουνάλη Αργυρούς (Μαυρομάτενας) για την προσφορά δύο γευμάτων στο Κοινωνικό Μαγειρείο του Δήμου Ανωγείων στην μνήμη της Κουνάλη Ρίτσας.
-Την οικογένεια Βρέντζου Αναστάση – Σταυρακάκη Ευαγγελίας για την προσφορά γεύματος στο Κοινωνικό Μαγειρείο του Δήμου Ανωγείων στην μνήμη της Κουνάλη Ρίτσας.
-Τα παιδιά του Μανουρά Ελευθερίου για προσφορά γεύματος στο Κοινωνικό Μαγειρείο του Δήμου Ανωγείων στη μνήμη του.
-Την οικογένεια Δακανάλη Γεωργίου – Δακανάλη Γεωργίας για προσφορά γεύματος στο Κοινωνικό Μαγειρείο του Δήμου Ανωγείων στη μνήμη της Δακανάλης Ελένης (Μιχαλολένης).
-Την οικογένεια Σοφοκλή Χαιρέτη – Νίτσας Βρέντζου για την δωρεά 50 ευρώ στην μνήμη του Κώστα Κεφαλογιάννη.
-Την οικογένεια της Μπαγκέρη Ιοκάστης για την προσφορά γεύματος στο Κοινωνικό Μαγειρείο του Δήμου Ανωγείων στην μνήμη της.
-Την Κουνάλη Αργυρώ (Μαυρομάτενα) για την προσφορά γεύματος στο Κοινωνικό Μαγειρείο του Δήμου Ανωγείων στην μνήμη της κόρης της Κουνάλη Ρίτσας.
-Τον Σαλούστρο Γεώργιο (Κούβο) για την προσφορά 16 κιλών φέτα στο Κοινωνικό Μαγειρείο του Δήμου Ανωγείων.

Β› Το εκκλησιαστικό συμβούλιο της Ενορίας του Αγίου Δημητρίου Ανωγείων Μυλοποτάμου ευχαριστεί:
- Στην μνήμη Ελευθερίου Μανουρά:
-Την οικογένεια του Πολύδωρου Επ. Μπέρκη για την προσφορά των 50 ευρώ,
-Την οικογένεια του για την προσφορά των 200 ευρώ.
-Την οικογένεια του Εμμανουήλ Ιωαν. Κοντογιάννη για την προσφορά των 50 ευρώ,
-Την οικογένεια του Αριστοτέλη Βασιλ. Μανουρά για την προσφορά των 50 ευρώ,
-Την οικογένεια της Χρήσας Ιωαν. Μανουρά για την προσφορά των 50 ευρώ,
- Στην μνήμη Πολύδωρου Μπέρκη:
-Την οικογένεια του Στυλιανού Κουνάλη (Χαράκι) για την προσφορά των 50 ευρώ,
-Την οικογένεια του Νικόλαου Καράτζη του Σταύρου για την προσφορά των 50 ευρώ,
-Την οικογένεια του Δημητρίου Μπέρκη του Γεωργίου για την προσφορά των 50 ευρώ,
-Την οικογένεια του Κωνσταντίνου Αναστ. Χαιρέτη για την προσφορά των 50 ευρώ,
-Την οικογένεια της Ζαχαρένιας Σωπασή για την προσφορά των 50 ευρώ,
-Την οικογένεια του Ιωάννου Αντ. Μαυρόκωστα για την προσφορά των 50 ευρώ,
-Την οικογένεια του Αριστοτέλη Βασιλ. Μανουρά για την προσφορά των 50 ευρώ.
- Την οικογένεια του Χαράλαμπου Τζαγκαράκη για την προσφορά των 50 ευρώ στην μνήμη του Κωνσταντίνου Γ. Κεφαλογιάννη.

Γ› Ο Διευθυντής και το προσωπικό του Κ.Υ. Ανωγείων ευχαριστεί θερμά για την προσφορά τους:
- Στην μνήμη του Ελευθερίου Μανουρά (Λευτέρακα):
-Την οικογένεια του για το ποσό των 100 ευρώ,
-Την οικογένεια του Γεωργίου και της Ελένης Μανουρά (Γιάννο) για το ποσό των 50 ευρώ,
-Την οικογένεια του Αριστοτέλη και της Μαρίας Κυπράκη για το ποσό των 50 ευρώ,
-Τον Μύρωνα Σκουλά (Τζαβελοβασίλη) για το ποσό των 50 ευρώ.
- Στη μνήμη Κουνάλη Βρεντζου Ελευθερίας:
-Την οικογένεια Γεωργίου και Μαρίας Κουνάλη (Κουναλογιώργη) για το ποσό των 50 ευρώ,
-Τον Μιχάλη Κουνάλη (Καρντάση) για το ποσό των 50 ευρώ.
- Στην μνήμη Δακανάλη Ελένης (Μιχαλολένης):
-Τα παιδιά της που διέθεσαν γεύμα για το προσωπικό του Κ.Υ. Ανωγείων
-Τον Μύρωνα Σκουλά (Τζαβελοβασίλη) για το ποσό των 50 ευρώ.
- Τον Μύρωνα Σκουλά (Τζαβελοβασίλη) για το ποσό των 50 ευρώ στη μνήμη Καλομοίρη Δέσποινας.
- Την οικογένεια Κεφαλογιάννη Ιωάννη – Γεωργίας (Μπασακοβασίλη) για το ποσό των 50 ευρώ στη μνήμη Κεφαλογιάννη Εμμανουήλ (Μπασακομανώλη)
- Στη μνήμη Βρέντζου Αριστείδη (Ντερνέσο):
-Την κόρη του Βρέντζου Αικατερίνη του Αριστείδη για το ποσό των 50 ευρώ,
-Τον Βρέντζο Αντώνιο του Βασιλείου (Ντουμάνη) για το ποσό των 50 ευρώ
-Τον Βρέντζο Γεώργιο του Βασιλείου (Ντουμάνη) για το ποσό των 50 ευρώ
-Τον Μανουρά Γεώργιο του Γιάννου για το ποσό των 50 ευρώ.
- Στην μνήμη Κωνσταντίνου Κεφαλογιάννη (Μαύρου):
-Την οικογένεια Μάκη και Μαρίας Κεχαγιά για το ποσό των 50 ευρώ,
-Την οικογένεια Γιώργη και Όλγας Σμπώκου για το ποσό των 50 ευρώ,
-Την Αναστασία Χαιρέτη για το ποσό των 50 ευρώ,
-Την οικογένεια Ελευθερίας Κεφαλογιάννη χηρ. Εμμανουήλ (Μπασακομανώλη) για το ποσό των 50 ευρώ,
-Την οικογένεια Γεωργίου και Μαρίας Κεφαλογιάννη (Μπασακομανώλη) για το ποσό των 50 ευρώ,
-Την οικογένεια Γιάννη Εμμ. Κεφαλογιάννη (Μπασακομανώλη) για το ποσό των 50 ευρώ,
-Την οικογένεια Γιώργη και Νίκης Κεφαλογιάννη (Χρονοβαγγέλη) για το ποσό των 50 ευρώ,
-Την οικογένεια Εμμανουήλ και Χρύσας Κοντογιάννη (Ζαφειρομανώλη) για το ποσό των 50 ευρώ,
-Την οικογένεια Εμμανουήλ και Χρύσας Κοντογιάννη (Ζαφειρομανώλη) για το ποσό των 50 ευρώ,
-Την οικογένεια Γιάγκου και Δέσποινας Χαιρέτη του Νικήτα για το ποσό των 50 ευρώ καθώς και 360 εμφιαλωμένα νερά των 500ml για το προσωπικό, τους ασθενείς και τους επισκέπτες του Κ.Υ.
- Στη μνήμη Αγάπης Μανουρά (Ζουρίδη):
-Την οικογένεια Γεωργίου και Νίκης Σταυρακάκη (Πιτάκου) για το ποσό των 50 ευρώ,
-Την οικογένεια Γιώργη και Νάνας Καλλέργη (Κουρουπογιάννη) για το ποσό των 50 ευρώ,
-Την Ρίτσα Καλλέργη (Κουρουπογιάννη) για το ποσό των 50 ευρώ.
- Στην μνήμη Εμμαρμένης χηρ. Σωκράτη Κεφαλογιάννη:
-Τους Υπαλλήλους του Δήμου Ανωγείων για το ποσό των 400 ευρώ,
-Την οικογένεια Εμμανουήλ και Χρύσας Κοντογιάννη (Ζαφειρομανώλη) για το ποσό των 50 ευρώ,
-Την οικογένεια Βασίλη και Ιωάννας Βρέντζου (Λοντρογιάννη) για το ποσό των 50 ευρώ,
-Την οικογένεια Ανδρέα και Ζαχαρένιας Βρέντζου για το ποσό των 100 ευρώ για το οδοντιατρείο του Κ.Υ.
-Την οικογένεια του Εμμανουήλ και της Ελένης Χαιρέτη για το ποσό των 50 ευρώ για το οδοντιατρείο του Κ.Υ.
-Την Σμπώκου Δήμητρα για το ποσό των 50 ευρώ για το οδοντιατρείο του Κ.Υ.
-Τον Φασουλά Βασίλειο για το ποσό των 50 ευρώ για το οδοντιατρείο του Κ.Υ.
-Τον Φασουλά Δημήτριο για το ποσό των 50 ευρώ για το οδοντιατρείο του Κ.Υ.
-Τον Μπέρκη Σταύρο για το ποσό των 50 ευρώ για το οδοντιατρείο του Κ.Υ.
- Στη μνήμη Μαρίας Δακανάλη (Μιχαλονικολίνας):
-Την οικογένεια Αντώνη και Γιαννούλας Μαμαγκάκη για το ποσό των 100 ευρώ,
-Την οικογένεια Γεωργίου και Ελένης Μανουρά (Ξαθός) για το ποσό των 50 ευρώ,
-Την οικογένεια Μιχαήλ και Μαρίας Κουνάλη του Στελή για το ποσό των 50 ευρώ.
- Την Αικατερίνη Σπυθούρη – Σαρρή για την προσφορά τεσσάρων (4) κιλών μελιού στο προσωπικό του Κ.Υ. και στον ιατρό Καρδιολόγο κ. Μερκούρη Κωνσταντίνο στη μνήμη του συζύγου της Γεωργίου Σαρρή.
- Την Γεωργία Πλουσή για την προσφορά ενός (1) τροχήλατου αμαξιδίου μεταφοράς ασθενών στη μνήμη του συζύγου της Ευαγγέλου.
- Την Αγάπη Αεράκη (Νταρονίκο) για την προσφορά ενός (1) γραφείου, ενός (1) μικρού γραφείου Η/Υ, ενός (1) καθίσματος τροχήλατου γραφείου, τεσσάρων (4) καθισμάτων επισκεπτών και μίας (1) μικρής βιβλιοθήκης.
- Την οικογένεια του Γεωργίου Σπαχή (Καρνάβαλου) για την προσφορά γεύματος για το προσωπικό του Κ.Υ. Ανωγείων.

περιε-χόμενα

›Ιστορίες του ΩΚΕΑΝΟΥ 4
›ΑΝΩΓΕΙΑΝΕΣ Αθιβολές 4
›Η ΣΤΗΛΗ ΤΟΥ ΤΑΜΙΑ 4
›ΠΑΛΜΟΓΡΑΦΙΕΣ..! του Δημήτρη Σαλούστρου 5
›77η ΕΠΕΤΕΙΟΣ από το Ολοκαύτωμα των Ανωγείων . 6-9
›ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ που λάβαμε ... 10
›ΔΡΑΣΕΙΣ Αποδράσεις 11-14
›ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ 15-19

στηρίζω
ΚΕΝΤΡΟ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ

Κέντρο συμβουλευτικής και ψυχοθεραπείας
στηρίζω

Σύμβουλος Ψυχικής Υγείας:
ΑΕΡΑΚΗ ΕΛΙΑ

στηρίζω
ΚΕΝΤΡΟ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ
Επιστημονικά υπεύθυνη: Αεράκη Έλια
ΔΕΧΕΤΑΙ ΚΑΤΟΠΙΝ ΡΑΝΤΕΒΟΥ
Πλατεία Ηρώων 30 (Πλατεία Αγνώστου Στρατιώτη)
2831302885 6973321191
eliaaeraki@hotmail.com

Ειδικευμένη στο γνωσιακό συμπεριφορικό μοντέλο (Cognitive behavior tratment) για την αντιμετώπιση της κατάθλιψης, διαταραχών άγχους, πανικού, κοινωνικής φοβίας, ψυχαναγκαστικής διαταραχής, διαταραχών πρόσληψης τροφής, κατάχρησης ουσιών. Συμβουλευτική και θεραπεία για εφήβους, ενήλικες και ζευγάρια.
Δέχεται κατόπιν ραντεβού.
›Δ/ΝΣΗ: **Πλατεία Αγνώστου Στρατιώτη 30, Ρέθυμνο**
›ΤΗΛ.: **2831302885** ›ΚΙΝ.: **6973 321191**

Ιστορίες του ωκεανού

ΑΝ - ΕΠΙΒΟΛΑ

Ο άνθρωπος δεν είναι παρά
ένας ανεξάντλητος ωκεανός,
γεμάτος από ανεξάντλητες νησίδες φωτός,
που οδηγούν πάντα στο ίδιο σημείο:
ΤΟ ΕΝΤΟΣ ΤΟΥ ΒΑΘΟΣ.

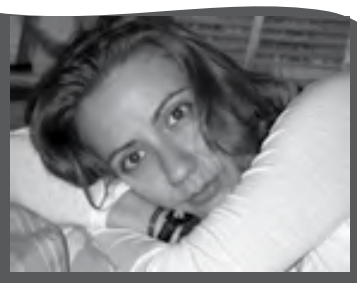

ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ, ερήμην μας καμμιά φορά, ζούμε παράλληλες πραγματικότητες: εκείνη που τα μάτια μας βλέπουν, εκείνη που το μυαλό μας κατανοεί, αυτή που φανταζόμαστε, αυτή που θέλουμε να υπάρχει, εκείνη που είδαμε σαν όνειρο, αρκετές φορές μια παρελθούσα που την προβάλλουμε σαν ισχύουσα τωρινή και όποια μας επιβάλλεται από τους άλλους.
Όλες μαζί, αποτελούν το προσωπικό μας σύμπαν και ίσως μερικές να το καθορίζουν. Σωστό και λάθος δεν υπάρχει εδώ. Η ψυχή βρίσκει τον τρόπο και το δρόμο, αρκεί να την αφήσεις. Έτσι κι' αλλιώς, γιατί θα πρέπει να υπάρχει μόνο μία πραγματικότητα πραγματική; Ποιος είναι αυτός που την ορίζει; Και γιατί πάντα θα πρέπει, να πρέπει κάτι;
Ας ζήσουμε εκείνη τη ζωή, που μας επιτρέπει και της επιτρέπουμε να υπάρχει, δίχως την επιβολή αυτού του βάρβαρου, πρέπει. Στην όποια πραγματικότητα βρίσκουν η ψυχή και η καρδιά μας το προσωπικό τους καταφύγιο. Ανόθευτα, ελεύθερα, αβίαστα.
Και κυρίως ζωντανά.

Μαρία Ι. Χρονιάρη
cretascorpion@gmail.com

ΑΝΩΓΕΙΑΝΕΣ ΑΘΙΒΟΛΕΣ

του ΜΑΝΩΛΗ ΣΚΑΝΔΑΛΗ

Η ΑΤΑΚΑ ΤΟΥ ΡΟΥΠΑΤΣΟ

Γύρω στο 1960 ήρθε στα Ανώγεια ο Παύλος Βαρδινογιάννης (πολιτικός και εφοπλιστής) Βουλευτής τότε των Φιλελευθέρων, καινουργιοπαντρεμένος με την γυναίκα του, η οποία ήταν κόρη του Κατακουζηνού, (γνωστού εφοπλιστή και ιστορικής οικογενείας).
Η γυναίκα του Παύλου θα πρέπει να πούμε πως ήταν 10 με 15 χρόνια μεγαλύτερη από αυτόν και ήταν και άσχημη σαν γυναίκα.
Στην υποδοχή πρωτοστάτησε ο φίλος και ψηφοφόρος του Βαρδινογιάννη, ο Γιώργης Μανουράς ή Ρουπάτσος, ο οποίος μετά τις σχετικές ευχές για το γάμο, απευθύνθηκε στη νύφη λέγοντάς της κανάκια και παινέματα για τον άντρα της όπως «επήρες το καμάρι μας, επήρες το λεβέντη μας, τον αητό της Κρήτης», και άλλα πολλά. Μετά από λίγο απευθυνόμενος στον Βαρδινογιάννη του λέει: «Εμείς Παυλή, σκιάς λεφτά!!!!!».

ΕΒΛΕΠΕ ΤΑ ΟΥΦΟ

Σε ένα γάμο στα Καλομοιριανά στο Περαχώρι παίζει λύρα ο Νικηφόρος Αεράκης ή Πολιός και το κέφι έχει φτάσει στα ύψη.
Πολλά άτομα στο γλέντι και η πίστα γεμάτη κόσμο.
Σε κάποια στιγμή πλησιάζει τον Νικηφόρο έκεια που έπαιζε τη λύρα ο Χαραλάμπης Κεφαλογιάννης ή Μπακιός και του λέει: «Μπρέ Νικηφόρο, άμα γροικώ τη λύρα σου, ανεβαίνω στα σύννεφα, στον ουρανό».
Ακριβώς δίπλα ήταν και ένας Ανωγειανός που άκουσε την κουβέντα του Μπακιό και του λέει: «Μπρέ Μπακιό και ήντα θωρείς έκια απάνω στα σύννεφα;;;;»
Και ο Μπακιός: «Κάτι ούφο σαν και σένα !!!!!».

Ο ΞΑΔΕΛΦΟΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

Ο Ψαραντώνης ήτανε στο σπίτι του και είχε στα πόδια του το εγγονάκι του, τον Αντώνη, του Ψαρογιώργη το γιο.
Έλεγε παραμύθια του κοπελιού, και πως ο θεός είναι πολύ μεγάλος, και έχει μεγάλα μάτια και βλέπει τα πάντα, πως έχει τεράστια αυτιά και ακούει τα πάντα, μονό να μη λες κακές λέξεις γιατί ο θεός σε ακούει.
Στο κοπέλι έμεινε η εντύπωση πως ο θεός είχε αυτά τα χαρακτηριστικά.
Μια μέρα βρεθήκανε σε ένα μαγαζί (Το ΤΕΡΙΡΕΜ) ο Ψαραντώνης και ο Αντώνης (Παππούς & εγγονός).
Εκεί ο μικρός Αντώνης, είδε το Σπύρο του Κόκκινου, τον Κουλαύτη, με τις αυτούκλες, και ρωτάει τον Παππού του, τον Ψαραντώνη:
Παππού, αυτός είναι ξάδερφος του Θεού;;;;;

ΜΕΓΑΛΟ IQ

Πριν από πολλά χρόνια στα Ανώγεια, Αύγουστος μήνας εποχή του τρύγους, γύριζε από το αμπέλι του, ο Κυριάκος Ροδίτης και κρατούσε ένα καλάθι σταφύλια και τα είχε σκεπασμένα με αμπελόφυλλα.
Του παντίχνει στο δρόμο ένα κοπέλι, και του λέει : «Μρέ συ Γιωργιό, άμα βρεις ήντα έχω μέσα στο καλάθι, θα σου δώσω ένα τζαμπί».
Και το κοπέλι ντελόγο: «Σταφύλια μπάρμπα», και ο Κυριάκος :
«Ό του διαόλου το γέννημα και τάξε πως ήτανε μέσα στο καλάθι !!!»

ΜΑΝ.ΣΚΑΝ.

Η ΣΤΗΛΗ ΤΟΥ ΤΑΜΙΑ

■ Στη μνήμη του **Ελευθερίου Μανουρά (ΛΕΥΤΕΡΑΚΑ)** η **Σμπώκου Αριστέα (ΖΑΧΑΡΟΚΩΣΤΑΙΝΑ)** εισέφερε στη Φ.Α. το ποσό των **50,00 Ευρώ**.

■ Στη μνήμη του **Βασιλείου Μανουρά και Νίκης Μανουρά** ο **Άρης και Μαρία Μανουρά** εισέφεραν στη Φ.Α. το ποσό των **50,00 Ευρώ**.

■ Στη μνήμη του **Ανδρέα Μανουρά (ΖΩΝΟΓΙΑΝΝΗ)** η **Αργύρη Ουρανία του Νικολάου** εισέφερε στη Φ.Α. το ποσό των **50,00 Ευρώ**.

■ Στη μνήμη του **Αδελφού του Ανδρέα Μανουρά (ΖΩΝΟΓΙΑΝΝΗ)** ο **Άρης Μανουράς(ΖΩΝΟΓΙΑΝΝΗ)** εισέφερε στη Φ.Α. το ποσό των **100,00 Ευρώ**.

■ Στη μνήμη του **Ανδρέα Μανουρά (ΖΩΝΟΓΙΑΝΝΗ) ο Δημήτριος Σωκ. Σαλούστρος** εισέφερε στη Φ.Α. το ποσό των **50,00 Ευρώ**.

■ Στη μνήμη του **Ξημέρη Κώστα** ο **Άρης Μανουράς (ΖΩΝΟΓΙΑΝΝΗ)** εισέφερε στη Φ.Α. το ποσό των **50,00 Ευρώ**.

■ Στη μνήμη **του Μανώλη Κουνάλη Μάκη** ο **Άρης Μανουράς (ΖΩΝΟΓΙΑΝΝΗ)** εισέφερε στη Φ.Α. το ποσό των **50,00 Ευρώ**.

■ Στη μνήμη **της Αγάπης Νταγιαντά το γένος Δραμουντάνη** ο **Άρης Μανουράς (ΖΩΝΟΓΙΑΝΝΗ)** εισέφερε στη Φ.Α. το ποσό των **50,00 Ευρώ**.

■ Στη μνήμη **της Αγάπης Μανουρά Ζουρίδη** ο **Άρης Μανουράς (ΖΩΝΟΓΙΑΝΝΗ)** εισέφερε στη Φ.Α. το ποσό των **50,00 Ευρώ**.

■ Στη μνήμη **του Λευτέρη Μανουρά** ο **Άρης Μανουράς (ΖΩΝΟΓΙΑΝΝΗ)** εισέφερε στη Φ.Α. το ποσό των **50,00 Ευρώ**.

■ Στη μνήμη **του Ξημέρη Κώστα (ΞΗΜΕΡΟΚΩΣΤΑ)** η **Οικογένεια του Γιάννη Κονιού (ΤΖΙΡΙΝΤΑΝΟΓΙΑΝΝΗ)** εισέφερε στη Φ.Α. το ποσό των **50,00 Ευρώ**.

■ Στη μνήμη **του Γιώργη Κουνάλη (Κουναλογιώργη)** ο **Γιώργης Κουνάλης (Πρόεδρος)** εισέφερε στη Φ.Α. το ποσό των **100,00 Ευρώ**.

■ Στη μνήμη **του Ελευθέριου Γρύλλου** οι **Ανδρέας και Μαρία Γρύλλου** εισέφεραν στη Φ.Α. το ποσό των **100,00 Ευρώ**.

■ Στη μνήμη **του Ευάγγελου Πλουσή** η οικογένεια της **Γεωργίας Πλουσή** εισέφερε στη Φ.Α. το ποσό των **150,00 Ευρώ**.

■ Στη μνήμη **του Νικήτα Χαιρέτη** τα παιδιά του εισέφεραν στη Φ.Α. το ποσό των **100,00 Ευρώ**.

■ Στη μνήμη **του ιατρού – καθηγητή Ανδρέα Μανουρά** ο **Γιώργης Κουνάλης (Πρόεδρος)** εισέφερε στη Φ.Α. το ποσό των **100,00 Ευρώ**.

■ Στη μνήμη **της Αλεξάνδρας Πατραμάνη τα παιδιά της Γιάννης και Μαρία Πατραμάνη** εισέφεραν στη Φ.Α. το ποσό των **100,00 Ευρώ**.

■ Στη μνήμη **του ιατρού – καθηγητή Ανδρέα Μανουρά οι Ανδρέας και Μαρία Γρύλου** εισέφεραν στη Φ.Α. το ποσό των **50,00 Ευρώ**.

■ Στη μνήμη **του Αντωνίου Βιτώρου ο υιός του, Κώστας Βιτώρος** εισέφερε στη Φ.Α. το ποσό των **50,00 Ευρώ**.

■ Στη μνήμη **του Κωνσταντίνου Κεφαλογιάννη (του Μαύρου) οι Χριστίνα, Σοφία και Νίκος Μανουράς** εισέφεραν στη Φ.Α. το ποσό των **60,00 Ευρώ**.

■ Στη μνήμη **της Μαρίας Κεφαλογιάννη (Μπασακομαρίκας) ο Ηρακλής Αεράκης** εισέφερε στη Φ.Α. το ποσό των **50,00 Ευρώ**.

■ Στη μνήμη **του Αριστείδη Βρέτζου (Ντερνέσου) ο Ηρακλής Αεράκης** εισέφερε στη Φ.Α. το ποσό των **50,00 Ευρώ**.

■ Η **Νίνα Ιατράκη** εισέφερε για συνδρομή στη Φ.Α. το ποσό των **60,00 Ευρώ**.

■ Ο **Πασπαράκης Νίκος (του ΑΛΜΠΑΤΟΜΥΡΟ)** εισέφερε για συνδρομή στη Φ.Α. το ποσό των **100,00 Ευρώ**.

■ Η **Βλατά Ζαχαρένια του Κων/νου** εισέφερε για συνδρομή στη Φ.Α. το ποσό των **20,00 Ευρώ**.

■ Οι **Φιλίνη Ειρήνη και ο Φιλίνης Ανδριανός** εισέφεραν για συνδρομή στη Φ.Α. το ποσό των **200,00 Ευρώ**.

■ Η **Ουρανία Ξυλούρη και ο Ξυλούρης Γιαννάκος** εισέφεραν για συνδρομή στη Φ.Α. το ποσό των **100,00 Ευρώ**.

■ Ο **Πατραμάνης Ιωάννης** εισέφερε για συνδρομή στη Φ.Α. το ποσό των **100,00 Ευρώ**.

■ Η **Μανουρά Ευαγγελία του Ελευθερίου** εισέφερε για συνδρομή στη Φ.Α. το ποσό των **100,00 Ευρώ**.

■ Η **Ζερβάκη Χαιρέτη Δέσποινα** εισέφερε για συνδρομή στη Φ.Α. το ποσό των **40,00 Ευρώ**.

■ Ο **Μανώλης Κ. Κεφαλογιάννης** εισέφερε για συνδρομή στη Φ.Α. το ποσό των **50,00 Ευρώ.**

■ Ο **Βουιδάσκης Κρίτων Ιωάννης** εισέφερε για συνδρομή στη Φ.Α. το ποσό των **50,00 Ευρώ.**

■ Ο **Μπέρκης Πολύδωρος** εισέφερε για συνδρομή στη Φ.Α. το ποσό των **100,00 Ευρώ.**

ΠΑΛΜΟΓΡΑΦΙΕΣ...!

ΤΟΥ

Δημήτρη Σαλούστρου (του Ζαΐμη) ❖ ΦΙΛΟΛΟΓΟΥ

ΤΟ ΜΑΥΡΟ ΜΕ ΕΠΙΕΙΚΕΙΑ ΝΑ ΦΟΡΑΣ...!

Ως την επόμενη λύτρωση, βλεπίσου
μη σε κατοικήσουν οι σκιές.
Εγώ θα ανέβω πάλι στα σύννεφα,
αν βρεις τα λουλούδια σου ποτισμένα,
θα είμαι η βροχή, που τα νοιάστηκε.

Τις μέρες που γράφονται αυτές οι γραμμές, εκεί προς το τέλος της οικονομικής κρίσης, ζούμε το τέταρτο κύμα διασποράς του SARS Cov-2, ζούμε το εντονότερο και διαρκέστερο καύσωνα και μοιραία τις χειρότερες πυρκαγιές των μεταπολεμικών χρόνων, περιμένουμε τις αναπόφευκτες πλημμύρες και όχι μόνο στα καμένα, η οικονομία βουλοπλέει από την παράλυση της αγοράς και το στοίχημα είναι με πόσες θυσιασμένες ζωές θα είμαστε ικανοποιημένοι, για να μην παραδοθούμε όλοι στη χρεοκοπία και τις ψυχασθένειες.

Τέτοιες στιγμές δε θέλω να σωπάσω, ούτε να πω τίποτα, ή να γράψω, θέλω να βάλω μια φωνή, όπως άλλος περνώντας από σχοινί τεντωμένο σκουπίζει ένα δάκρυ, ή όπως στις πρόσφατες πυρκαγιές καταντικρύ στις πύρινες γλώσσες ορθώνεται και αρθρώνει ένα ερωτηματικό επιφώνημα.

Η μοίρα του Έλληνα ανθρώπου τραγική, αυτό δεν αλλάζει, αλλάζουν μόνο τα αδιέξοδα και οι συμφορές, που συχνά πυκνά καλείται να αναμετρηθεί μαζί τους, διασώζοντας όση αξιοπρέπεια δίνει οξυγόνο στην ψυχή του, ή τέλος, αν πιστεύουμε σε ένα βαθύτερο νόημα ύπαρξης, για τα επίγεια, να αξιωθεί μιαν αίσθηση τραγικής ηδονής.

Δε θα κουράσω επαναλαμβάνοντας τα προφανή και επανερχόμενα ερωτήματα: τι φταίει περισσότερο και κάθε επόμενη φορά πιανόμαστε πιο ανοχύρωτοι, αν οι χτεσινοί ανεπαρκείς, αποδείχτηκαν επαρκέστεροι τιμητές, πόσο εγνωσμένες είναι οι αφερέγγυες διαβεβαιώσεις ότι οι στάχτες κηρύσσονται αναδασωτέες, πόση υποκρισία χρειάζεται η διαβεβαίωση πως η πολιτεία θα αποκαταστήσει τις ζημιές, όταν μόνο το κόστος των υλικών ζημιών σε κατοικίες, εγκαταστάσεις χλωρίδα και πανίδα, σωματιδιακή επιβάρυνση εδάφους θάλασσας και αέρα θα πρέπει να ξεπερνά ένα γενναίο ποσοστό του ετήσιου ακαθάριστου εθνικού εισοδήματος, που έτσι κι αλλιώς το χρωστάμε κοντά δυόμιση φορές στους άρπαγες δανειστές μας.

Δε θα σταθώ ακόμη ούτε στην εύλογη απορία, γιατί κωφεύουμε τόσο στις δραματικές προειδοποιήσεις των περιβαλλοντολόγων για τη ραγδαία κλιματική αλλαγή και πόσο ανόητα, αν όχι ηλίθια, χάνουμε το δάσος κοιτώντας το δέντρο, καθώς έχω τη συγκρατημένη αισιοδοξία πως αρχίζουμε να συνειδητοποιούμε όχι τόσο το μέγεθος της καταστροφής, όσο τα ποιοτικά της χαρακτηριστικά με βασικότερο εκείνο, που λέει ότι οι συνέπειες πλέον της απρονοησίας στην κλιματική κρίση δεν πλήττουν μόνο τα χαμηλά κοινωνικά στρώματα.

Θυμάμαι την προφητική ατάκα από τον παλιό καλό Ελληνικό κινηματογράφο, όταν ο Αυλωνίτης- πλούσιος εκεί- περπατά καμαρωτός και κάπου παραπατώντας αναφωνεί «τι διάολο... σκοντάφτουν κι οι πλούσιοι;».

Φαίνεται πως μάλλον σκοντάφτουν και δε το λέω χαιρέκακα, αλλά οι χορτάτοι μόνο τότε αποφασίζουν να πάρουν γενναίες αποφάσεις για το σύνολο, όταν το γρύλισμα από το βιασμό της φύσης ακουστεί στις απόμερες και περίφρακτες βίλες τους, όπως έγινε σε ένα βαθμό με την πρόσφατη πανδημία και τις πρόσφατες πυρκαγιές, ή πιο αποφασιστικά παλαιότερα στην αντιμετώπιση του AIDS, όπου έμεναν απαθείς, όσο θέριζε τους μαύρους και τους κοινωνικά απόκληρους και κινητοποιήθηκαν μόνο, όταν ο ιός πέρασε τις πόρτες τους, με το θάνατο τότε του όντως συμπαθέστατου Ροκ Χάτσον, αναιρώντας εν μια νυκτί και το κοινωνικό στίγμα της νόσου.

Είναι θλιβερό να γίνεται η αγάπη ο φόβος, που μας ενώνει, να συνειδητοποιούμε την κοινή μας μοίρα μόνο, όταν η συμφορά μοιράζεται σε δίκαια μερίδια, αλλά απ' το ολότελα είναι μια κάποια πρόοδος.

Όπως αντιλαμβάνεστε σε όλην αυτή τη μαυρίλα αναζητώ εναγώνια μια χαραμάδα φωτός, γι' αυτό δε στέκομαι στην ανεπάρκεια της πολιτείας, στις καταφανείς της ευθύνες για τη νομιμοποίηση της χαοτικής περιβαλλοντικής και πολεοδομικής αναρχίας, που μας αφήνουν έκθετους στην οργή ή τις ιδιοτροπίες του καιρού και με ανακούφιση διαπιστώνω, πως η ζωή συνεχίζεται ακόμη και όταν τίποτα δε μένει όρθιο, όσο έχουμε ο ένας τον άλλο, αυτοοργανωνόμαστε, επιβιώνουμε και ξαναστήνουμε τα πάντα από την αρχή.

Ο Πασκάλ θαρρώ είναι που λέει πως η φύση μας θέλει διεστραμμένους, αλλά μας αποζημιώνει με τόση ομορφιά.

Ένα μέρος αυτής της ομορφιάς το παραδώσαμε στις φλόγες, σαν να μην ξέραμε πόσο επίμονη είναι η μνήμη και η υπομονή του ξύλου να κρατάει μέσα του τη φωτιά, αψηφώντας ανάμεσα στις άλλες και την προφητική προειδοποίηση του Κοσμά του Αιτωλού, πως θα' ρθει μέρα, που τα δέντρα θα μισήσουν την αχαριστία μας και θα σταματήσουν να παράγουν ίσκιο, θρόισμα και οξυγόνο.

Όμως κουράστηκα να πονώ και να θλίβομαι, νιώθω ένα χρέος να αναζητήσω έναν ουρανό να υψώσω το βλέμμα και η φύση, που «ουδέν μάτην ποιεί» φαίνεται πως έχει προνοήσει και γι' αυτό.

Πρόχειρα μου έρχεται στο νου ο εθελοντής και η εθελόντρια πυροσβέστες, που με τη μάνικα στο χέρι προστάτευαν σπίτια αλλονών, όταν έμαθαν πως τα δικά τους είχαν γίνει στάχτη.

Πρόχειρα μου έρχονται στο νου η Κατερίνα Ιωανίδου η εθισμένη εθελόντρια πυροσβέστης, όπως αποτυπώθηκε σαν εικόνα- σύμβολο στο Μάτι και τις Αφίδνες να αναμετράται με τις φλόγες, τους καπνούς και τις στάχτες, για να ξορκίσει ανάμεσα στα άλλα και τους προσωπικούς της δαίμονές, αλλά και όλοι εκείνοι οι ήρωες της καθημερινότητας, που αψήφησαν τη φωτιά και τις εντολές εκκένωσης και έμειναν πίσω να σώσουν ότι μπορούσαν, γιατί το σπίτι δεν είναι μόνο ντουβάρια και κεραμοσκεπές, είναι και κατοικίδια και μνήμες και εικόνες οικίες και κειμήλια, που προτιμάς να καείς μαζί τους, παρά να τα αφήσεις και να πας οπουδήποτε;

Και επικαλούμαι τη δύναμη της εικόνας, που έχει βαθιά μνήμη, να μην αφήσει να ξεχαστούν τα φωτεινά δείγματα αυθεντικής απόγνωσης, αλλά και αφοπλιστικής γενναιότητας, εκεί που έχεις κάτι ανεκτίμητο να χάσεις.

Γινόμαστε κουραστικοί επαναλαμβάνοντας τα δικά μας βιώματα, αλλά είναι οι μόνες αλήθειες, που μπορούμε να βεβαιώσουμε και ας μας το συγχωρήσουν οι αδοκίμαστοι.

Όταν επί των ημερών των γονέων μας, κάψαν και ισοπέδωσαν τ' Ανώγεια οι γότθοι και η ζωή ήταν ανάγκη να οικοδομηθεί εκ θεμελίων, οι γονέοι μας επέδειξαν καρτερία και πείσμα εσώτερο και ξανάχτισαν το χωριό με άπειρες στερήσεις και περισσή αξιοπρέπεια, που καμιά ευκολία δε δικαιούται εφεξής να παραγράψει. Σ' αυτήν την αναγέννηση κανείς δεν υστέρησε και τα σπίτια των Ανωγείων, που βλέπουμε σήμερα, με την όποια αρχιτεκτονική ή πολεοδομική αταξία είναι μάρτυρες της ακατάβλητης δύναμης, που για ώρα ανάγκης κρατούμε μέσα μας.

Οι της ηλικίας μου ακροθιγώς μόνο κρατούμε μνήμες από αυτήν την παλιγγενεσία, αλλά τόσο πολύτιμες και τόσο διδακτικές.

Είμαι εναντίον κάθε ηρωισμού, που τείνει να αναπαράγει τον εαυτό του, αλλά υποκλίνομαι μπροστά στο μεγαλείο της ψυχής των ανθρώπων, που αψηφώντας κάθε απόγνωση παραδίδονται στην ελπίδα.

Η συγγένεια, που ένιωσα προς όλους εκείνους, που δεν εγκατέλειψαν τα σπίτια τους στην πύρινη κόλαση, αλλά και εκείνους, που συντόμευσαν το θρήνο μπροστά στα αποκαϊδια απορρέει και από τις παιδικές μνήμες.

Ήταν τότε που μαθητής γυμνασίου ακόμη κουβαλούσα το χαλίκι με το γάιδαρο, φορτίο- φορτίο για το σκυρόδεμα της ταράτσας στο πανωσήκωμα του πατρικού μου. τότε που ο πατέρας με το μεγάλο μου αδελφό δούλευαν στον άνυδρο ψηλορείτη φτιάχνοντας στέρνες για τα γιδοπρόβατα.

Θυμούμαι πως στη στέρνα στα Καμπιά μετά το μεροκάματο, καθόμαστε κάτω από ένα πρίνο, και με τα σφυριά σπούσαμε τις πέτρες σε μικρά χαλίκια και το δε αύριο φορτώναμε τα σακιά στο γάιδαρο και τα κατεβάζαμε στο χωριό,- άμμο δεν μπορούσαμε να φτιάξουμε, φτιάχναμε τουλάχιστον το χαλίκι- μια φορά μάλιστα ξέχασα να πάρω νερό, με έπιασε η κάψα του μεσημεριού στο δρόμο και σε μια παλιότερη στέρνα έβγαλα τα γουρούνια από την ποτίστρα και ήπια λίγο βούρκο να μην σκάσω από την δίψα.

Όπως και να έχεις κτίσει ένα σπίτι, όταν καίγεται σε πονά, αν το έχεις χτίσει όμως έτσι σε συγκλονίζει.

Κι ύστερα σημασία δεν έχει μόνο, όταν πέφτεις, το να μπορείς να σηκώνεσαι, ο τρόπος ο δικός σου κάποτε έχει την ίδια βαρύνουσα σημασία.

Δείτε το σε ένα περιστατικό άλλων ημερών, όπου τα όρια εξαντλούνται, και ο άνθρωπος ζει σαν ιεροπραξία την έκφραση της πήλινης, αλλά και της θεικής του υπόστασης.

Στη Λέρο, πριν από το μεγάλο πόλεμο ήταν ένας νησιώτης από εκείνους που είχαν συμφιλιωθεί με τη σκληρή μοίρα του άγονου τόπου: δουλειά από ήλιο ως ήλιο αγόγγυστα. Τρυφερός με τους άλλους, σκληρός και περήφανος με τον εαυτό του, τις αρρώστιες τις περνούσε στο πόδι. Όμως, όταν κάποτε έπεσε πάνω του η οργή του ανέμου κι έχασε το μοναχογιό, δεν άντεξε κι ένιωσε την ανάγκη να βλαστημήσει. Κρατήθηκε και ώρα που έλειπε η γυναίκα στο νεκροταφείο πήρε ένα-ένα τα εικονίσματα του σπιτιού, τα κατέβασε και τα τοποθέτησε με τάξη στο μπαούλο του υπογείου. Ύστερα ανέβηκε πάνω, θυμήθηκε όλες τις βλαστήμιες, που είχε μάθει μικρός στα καράβια, έβρισε με όση οργή είχε κατακαθίσει μέσα του και έκλαψε για ώρα να ξεθυμάνει. Ύστερα ανέβασε τα εικονίσματα με ευλάβεια, που θα ζήλευε ασκητής και ένα-ένα τα έβαλε ξανά στη θέση τους.

Στα εκλεπτυσμένα άτομα, λέει ο Γκαίτε δεν αρέσει το χρώμα κι έχουν να πουν πως μαύρο είναι ακριβώς η απουσία χρώματος, μόνο που είμαστε άνθρωποι και πρέπει με επιείκεια, όσο γίνεται, να το φοράμε.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΣΑΛΟΥΣΤΡΟΣ
(ΤΟΥ ΖΑΪΜΗ)
Email: saloudim@hotmail.com

77η ΕΠΕΤΕΙΟΣ

ΑΠΟ ΤΟ Ολοκαύτωμα ΤΩΝ Ανωγείων

ΡΕΠΟΡΤΑΖ **Μανώλης Σκανδάλης**

ΜΕ ΤΗΝ ΣΚΙΑ ΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ να πλανάται και στην Ανωγειανή ατμόσφαιρα, με τα υγειονομικά πρωτόκολλα να έχουν τον πρώτο λόγο, τελέστηκε η καθιερωμένη επιμνημόσυνη δέηση και η συνακόλουθη τιμητική εκδήλωση για την 77η επέτειο του Ολοκαυτώματος των Ανωγείων από τα ναζιστικά στρατεύματα κατοχής.

Στις 11 το πρωί τελέστηκε δοξολογία στον ιερό ναό του Αγίου Ιωάννη και στην πλατεία «Αρμί» εψάλη επιμνημόσυνη δέηση προεξάρχοντος του Μητροπολίτου της Ιεράς Μητροπόλεως Ρεθύμνης και Αυλοποτάμου κ.κ. Ευγενίου.

Ακολούθησε ομιλία με θέμα «Από το 1821 έως το 1944: «Ένας μαραθώνιος ελευθερίας των Ανωγειανών» με ομιλητή τον κο Νίκο Σκουλά, Δικηγόρο και Περιφερειακό Σύμβουλο Κρήτης ο οποίος ξεκίνησε την ομιλία του ως εξής: *«Αξιότιμοι κύριοι εκπρόσωποι της Εκκλησίας, της Πολιτείας, της Αυτοδιοίκησης, της Δημόσιας Δύναμης και των φορέων. Αξιότιμοι καλεσμένοι, μνήμονες χωριανοί, κυρίες και κύριοι: Χρόνια πολλά και η ελευθερία να μας οδηγεί! Ευχαριστώ τον Δήμο Ανωγείων για την τιμή της σημερινής ομιλίας.*

Ο Θουκυδίδης γράφει: «Δίχως ευψυχία, - ανδρεία δηλαδή -, ουδεμία τέχνη δεν είναι αρκετή απέναντι στους κινδύνους. Διότι ο φόβος πτοεί την μνήμη, η δε στρατηγική χωρίς το θάρρος είναι εντελώς ανώφελη».

Συμπίπτει ο εορτασμός του Ολοκαυτώματος των Ανωγείων φέτος με τα 200 χρόνια από την Επανάσταση του 1821. Θα θυμηθούμε τοπικούς ήρωες και δράσεις, παλαιόθεν. Θα μιλήσουμε για πρόσωπα. Όμως, πρωταγωνιστής είναι πάντα το σύνολο του χωριού. Αυτό που διαπνέεται από ελευθεροφροσύνη, δυναμισμό, διαρκή στέρηση αλλά και συμπόρευση με την πρόοδο. Τα γεννήματα του ευρύτερου ιδεολογικού και πολιτικού πεδίου αντανακλώνταν άμεσα στα Ανώγεια, από πάντα...» **Συνεχίζοντας, ο κ. Σκουλάς τόνισε:** *«Και έρχεται η Αυτόνομη Κρητική Πολιτεία, η οποία πολιτικοποιεί το χωριό. Και μετά ξεσπούν οι Βαλκανικοί Πολέμοι. Τρία εθελοντικά σώματα Ανωγειανών, ένα έκαστο με επικεφαλής τον Κουντομιχάλη Κεφαλογιάννη, τον Αθανάση Σκουλά και τον Γεώργιο ή Γκούγκο Σκουλά αντίστοιχα, σπεύδουν στα μέτωπα της Ηπείρου και της Μακεδονίας. 15 χρονών εθελοντής έπεσε ο Αριστείδης Καλομοίρης, του γέρο Ντουλγκέρη.*

Οι χωριανοί, ακολουθούν σύψυχοι την δεκάχρονη πορεία από το Σαραντάπορο ως στον Σαγγάριο και πάλι πίσω. Με μυριάδες θαυμαστές ατομικές ιστορίες. Υπακούνε στην λογική της διάκρισης. Και ξεχωρίζουν «ωσάν τα μήλα τση καλής μηλιάς». ***«Και παν και πάνε και σ' αναζητάνε...από λιβάδια μ ασφόδελα περνάνε ....Την πέτρα στύβουν, χορταίνουν, ξεδιψάνε.....Ώρα τους καλή, Ώρα τους καλή...»****, που λέει κι ο Ψαρονίκος.*

Εβδομήντα οχτώ Ανωγειανοί εξάπλωσαν στα μέτωπα της Μακεδονίας και της Μικράς Ασίας, ***«δίχως χεράκια για να πιουν, πόδια για να χορέψουν...»****.Τι απ αυτά να πρωτοχωρέσει μια ομιλία;* **Και ο κ. Σκουλάς κατέληξε την ομιλία του ως εξής:** *«Αξιοσέβαστοι καλεσμένοι μας,*

Την 77η επέτειο του ολοκαυτώματος του χωριού μας, στα 200 χρόνια από την Ελληνική Ελευθερία, σας κερνούμε στίχους του Νιδιώτη Σταυρακάκη από το ποίημα «Ανώγεια»:

Κάτω από τον ίσκιο της Νίδας
στις άγριες πλαγιές του Ψηλορείτη
αγναντεύεις την Κρήτη.

Αμπέλια και λιόφυτα δεν έχουν ριζώσει
πάνω στην γυμνή σου ράχη
μα έχουν περήφανες ριζώσει
η αντρειοσύνη, η λεβεντιά

Κει στην πλαγιά του Ψηλορείτη
ανηφορίζεις, φωτεινό αστέρι.
Στις μάντρες σου έρχονται για ν' αποσκιάσουν
σ' όλες τις εποχές των άγριων Κρόνων,
οι καταδιωκόμενοι Δίες

Κι όταν αλλού κιοτεύουνε
μπρος στην φοβέρα των τυράννων,
για να μην χάσουν πλούτη και βιός
εσύ αντιστέκεσαι και πολεμάς.

Πότε στα χέρια σου βαστάς τη λύρα,
πότε μαχαίρι και τουφέκι.

Τα σπίτια σου γίνονται ταμπούρια
τα μιτάτα σου λημέρια ανταρτών
Τα πρόβατά σου γίνονται σφαχτάρια
Τα κουδούνια τους καμπάνες της αντίστασης

Απ' τα μιτάτα των βοσκών
ακούγονται βελάσματα, κουδούνια.

Στ' Αρμί αντηχεί ο Πεντοξάλης πηδηχτός.

Αξιότιμοι καλεσμένοι μας,
Κι άλλοι τόποι έχουνε παινέδια, και πιότερα, μα τούτα είναι τα δικά μας.
Περισσότερο αίσθημα υποδοχής, δεν ημπορούσαμε.
Σας ευχαριστούμε πολύ για την ακρόαση.».

(Η ομιλία του κ. Νίκου Σκουλά στη σελίδα 8)

Αμέσως μετά ακούστηκαν αποσπάσματα από τραγούδια για το Ολοκαύτωμα των Ανωγείων. Από το τραγούδι **«'Ω, Παναγιά μου Ανωγειανή»**, σε στίχους Ειρήνης Νταγιαντά – Αναγνωστάκη και το ποίημα **«Επέτειος»** σε στίχους Γιώργη Καράτζη από τους:

Νικηφόρο Περικλάκη, Λύρα
Μαρίνα Δακανάλη, Τραγούδι,
Βασίλη Δραμουντάνη, Μαντολίνο-Τραγούδι,
Βασίλη Σκουλά, Λαούτο
Νίκο Παραουλάκη, Πνευστά.

Στη συνέχεια έγινε η κατάθεση στεφάνων τα οποία κατέθεσαν:

Εκ μέρους της Ελληνικής Κυβέρνησης, ο Υφυπουργός Υποδομών και Μεταφορών, Βουλευτής Ρεθύμνου, κος **Γιάννης Κεφαλογιάννης**

Εκ μέρους του **Προέδρου της Βουλής των Ελλήνων, κου Κων/νου Τασούλα και εκ μέρους της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης, ο Βουλευτής Ρεθύμνου και πρώην υπουργός υγείας, κος Ανδρέας Ξανθός**.

Εκ μέρους της **Προέδρου** του ΠΑΣΟΚ και του Κινήματος Αλλαγής κας **Φώφης Γεννηματά**, ο κος **Βασίλης Κεγκέρογλου**, Γραμματέας της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του Κινήματος Αλλαγής και Βουλευτής Ηρακλείου.

Εκ μέρους του **ΓΓ γραμματέα του ΚΚΕ**, κου **Δημήτρη Κουτσούμπα**, ο κος **Νίκος Μανουσάκης**, Περιφερειακός Σύμβουλος Κρήτης.

Εκ μέρους της **Κοινοβουλευτικής Ομάδας ΜέΡΑ25**, ο κ. **Ηλίας Λουλούδης** μέλος της Πολιτικής Γραμματείας

Εκ μέρους της **Περιφέρειας Κρήτης**, ο Περιφερειάρχης Κρήτης ο κος, **Σταύρος Αρναουτάκης**.

Εκ μέρους των **Ενόπλων Δυνάμεων**, ο Ανώτερος Διοικητής Φρουράς Ρεθύμνου Αντισυνταγματάρχης Πεζικού κ. **Τσιαντούλας Γεώργιος**.

Εκ μέρους της **Γενικής Περιφερειακής Αστυνομικής Δ/νσης Κρήτης**, ο Αστυνομικός Υποδιευθυντής Ρεθύμνου, κος **Μπαλάσης Γεώργιος**.

Εκ μέρους του Λιμενικού Σώματος, ο **Πλωτάρχης** κ. **Καστρινάκης Κωνσταντίνος**.

Εκ μέρους της **Διοίκησης της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας**, ο Ανθυποπυραγός **Αμπαρτζάκης Γεώργιος**, Προϊστάμενος Πυροσβεστικού Κλιμάκιου Ανωγείων.

Εκ μέρους της **Περιφερειακής Ένωσης Δήμων Κρήτης** στεφάνι κατέθεσαν οι κ.κ:

Δημήτριος Κόκκινος, Δήμαρχος Δήμου Μυλοποτάμου
Μανώλης Κοκοσάλης, Δήμαρχος Αρχανών – Αστερουσίων
Μανούσος Χιωτάκης, Δήμαρχος Δήμου Σφακίων
Γεώργιος Μυλωνάκης, Δήμαρχος Κισσάμου
Στέλιος Σπανουδάκης, Αντιδήμαρχος Δήμου Ρεθύμνης
Δημήτρης Λελεδάκης, Αντιδήμαρχος Δήμου Ρεθύμνου

Εκ μέρους του **Δικτύου Μαρτυρικών Πόλεων και Χωριών της Ελλάδος**, και του **Εθνικού Συμβουλίου Διεκδίκησης των Οφειλών της Γερμανίας προς την Ελλάδα** στεφάνι καταθέτουν οι κύριοι,

Μενέλαος Μποκέας, Δήμαρχος Δήμου Μαλεβιζίου
Εμμανουήλ Ψαρουδάκης, Αντιδήμαρχος Δήμου Αμαρίου
Αριστομένης Συγγελάκης, Συγγραμματέας του «Εθνικού Συμβουλίου Διεκδίκησης των Οφειλών της Γερμανίας προς την Ελλάδα».

Εκ μέρους της **Εθνικής Αντίστασης**, ο Πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου Δήμου Ανωγείων κος **Μιχάλης Δραμουντάνης**.

Εκ μέρους του **Συλλόγου Ανωγειανών της Αθήνας «ΤΟ ΙΔΑΙΟΝ ΑΝΤΡΟΝ»**, η Πρόεδρος του Δ.Σ. του Συλλόγου η κα **Ζαχαρένια Ανδρεαδάκη**.

Εκ μέρους του **Δήμου Ανωγείων**, ο Δήμαρχος κος **Σωκράτης Κεφαλογιάννης**.

Η τελετή για την 77η επέτειο του Ολοκαυτώματος ολοκληρώθηκε με την τήρηση ενός λεπτού σιγής και την ανάκρουση του Εθνικού μας Ύμνου.

«ΑΠΟ ΤΟ 1821 ΕΩΣ ΤΟ 1944 ΕΝΑΣ ΜΑΡΑΘΩΝΙΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΤΩΝ ΑΝΩΓΕΙΑΝΩΝ»

ΟΜΙΛΙΑ ΣΤΗΝ 77η ΕΠΕΤΕΙΟ ΤΟΥ ΟΛΟΚΑΥΤΩΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΑΝΩΓΕΙΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Αξιότιμοι κύριοι εκπρόσωποι της Εκκλησίας, της Πολιτείας, της Αυτοδιοίκησης, της Δημόσιας Δύναμης και των φορέων. Αξιότιμοι καλεσμένοι, μνήμονες χωριανοί, κυρίες και κύριοι: Χρόνια πολλά και η ελευθερία να μας οδηγεί! Ευχαριστώ τον Δήμο Ανωγείων για την τιμή της σημερινής ομιλίας.

Ο Θουκυδίδης γράφει: *"Δίχως ευψυχία, -ανδρεία δηλαδή-, ουδεμία τέχνη δεν είναι αρκετή απέναντι στους κινδύνους. Διότι ο φόβος πτοεί την μνήμη, η δε στρατηγική χωρίς το θάρρος είναι εντελώς ανώφελη"*

Συμπίπτει ο εορτασμός του Ολοκαυτώματος των Ανωγείων φέτος με τα 200 χρόνια από την Επανάσταση του 1821. Θα θυμηθούμε τοπικούς ήρωες και δράσεις, παλαιόθεν. Θα μιλήσουμε για πρόσωπα. Όμως, πρωταγωνιστής είναι πάντα το σύνολο του χωριού. Αυτό που διαπνέεται από ελευθεροφροσύνη, δυναμισμό, διαρκή στέρηση αλλά και συμπόρευση με την πρόοδο. Τα γεννήματα του ευρύτερου ιδεολογικού και πολιτικού πεδίου αντανακλώνταν άμεσα στα Ανώγεια, από πάντα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑ. ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΦΙΛΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΔΙΑΡΚΗ ΕΓΡΗΓΟΡΣΗ ΣΤΑ ΔΥΟ ΠΡΩΤΑ ΟΛΟΚΑΥΤΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΑΝΩΓΕΙΩΝ.

Πάμε στις αρχές του 1800.

Η επιδίωξη δημιουργίας ελεύθερου ελληνικού κράτους είναι θέμα δικαιοσύνης απέναντι στην βίαιη, αναχρονιστική και απορυθμισμένη οθωμανική διοίκηση. Είναι θέμα προόδου. Εμπνέεται από τα διδάγματα της Γαλλικής και της Αμερικάνικης Επανάστασης, από τις συνθήκες της νεωτερικότητας. Είναι θέμα δυναμισμού του αναγεννημένου ελληνισμού. Ενός έθνους που έχει συνδεθεί με την Ευρώπη και πρωτοπορεί σε παιδεία, εμπόριο και ναυτοσύνη εντός της οθωμανικής επικράτειας.

Την άνοιξη του 1816 έρχεται στα Ανώγεια από τη Σμύρνη, ένας Τυλισσανός Φιλικός,ο Παναγιώτης Ζερβουδάκης. Φιλοξενείται και μυεί τον Περπυρή Μανουρά στην Φιλική Εταιρεία. Έπειτα, καλούν και ορκίζουν ως Φιλικούς τον Παπαδομανώλη Δακανάλη, τον Βασίλειο Σμπώκο, τον Σταύρο Νιώτη, τον Σταύρο Ξετρύπη, καθώς και τους Βασίλειο ή Αναγνώστη και Παπά Μιχάλη ή Ξώπαπα Σκουλά.

Ο πυρήνας των Ανωγειανών Φιλικών συντονίζονταν με τους δραστήριους της εθνικής υπόθεσης στην κεντρική Κρήτη. Τον Λόγιο στον Άη Θωμά, τον Λεράτο στα Βορίζα, τον Κουρμούλη στον Κουσέ και αργότερα τον Κόρακα στην Πόμπια. Ένας Σουλτάτος από τα Ανώγεια ειδοποίησε παλαιότερα τους Σφακιανούς για την απόδραση των επαναστατών του Δασκαλογιάννη από την φυλακή του Κούλε.

Η ελευθεροφροσύνη των ορεινών κρητικών δεν είναι μόνο θέμα ανδρείας. Οι πυρήνες ελευθερίας στα βουνά της Κρήτης επιβιώνουν λόγω γεωγραφίας και τοπίου. Ο πεδινός αγρότης υπόκειται στην γειτονική βία του Τούρκου. Η αντίσταση φέρνει την άμεση καταστροφή του. Ο ορεινός βοσκός αντιδρά και διαφεύγει. Η διαρπαγή του ποιμνίου του, αντικαθίσταται γρήγορα με πράξεις αντεκδίκησης ή με τα χαρισάρια των αλληλέγγυων.

Οι δυνάστες ασύδοτα, ασχημονούν και καταρρακώνουν κάθε στοιχείο ανθρωπιάς και ηθικής του υπόδουλου. Η ραγιαδοσύνη επιβάλλεται στα Ανώγεια από αυθαίρετους και ανήθικους Τούρκους που έρχονται περιστασιακά και προσβάλλουν την τιμή και την περιουσία των γηγενών.

Το καλοκαίρι του 1816, ο Ντερβίς Αγάς από τις Κούρτες, εμήνυσε ότι θα ερχόταν στ' Ανώγεια να κλέψει την ωραία Φανή Αεράκη, την ημέρα του γάμου της, για να την κλείσει στο χαρέμι του. Ο Ντερβίσης έχει ήδη σκοτώσει τον πατέρα και ατιμάσει την αδερφή του Κωνσταντή Φραγκιαδάκη ή Λεράτου. Ο θιγμένος Βοριζανός τον περιμένει στην Νίδα συντροφιασμένος με τους Ανωγειανούς Φιλικούς. Αφότου τον εξόντωσε, κατεβαίνουν στο γάμο της Φανής και χαρίζει στην νύφη το μουστάκι του Ντερβίση. Και ο Λεράτος παντρεύεται την κόρη του Νικόλα του Βρέντζου.

Ξεσπά η επανάσταση του 1821. Ορκίζονται οι Ανωγειανοί, σηκώνουν σημαία στο "Λενικό", και μπαίνουν στον αγώνα. Η πρωτεύουσα δράση ανήκει στον αρχηγό Σμπωκοβασίλη που δρα με εθνικό σχέδιο.

Την Μεγάλη Παρασκευή του 1823 σε μάχη στην Γιόφυρο Ηρακλείου, σκοτώνεται ο Παπαδομανώλης ο Δακανάλης, ο Φιλικός. Ακούσετε την δύναμη κάποιων στίχων από το τραγούδι του:

«Αφουκραστήτε να σας πω τέσσερα πέντε λόγια
για το Μανώλη του Παπά να λέτε μοιρολόγια.
Όλοι οι καλοί εποθάνανε, όλοι οι καλοί αντριωμένοι
μα σαν τσοι γιους τση παπαδιάς δεν ήσαν ξακουσμένοι.
Μιαν ταχινή σηκώνεται πλύνεται και καθίζει
και με πετσέταν ακριβή τα μάθια ντου σφουγγίζει.
Βάλε μας μάνα μια ρακή φέρε μας και καρύδια
με τ' αγαδάκια σήμερο θα ν' έχουμε παιγνίδια.
Γιέ μου βλέπε τη νιότη σου συντήρα τη ζωή σου
δεν έχω αλλού τα θάρρη μου μόνο σε ένομή σου
Κάτω στον πόρο τ' Αρμυρού τα παίξαν τα παιγνίδια
στην Γιόφυρο 'πο μεσοθειό τα σπάσαν τα καρύδια.
Τα μπαϊράκια επήρανε και πήγαν στο κονάκι
κι η μάνα ντου έφταξεν 'κειδά σε ώρα μια λιγάκι.
Ίντα μου τονε κάμετε εμέ το γλακιχτή μου
τον τουρκοφάγο, τον ντελή και τον πολεμιστή μου;
Λώ πως τονε σκοτώσανε και σεις δε μου το λέτε
τση μαύροκακοριζικης πάντιμως σεις μου φταίτε;
Άχι και πως να σου το πω βράζει η καρδιά μου βράζει
γιατί τονε σκοτώσανε πιο μέσα που του Γάζι.
Και σύρνει η μαύρη μια φωνή και το χωριό εμαζώχτη:
Μανώλη μου, Μανώλη μου την ακριβή σου νιότη!
Πού 'ναι Μανώλη οι κεφαλές οι τρεις που θελα φέρεις
και γέλασές με σήμερο και μένα δε με παίρνεις;
Σώπασε κερά παπαδιά μα εσκότωσε τριάντα,
τριάντα Τούρκους διαλεχτούς και τσοί 'φηκε στην μπάντα.
Άφησε και παραγγελιά να πουν του πεθερού ντου
να παν τα κοκαλάκια ντου μαζί με τ' αδερφού ντου.
Στην πια καλύτερη γιαλιά να παν τα πρόβατά ντου
και στου Σκοινάκου την κορφή τα στειρομάρωπά ντου.
Λέρια να τωνε βάλουνε ασημογανωμένα
γιατί με κόπο τα 'χενε και ίδρο καμωμένα».

Αυτή η αδάμαστη αριστεία, αυτή η ριζωμένη στην φύση και στην ψυχή εντοπιότητα, δεν μπορεί παρά να δικαιωθεί. Και μόνο από τον ψυχισμό του στιχουργού, είναι αδιαπραγμάτευτα φανερό ότι η ελευθερία θα έρθει. Τι κι αν οι Τούρκοι του Σερίφ κάνουν το πρώτο ολοκαύτωμα των Ανωγείων το 1822;

Ο αγώνας συνεχίζεται. Κάποιοι από τους Φιλικούς μας πολεμούν δίπλα στον Κολοκοτρώνη και τον Καραϊσκάκη μετά την ύφεση της επανάστασης στην Κρήτη.

Όλο τον 19ο αιώνα, έρχονται οι δυνάστες της περιοχής με σχέδιο περιορισμού και καταφρόνιας των ραγιάδων. Και οι Ανωγειανοί όμως έχουν σχέδιο και απαντούν συντονισμένα. Ο Σταύρος ο Νιώτης σκοτώνει τον Ασάν Αγά στου "Φονιά τον ποταμό" γιατί προσέβαλε την αδερφή του, την Αγάπη. Φυγοδικά και κάνει δολοφονικές ενέδρες στον Στρούμπουλο μαζί με τον Σπινθούρη, τον Ξετρύπη και τον Γιάννη Παντερή ή Παλμέτη από το Καμαράκι, δίπλα στις Γωνιές.

Είμαστε στο 1830. Ο Καποδίστριας ζητά να συμπεριληφθεί η Κρήτη στο νέο ελληνικό κράτος. Ο Σουλτάνος, για να σβήσει τις εστίες αντίστασης, τους δίνει χάρη για να μετοικήσουν στην ελεύθερη Ελλάδα.

Αυτή την περίσταση αφορούν οι στίχοι:

«Αφήστε τονε να περνά 'που των Χανιώ την πόρτα
και να φορεί και τ' άρματα καθώς τα φόριεν πρώτα.

.....

Περνά την πόρτα των Χανιώ και πάει στο λιμάνι
και τα φορεί στην μέση του τ' άρματα του Ασάνη».

Ακόμα σήμερα τους λέει ο λυράρης στους ανωγειανούς γάμους. Και τότε , οι γλεντηστάδες εξεγείρονται και αλλοφρονούν. Οι χωριανοί, με καίρια όσμηση, πάντα γλεντούσαν βουτηγμένοι στην ιστορικότητα και την ελευθεροφροσύνη. Διότι τα αισθήματα δεν αλλάζουν.

Το 1833, ενόψει της παράδοσης της Κρήτης στην Αίγυπτο του Μεχμέτ Αλή, οι Κρητικοί εξεγείρονται. Το κίνημα των Μουρνιδών, όπως ονομάστηκε, καταπνίγεται με απαγχονισμούς. Από τα Ανώγεια, κρεμιέται στον πλάτανο του Ρεθύμνου ο παπά Γιάννης Σκουλάς.

Ακούστε στίχους:

Να 'χε μαυρίσει ο ουρανός, να βούλιαζεν η ώρα
όντεν εμπήκεν ο παπάς ο Ανωγειανός τη χώρα.
Εβγήκε στο συμβούλιο, ως έβγαινε και πρώτα
κι άρχιξε ο σκύλος ο πασάς ευθύς και τον ερώτα.
Ίντα 'κανες παπά Γιαννιό τόσον καιρό στ' Ανώγεια
κι έκουσα πως αρμάτωνες και τσοι βοσκούς στ' αόρια;
Εδώκασίν του ένα καφέ κι ένα μακρύ τσιμπούκι
με μαργιολιά του βάλανε την συρταριά οι Τούρκοι.
Κι όντεν τονε πηγαίνανε να πα τονε κρεμάσουν
εστράφηκε στον ουρανό κι είπενε: "Θε μου, ξά σου!"
Άχι αδερφέ Αναγνώστη μου και να 'πεμπα ένα γράμμα
στα μαυρισμένα μου παιδιά και στην καημένη μάνα.
Ένα δασκάλι επρόβαλε στην πόρτα να πορίσει
κι είδεν τονε και εκρέμουνταν ωσάν το κυπαρίσσι.

Η καταστολή συνεχίζεται τον 19ο αιώνα. Το οθωμανικό σχέδιο έχει ως εξής: Να εγκαταστήσουν Τούρκους μεγαλοκτηνοτρόφους περιμετρικά στον Ψηλορείτη για να περιορίσουν τον ζωτικό χώρο των ατίθασων επαναστατών. Να ελέγχουν την καθημερινότητά τους με καταφρονητικές επισκέψεις αγάδων και γενιτσάρων. Έτσι, σε ασφυκτικό κλοιό, αναγκαστικά θα σβήσει ο πυρήνας της ελληνογενούς ελευθερίας. Αλλά οι Ανωγειανοί, άλλως σκέπτονται.

Είδαμε ήδη την εξόντωση του Ντερβίς Αγά και του Ασάνη. Οι κληρονόμοι του Ασάνη πούλησαν το βοσκοτόπι της Ρουσαλίμνης στους Βρέντζηδες κι έφυγαν.

Ήρθε μετά ο Λουμάν Αγάς από τον Καμαριώτη με τον μοναχογιό του τον Αχμέτ και εγκαθίστανται στην τοποθεσία Καλοκαιρινό κι Απάτες. Ο Αχμέτης αποφάσισε να ασκήσει το δικαίωμα της πρώτης νύχτας σε ένα γάμο στο Μετόχι. Ώρα 12 διέταξε να διαλύσει το γλέντι των γκιαούρηδων και ζήτησε την νύφη. Οι Φιλικοί μας, ήξεραν και είχαν προετοιμαστεί. Μαζί με την νύφη, υποδέχθηκαν τον αισχρό Αχμέτ και τρεις Ανωγειανοί και τον ευνούχησαν. Πέθανε σε λίγες μέρες χωρίς να αποκαλύψει την ντροπή του. Φεύγει και ο Λουμάνης.

Ο Γιουσούφης Αγάς από τον Αμυγδαλιά Μυλοποτάμου, εκτελείται από τον Χαχάλα Πασπαράκη, με σχέδιο αποφυγής αντιποίνων.

Έρχεται ο Τουτουντζής Αγάς του Βενιού με τις ίδιες αισχρές διαθέσεις στα Ανώγεια. Ο Δακαναλογιάννης ή κατ' άλλους ο Παπά Ντοάμας, ήταν υπερφυσικά χειροδύναμος. Υποδέχθηκε τον Τουτουντζή με εικονικό ενθουσιασμό. Τον αγκάλιασε ασφυκτικά μέχρι συνθλίψεως και πέθανε αργότερα.

Ο Σμπωκοβασίλης εξόντωσε δύο γενίτσαρους στα όρη και ο Ξετρύπης έριξε τον Καρά Νταή στου Καραντάλη τον τάφκο. Ο Παπαδαντώνης εξουδετέρωσε τον Ατζέμη. Και ο Γεώργιος Σαλούστρος τον φοροεισπράκτορα Μασαούτη. Ο Τούρκος Γαβράς επούλησε το μιτάτο του στον Παπαδογιαννάκο. Και οι Αξικοί Αγάδες την αποστροφή της Κουτσιάς στους Καλλέργηδες. Με τούτα και με 'κείνα... ***«εκόψαν την γενιτσαριά το χίλια οχτακόσια»*** που λέει το τραγούδι.

Αφότου απέτυχε οικτρά η εδραίωση μουσουλμάνων βοσκών στον Ψηλορείτη, επιστρατεύεται η διοικητική πρακτική. ***«Το χίλια οκτακόσια έτος το εβδομήντα εκάμαν οι Ανωγειανοί η το Νταβά τση Νίδας...»***. Δηλαδή, ένα χρόνο μετά την κατάπνιξη της επανάστασης του 1866-1869. Τι ήταν ο Νταβάς, η αντιδικία της Νίδας; Ήταν η απόπειρα της οθωμανικής διοίκησης να αφαιρέσει από τους Ανωγειανούς ως αντίποινα, το σπουδαιότερο βοσκοτόπι τους, την Νίδα. Δηλαδή, να περιορίσει καίρια την παραγωγική βάση των ηττημένων επαναστατών.

Τότε ανέλαβε δράση ο παπά Μιχαλάκης ο Σκουλάς. Γιος της ωραίας Φανής που γλίτωσε του Ντερβίση, και ο ίδιος που ως δασκάλι είδε τον Παπά Γιάννη να κρέμεται ωσάν το κυπαρίσσι. Πρωτοστάτησε ευέλικτα στον "Νταβά της Νίδας", με την γνωστή νικηφόρα έκβαση.

Έτσι, εδραιώνεται αμετάκλητα ένας ελεύθερος και δυνατός πυρήνας στον Ψηλορείτη. Ένας πόλος ικανός να εμπνέει και να εξάγει δράση στην κεντρική Κρήτη. Οι Ανωγειανοί δρουν συντονισμένοι με τα γυροχώρια, τους Μυλοποταμίτες και τους Μαλεβυζώτες. Να μνημονεύσουμε τον Κούβο τον Σωπασή από τα Λιβάδια, τον Παπά Κόκκινο από την Κράνα, τον Μελίτακα τον Μαυρογιάννη από τα Ζωνιανά, τον Ηρακλή Κοκκινίδη από το Κεραμούτσι, το Μαστραχά από τη Γέργερη.

Ξεσπά η Μεγάλη Κρητική Επανάσταση του 1866-1869. Οι Ανωγειανοί πρωτοστατούν και μάχονται με τους υπόλοιπους Κρητικούς. Δεύτερο ολοκαύτωμα των Ανωγείων από τον Ομέρ τον Γενάρη του 1867. Οριακά γλιτώνει τους χωριανούς από την γενική σφαγή ο Παπά Μιχαλάκης. Και που να σταθούν οι έρημοι οι ελευθερόφρονες; Ενδεείς και πρόσφυγες!

Σε ημερήσια διαταγή του προς τους κατοίκους του Μυλοποτάμου, ο Αρχηγός της Επαρχίας, Μιχάλης Σκουλάς γράφει: «Συνεπαρχιώτες, δεκαεπτά μήνες συμπληρούνται ήδη, αφότου εξακολουθήσαμεν τον αγώνα των πατέρων μας κατά του βαρβάρου Δεσπότου. Έκτοτε είδομεν μετά μεγίστης πατριωτικής ευχαριστήσεως, ότι προθύμως ετρέξατε, όπου το καθήκον και η φωνή της πατρίδος μας εκάλεσεν. Εις τα πρόθυρα της Ρεθύμνης και του Ηρακλείου εδείξατε ότι η Επαρχία ημών, ανδρείως και ηρωικώς ανθίσταται. Ο ηρωισμός ημών απεδείχθη και επαινέθη. Εις τας μάχας του Μαλεβυζίου, Λασιθίου και Σφακίων, προθύμως εδράματε και ηγωνίσθητε ανδρείως και καρτερικώς, μετά των λοιπών αδελφών μας. Επαλέψατε με αξιοθαύμαστον αντοχήν κατά των εχθρών, των στερήσεων, της πείνας και του χειμώνος. Οι προσφορές και οι υποσχέσεις του εχθρού της πίστεως και της πατρίδος, ουδένα ημών εδελέασαν. ***Με υπερηφάνια δικαίως καυχώμεθα ότι ουδείς Μυλοποταμίτης περιεβλήθη το άτιμο όνομα "Μουτής"***, (σ.σ.δηλαδή υποταγμένος). ***Συνεπαρχιώται, ευγνωμονούντες υμάς εν ονόματι τη Πατρίδος,σας συνιστώμεν ομόνοιαν, καρτερίαν και επιμονήν. Οι αγώνες ημών θέλουν στεφανωθεί δια των στεφάνων της Ελευθερίας***. Εν Επισκοπή, τη 20η Δεκεμβρίου 1867. Ο Αρχηγός.»

Και όταν ο αδερφός του αρχηγού, ο Μανώλης ο Σκουλάς του Αναγνώστη, ο γαριβαλδινός δάσκαλος, ***"δίδει του μπαρουτιού φωτιά"*** στην πυριτιδαποθήκη του Αρκαδίου. Και όταν και ανατινάσσεται με τους συναγωνιστές του, είναι ανθός και καρπός αυτής ακριβώς της ηθικής. Και αυτού ακριβώς του σθένους. Και αυτής ακριβώς της φωτισμένης παιδείας. Και αυτής ακριβώς της ιστορικής προεργασίας και παράδοσης. Και είναι το Αρκάδι του 1866 που κάνει τελεσίδικα αναπόδραστη την ελευθερία της Κρήτης.

Οι τιτανομαχίες των Ανωγειανών, συνεχίζονται σε κάθε επόμενη επανάσταση της Κρήτης, έως την τελευταία την τυχερή του 1896-1897. Ένας στίχος περιγράφει την επιθετική ορμή τους: ***"Σαν τα γεράκια χύνουνται, σαν τα πουλιά γλακούνε οπίσω τσοι ζυγώνουνε στη γιούργια τσοι λαλούνε..."***. Μέσα κι έξω τους, η "Τίγρη" του Ψαραντώνη. Κάντε το εικόνα.

Ο Τζιτζής ο Ξυλούρης, ο Μπότσαρης των Κρητικών επαναστάσεων μάχεται, ο ατρόμητος Σμπωκόκωστας βρυχάται, ο Νικόλας ο Κονιός σπεύδει, ο Ζωνός ο Μανουράς πανταχού, ο Γρηγόρης ο Σπιθούρης και ο Γιώργης ο Νιώτης συνδράμουν. Ο Γιώργης, ο Σκουλάς στέκει στην αρχηγία των επαναστάσεων στο Μυλοπόταμο, μετά τον θάνατο του πατέρα του, έως τέλους.

Μνήσθητι των τουρκομάχων, Ζαφείρας Μανουρά και Δραμουντάνας, Μιχαήλ και Βασιλείου Πλεύρη, Πέτσου και Παπά Γιάννη Δακανάλη, Κωνσταντίνου και Νικόλα Σταυρακάκη, Γεωργίου Σαλούστρου, Χαιρετόκωστα, Εμμανουήλ Σκανδάλη, Δραμουντανοπατέρα, Ιωάννη Κεφαλογιάννη, Δημήτρη και Γιαννάκου Σμπώκου, Σουβλή και Ψαράκη Ξυλούρη, Σπιταλιώρο και Βεΐση Καλλέργη, Τζαβέλα και Παπαδαντώνη Σκουλά, "και ον έκαστος κατά διάνοιαν έχει", όπως λέει η Εκκλησία μας. Παραπέμπτω στο σπουδαίο έργο του πρώην Δημάρχου κ. Γεωργίου Σμπώκου, μείζονα πηγή των εδώ πληροφοριών.

Μετά το 1883, με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, οι Ανωγειανοί δεν πληρώνουν φόρο στον Σουλτάνο. Μαζεύουν όμως τις εισφορές και ανεγείρουν το πρώτο τους δημοτικό σχολείο στο Αρμί. Με πρόταση του Σμπωκόκωστα, του ίδιου που έλεγε ***"Διάλυση τση Βουλής και μπάλα του Σουλτάνου!"***. Ελευθερία και Παιδεία. Προσανατολισμός σαφής και φιλοπρόοδος.

›ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΡΗΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ
ΣΤΗΝ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ 1898 - 1944.

Και έρχεται η Αυτόνομη Κρητική Πολιτεία, η οποία πολιτικοποιεί το χωριό. Και μετά ξεσπούν οι Βαλκανικοί Πολέμοι. Τρία εθελοντικά σώματα Ανωγειανών, ένα έκαστο με επικεφαλής τον Κουντομιχάλη Κεφαλογιάννη, τον Αθανάση Σκουλά και τον Γεώργιο ή Γκούγκο Σκουλά αντίστοιχα σπεύδουν στα μέτωπα της Ηπείρου και της Μακεδονίας. 15 χρονών εθελοντής έπεσε ο Αριστείδης Καλομοίρης, του γέρο Ντουλγκέρη.

Οι χωριανοί, ακολουθούν σύψυχοι την δεκάχρονη πορεία από το Σαραντάπορο ως στον Σαγγάριο και πάλι πίσω. Με μυριάδες θαυμαστές ατομικές ιστορίες. Υπακούνε στην λογική της διάκρισης. Και ξεχωρίζουν "ωσάν τα μήλα τση καλής μηλιάς". ***"Και παν και πάνε και σ' αναζητάνε...από λιβάδια μ' ασφόδελα περνάνε .... Την πέτρα στύβουν, χορταίνουν, ξεδιψάνε..... Ώρα τους καλή, Ώρα τους καλή..."*** που λέει κι ο Ψαρονίκος.

Εβδομήντα οχτώ Ανωγειανοί εξάπλωσαν στα μέτωπα της Μακεδονίας και της Μικράς Ασίας, ***"δίχως χεράκια για να πιουν, πόδια για να χορέψουν..."***.Τι απ' αυτά να πρωτοχωρέσει μια ομιλία;

28 Οκτώβρη του 1940.

Νέες εποχές, νέα μέσα, νέοι εχθροί, καινούρια καλέσματα. Το σθένος και η ελευθεροφροσύνη τα ίδια. Η μια γενιά στον τόπο μας, δίνει την σκυτάλη της θουκιδίδειας ευψυχίας στην άλλη και πάμε παρακάτω.

Εισβάλλει ο φασισμός της Ιταλίας στην Ήπειρο και κηρύσσεται ο πόλεμος. Επέψανε από το χωριό ένα κοπέλι, το Λυκούργο του Χαιρετοβασίλη, να πει το κακό μαντάτο στο μιτάτο στο Ρούβα. Έφταξεν αλαφιασμένο στα φρούδια του Σκοίνακα και εφώνιαζεν από απόσταση. Εξεσμηλιωθήκανε οι Χαιρέτηδες. Έφυγε τρεχαπετάμενος ο Στεφανής να σιμώσει να ιδεί τι λέει το κοπέλι, ανάστατο. *"Ιντα συμβαίνει;"* το ρωτά, ως έφταξε: *"Πόλεμος εκηρύχθηκε και πρέπει να κατεβείτε στο χωριό. Να πάτε στο μέτωπο!"* ***"Ετονα μωρέ Λυκούργο ήτονε και εσκάσαμε;..."*** απαντά ο Στεφανής ξελαφρωμένος.

Το ανάστημα, το πατριωτικό σθένος και η ελευθεροφροσύνη δεν αποδίδονται πιο συνοπτικά. Δεκαεννιά Ανωγειανοί, πεσμένοι στης Αλβανίας τα βουνά που λέει και το μοιρολόγι...

Έρχεται κι ο Μάης του 1941. Κατά την αρχαία παράδοση, σπεύδουμε *"υπέρ βωμών και εστιών"*. Εχθρός τώρα είναι ο γερμανικός ναζισμός. Κατεβαίνουν οργανωμένα σώματα περί των εκατό Ανωγειανών στα Ρεθεμνιώτικα και στα Καστρινά και συμμετέχουν στην Μάχη της Κρήτης.

Και ποιο ήταν το στράτευμα των εθελοντών; Ενδεικτικά: Ο Πατάρης, ο Ξετρύπης και οι Παπαδιοί που εξεκληριστήκανε στον πόλεμο ως οικογένειες. Ο Παλιολαδίτης κι ο Καλομοιρονικόλας, ο Ευριπίδης κι ο Παλιάτσος, οι Ανδρεαδάκηδες Φασαλός και Μερακλής, ο Βιτωρογιάννης κι ο Τρουλογιώργης, ο Χρονοπέτρος κι ο Θράμπαλος, ο Ντερτζογιώργης κι ο Σαμολομανώλης, ο Καρτσώνης κι ο Καλλεργογιώργης, ο Γκεγκρέζος κι ο Τζαβελάκης...Δεν ήταν αγαλματοποιημένοι υπεράνθρωποι. Ήταν συνειδητοποιημένοι ανθρώποι της διπλανής πόρτας ... *«Απλοί ανθρώποι του χωριού μας, μα είχαν αξία...»*, που έλεγεν κι η μάνα μου.

Κλαίμε μαχητές στο Λατζιμά, στη Χανιόπορτα και στου Αγάκο το Μετόχι. Τα αδέλφια Μανώλης και Γιάννης Μανουράς από τα Σίσαρχα με ένα οπλοπολυβόλο κρατούν μια ολόκληρη μέρα τους Γερμανούς στα Περιβόλια έξω από το Ρέθυμνο, με θύμα τον πρώτο. Θυσία στην Μάχη της Κρήτης, εικοσιπέντε Ανωγειανοί νεκροί και τραυματίες.

Σε ελάχιστο χρόνο από την κατάκτηση, όταν ο φασισμός ελαύνει και σκέπει την Ευρώπη, συγκροτείται η Αντίσταση στα Ανώγεια. Το καλοκαίρι του 1941, ο παπά Γιάννης Σκουλάς του Κανόνη ορκίζει, ευλογεί και εντάσσεται σε αντιστασιακούς πυρήνες που συναντώνται διαδοχικά. Ενδεικτικά αναφέρουμε τον Στεφανογιάννη και το Στεφανογιώργη Δραμουντάνη, τον Χριστομιχάλη Ξυλούρη, τον Αεροπόρο Σταυρακάκη, τον Σμπωκοχριστόδουλο, τους γιατρούς Μανούσο και Κουνάλη, τον Ζωνογιώργη Μανουρά, τον Γαρτζόλη Καλλέργη, τον Γληγορογιάννη Χαιρέτη, τον Τσουρόκωστα Κεφαλογιάννη, και τους Καπετανολευτέρη, Αθανάση και Φρουδά Σκουλά.

Εκατόν είκοσι πέντε χρόνια μετά τον Ζερβουδάκη, είναι ίδιες ακριβώς οι διαδικασίες και ίδιες οι στοχεύσεις. Είναι σπουδαιότατη η κοινωνική παράδοση και το ιδεολογικό μπόλιασμα ενός τόπου. Διότι, όλα τα ιστορούμενα δεν απέχουν πάνω από τρεις ή τέσσερις γενιές ανθρώπων από το 1821 ως το 1940 καθώς και από τότε έως σήμερα.

Μεταξύ πρώτων στον νέο *"Υπέρ πάντων αγώνα"*, οι Ανωγειανοί. Καταφεύγουν πάλι στο χωριό οι διωκόμενοι των άγριων Κρόνων. Αυτοί που όρθωσαν το ανάστημά τους κατά της τυραννίας. Αυστραλοί και Νεοζηλανδοί φυγαδεύονται στην Μέση Ανατολή. Οι Ανωγειανοί είχαμε σοβαρό μερίδιο θυσίας στους 62 Μάρτυρες του Ηρακλείου. Τους Κουτεντάκηδες Παύλο, Μανώλη και Μιχάλη καθώς και τον Γιώργη τον Σκουλά, το δικηγόρο.

Οι πολιτικές τάσεις κάθε εποχής έχουν απήχηση στο ζωηρό τόπο μας. Έτσι συγκροτούνται δύο ένοπλες ομάδες. Η Εθνική Αντιστασιακή Οργάνωση Ρεθύμνης "Ο Ψηλορείτης" και η οργάνωση του ΕΑΜ- ΕΛΑΣ της Αριστεράς. Δρουν καθ' όλη την διάρκεια της Κατοχής. Προσφέρουν αξιοθαύμαστες υπηρεσίες στην τοπική Εθνική Αντίσταση και στον αγώνα των Συμμάχων. Και πάντα σε συντονισμό με τις λοιπές αντιστασιακές οργανώσεις στο νησί.

Οι Γερμανοί θεωρώντας την ορεινή περιοχή των Ανωγείων ανταρτοκρατούμενη, την κήρυξαν απαγορευμένη ζώνη. Οι Ανωγειανοί, και από ανάγκη επιβίωσης, δεν το σεβάστηκαν. Λεηλασίες, απαγωγές και εκτελέσεις τα αντίποινα στις επιδρομές, ιδίως τον Αύγουστο του 1943.

Στις 13 Φεβρουαρίου 1944 οι Ναζί συλλαμβάνουν σε κλοιό του χωριού και εκτελούν τον αρχηγό της ομάδας "Ψηλορείτης", τον εξέχοντα Στεφανογιάννη Δραμουντάνη. Ισχυρότατη παραμένει στην συλλογική μνήμη η θυσία του. ***"Καμάρι των Ανωγειανών, στολίδι στο Μεϊντάνι, του Ψηλορείτη γέννημα, αϊτέ Στεφανογιάννη!"*** Το προ ετών μουσικό μνημόσυνο στην μνήμη του, μέσα στην εκκλησία του Αη Γιωργιού, έχει πάνω από μισό εκατομμύριο προβολές στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

Η αντιστασιακή δράση του χωριού, δεν περιστέλλεται. Συνεχίζεται, καθώς σύντομα και μέχρι την απελευθέρωση αναλαμβάνει το τιμόνι ο μετρημένος Χριστομιχάλης Ξυλούρης, παλαίμαχος της Μικρασίας στο 5/42 σύνταγμα με τον Πλαστήρα. Ενδεικτική δράση: οι μάχες στη Μύθια, στ' Αξίπετρα και στην Φοινικιά αλλά και η έντιμη φρούρηση του τομέα της πόλης του Ηρακλείου. Ούτε παύει φυσικά η καταστολή του κατακτητή.

Την 7η Αυγούστου 1944, ομάδα του εφεδρικού ΕΛΑΣ εξουδετερώνει και συλλαμβάνει τον Γερμανό λοχία Ολενχάουερ ή Σήφη, φρούραρχο του Γενί Γκαβέ και την οκταμελή φρουρά του. Η μάχη δόθηκε στην περιοχή Σφακάκι. Είχε αποτέλεσμα την αναίμακτη απελευθέρωση ενενήντα οκτώ Ανωγειανών ομήρων. Επικεφαλής της ομάδας ήταν ο Σμαιλομανώλης ο Μανουράς. Συμμετείχαν ο Νταρολευτέρης Αεράκης, ο Κωνσταντίνος Καφατσής, ο Γύπαρης Μανουράς, ο Γεώργιος Ξημέρης, ο Χαράλαμπος Φρυσάλης, οι τρεις Νταγιαντάδες, ο Λαμπρινομανώλης, ο Νταγιαντομανώλης, κι ο Περβολιός και οι τρεις Πασπαράκηδες ο Θοδωροπέτρος, ο Δημοσθένης και ο Γιαννιός τση Χρόναινας.

Αντίστοιχα, το Σαμποτάζ της Δαμάστας πραγματοποιήθηκε την 8η Αυγούστου 1944 στον κεντρικό τότε δρόμο της Κρήτης. Τελέστηκε από ομάδα ανταρτών της οργάνωσης "Ψηλορείτης" υπό την ηγεσία του Νικολάου Σταυρακάκη ή Αεροπόρου. Αποτελούνταν από τον Νταμπακομανώλη Σπινθούρη που τραυματίστηκε σοβαρά, τον Κανονολευτέρη Σκουλά, τον Κωστακογιάννη και τον Γεώργιο Σμπώκο, τον Κουντόκωστα Κεφαλογιάννη και τον Μανώλη Κοντόκαλο μαζί με 5 Ρώσους συμπολεμιστές τους και προκάλεσαν θάνατο και ζημιές στους κατακτητές.

›ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΤΟ ΤΡΙΤΟ ΟΛΟΚΑΥΤΩΜΑ ΤΩΝ ΑΝΩΓΕΙΩΝ.

Έχει σωρευτεί πολύ δράση έως τον Αύγουστο του 1944. Τώρα, οι Γερμανοί θέλουν να αποσυρθούν ανενόχλητοι στα Χανιά, δεδομένης της κατάρρευσης των γραμμών τους παντού στην Ευρώπη.

Εκδίδεται η γνωστή διαταγή του Στρατηγού Διοικητή Κρήτης, Χένρυ Μίλλερ. Και χιλιάδες Γερμανοί κυκλώνουν από τέσσερα σημεία τα Ανώγεια. Στις 13 Αυγούστου 1944 αρχίζουν το μακάβριο έργο των εκτελέσεων, της λεηλασίας και της καταστροφής.

"Λουλούδια μην ανθίσετε, πουλιά μην κελαηδείτε, τ' Ανώγεια καίνε οι Γερμανοί και να τα λυπηθείτε." Όποιος ακροάται τον Νικηφόρο τον Αεράκη, να τραγουδεί αυτούς τους στίχους, αυτός καταλαβαίνει πώς μπορεί να υπάρξει βαθιά οδύνη χωρίς ίχνος κακομοιριάς. Τούτο είναι το θεμελιώδες αίσθημα υψηλοφροσύνης τούτου του τόπου. Κι άλλος δεν μπορούσε να το αποδώσει καταλληλότερα από το "Λυράκο" μας...

Οι Γερμανοί πρώτα απομάκρυναν τις 2.500 χιλιάδες γυναικόπαιδα που βρέθηκαν στο χωριό μαζί με ελάχιστους γέροντες. Τους οδηγούν πρόσφυγες στα φιλόξενα χωριά του Μυλοπο-

τάμου. Οι άντρες είχαν καταφύγει στα λημέρια των ανταρτών, μετά από έγκαιρη προειδοποίηση. Δεκαπέντε περίπου ημέρες κράτησε η αποψίλωση από κάθε υλικό αγαθό και η καταστροφή των Ανωγείων. Τα κοπάδια κουρσεύονται, οι ανεκτίμητες προίκες των γυναικών αφανίζονται. Τα άφθονα αγαθά λεηλατούνται. Τα σπίτια καίγονται. Στην συνέχεια γκρεμίζονται με δυναμίτη οι τοίχοι. Μέσα καταπλακώνονται όσοι άρρωστοι και αδύναμοι δεν μπόρεσαν να μετακινηθούν.

Το σπίτι του Αλμπατομύρο του Πασπαράκη στέκει δίπλα στον κεντρικό δρόμο του χωριού. Η ανατίναξή του θα έφραζε την διαδρομή της λεηλασίας. Παρατηρεί από μακριά ο Αλμπατομύρος το σπίτι του να στέκει όρθιο και πέφτει σε βαθιά στεναχωρία. Όσο περνούν οι μέρες, δεν το χωρεί ο νους του. Να στέκει αχάλαστο την ώρα που ξεθεμελιώνεται το χωριό με τις αντιστασιακές περγαμηνές. Μαύρες σκέψεις τον ζώνουνε. Το ενδεχόμενο ταύτισης με τον ναζισμό, τον ανατριχιάζει. *"Και την τελευταία μέρα, διηγάται η κόρη του η Μηναδοβασίλαινα, έρχεται πασίχαρος και εχόρευνε και εφώνιαζε και μας έλεγε:* ***Εχαλάσανε το σπίτι μας, εχαλάσανε το σπίτι μας... Έπαιζε πήδους και έφεγγε από τη χαράν του"***.

Ακούσατε ποτέ άνθρωπο να πανηγυρίζει την καταστροφή του σπιτιού του; Αυτά γίνονται, όταν το φιλότιμο κατανικά την ιδιοτέλεια. Τούτα, γίνονται συχνά εδώ. Όσο εγείρονται τέτοια αισθήματα, ο τόπος δεν φοβάται.

Τιμωρό χέρι για τον αιμοσταγή δοσίλογο τον Μαγιάση, έγινε ο Τηγανίτης ο Βρέντζος, παγκρήτιο σημείο αναφοράς και παραδειγματισμού.

Τίποτα σχεδόν, λοιπόν, δεν έμεινε όρθιο στο χωριό. Και τα φιλόξενα μιτάτα της Αντίστασης, είχαν κι αυτά τον τιμητικό τους δυναμίτη. Στις τρεις εκκλησίες αποθηκεύονταν η λεία. Δεν πιάστηκε άντρας μικρός ή μεγάλος στις μαύρες εκείνες μέρες μέσα και γύρω από το χωριό που να μην εκτελεστεί.

Από θαύμα και παράτολμα γλιτώσανε οι μετέπειτα φαμελιάρηδες του χωριού μας. Ενδεικτικά, ο Αλισαβογιάννης ο Σουλτάτος, ο Ρουλομιχάλης, ο Δαμιανοστεφανής, ο Θοδωροβασίλης ο Κουνάλης, ο Σμπωκογιάννης, ο Σπαχομανώλης, ο Γιάγκος του Μάνωλα κι ο Μίχαλος του Γρυλιό.

"Ηρθαν τσ' Αιγύπτου τα πουλιά για να παραθερίσουν, στ' Ανώγεια δεν ευρήκανε τοίχους φωλιές να χτίσουν"

Για τρίτη φορά στην ιστορία τους, οι Ανωγειανοί βαδίζουν καρτερικά τον δρόμο της προσφυγιάς και του μαρτυρίου. Δέχονται αγόγγυστα το αίμα και τον μόχθο ως θυσία για την Λευτεριά. Το θεωρούν σαν επιβεβλημένο και αναπόφευκτο. Σαν κάτι που έπρεπε να γίνει, και που δεν υπήρχαν μονοπάτια για την αποφυγή του.

Έτσι τους είχε διδάξει, η λατρεία στην Λευτεριά και η μακραίωνη ιστορία τους, γεμάτη αγώνες και ολοκαυτώματα.

Όμως, όσα λένε οι αυτόπτες των συμβάντων, δεν τα λένε όλες οι γραφές.

Ακούστε την Μπαμπακιούδαινα Ξυλούρη να λέει το δράμα της:

"Ηρθανε οι Γερμανοί στο σπίτι μας στο Περαχώρι και μας ελέγανε: «Παρτί, έξω.».

Εγώ επήρα ρούχα από την κασέλα κ' εγέμωσα ένα σακί. Και σηκώνω το σακί και βγαίνω όξω, στην πλατέα στο Λιβάδι.

Και γροικώ τα κοπέλια κι ελέγανε:

- Εσκοτώσανε το Στεφανή του Μπαμπακιό στην Τσούρα.

Επήγα στην Τσούρα και θωρώ το κοπέλι μου σκοτωμένο, οχτώ χρονώ ήτονε.

Το βάνω στην ποδιά μου κι ετρέχανε τα μάθια μου δάκρυα, ωσαν τη βρύση. Τα δάκρυα επέφτανε απάνω στο πρόσωπό ντου. ***Με τα δάκρυα μου, του 'πλυνα τα αίματα από το πρόσωπο. Και το σκούπιζα με τη χέρα.***

Ήρθε ένας Γερμανός και μου λέει: ***«Παρτί!»****.*

Εγώ έσφιγγα το κοπέλι στην αγκαλιά μου και δεν ήθελα να φύγω.

Ήρθανε κι άλλοι Γερμανοί. Ένας μου ακουμπά το τουφέκι στο κούτελο.

- Σκότωσέ με*, του λέω.*

Επήρανέ μου το κοπέλι από την αγκαλιά και με πετσοσύρνανε και με πάνε στο Λιβάδι. ***Έντα θελα κάμω που είχα άλλα δυο μικιά κοπέλια κι ετοιμόγεννη το τρίτο;"***

Ακούστε το Χουμά τον Σκουλά να ιστορεί τον χαμό, την ταπείνωση και την απόλυτη στέρηση. Παρατηρήστε και την σχέση με τα ζωντανά.

"Τον Αύγουστο του 1944, ήρθανε Γερμανοί στο μιτάτο μας στο Ρούσσο Σπηλιάρι. Εσκοτώσανε το σκύλο μας - Λιοντάρι τον ελέγαμε . Επήρανέ μας και χίλια ογδοήντα ζα. Και πιάνουνε την Όλγα μας δέκα έξε χρονώ και την αξαδέρφη μου, την Αντρονίκη του Μεκιάνη, δέκα εφτά χρονώ. Και τσι λαλούσανε με τα ζα, και τσι πάνε στον Κρουσώνα.

Εβάλανε τσι κοπελιές σ' έναν αμάξι μαζί με τα ζα φορτωμένα και πάνε στον Άγιο Μύρο. Ένας τράγος έφυγε μέσα από τ' αμάξι. Και βάνουνε τσι κοπελιές μέσα σ' ένα Γερμανικό σταθμό.

Κάθε βράδυ βιάζανε τσι κοπελιές και τσι βασανίζανε. Οι κοπελιές εσκληρίζανε και τσι γροικούσανε οι Αγιομυριανοί. Μια νύχτα, τσι βγάλανε όξω από το χωριό και τσι τουφεκίσανε.

Ο τράγος που έφυγε, επήγε και στάθηκε απάνω από τσι σκοτωμένες κοπελιές. Αγιομυριανοί είδανε τον τράγο κι έστεκε και ξάνοιγε τσι κοπελιές. Εγυρίσανε στον Άγιο Μύρο και το 'πανε του Πέτρου Σταυρακάκη, του Καραμουζομιχαλιό του γαμπρού. Και πάνε και τσι θάφτουνε.

Ο τράγος δεν έφυγε, μονό ετριγύριζε έκεια που θάψανε τσι κοπελιές. Πάνω στσι σαράντα μέρες, εμήνυσε ο πατέρας μου του Πέτρου να φέρει τον τράγο, να τονε σφάξομε στο μνημόσυνο των κοπελιδιώ.

Δεν ήτανε να τονέ σφάξομε! Μα, έντα θελά κάμομε, που δεν μας εφήκανε μούδε στο έλεός σου Θέ μου. Ένας ζωνός μαξελάτος ήτανε..."

Ακούστε και έναν τραγικό πατέρα.

Μάης του 1944. Γίνονται αντίποινα για την απαγωγή Κράιπε. Οι Γερμανοί συνέλαβαν μαζί με πολλούς πατριώτες τον γιο του Πιτοπούλιο και άλλους πέντε Σκουλάδες που χάθηκαν. Με λύτρα πήγε στη φυλακή της Αγιάς ο Πιτοπούλιος προσπαθώντας να τους σώσει. Απευθύνθηκε για βοήθεια στον Τζουλιαδονικόλα, παλιό του συμπολεμιστή στη Μικρά Ασία και τώρα αρχιπροδότη,. ***"Ένας τρόπος υπάρχει, Σκουλά, να γλιτώσει ο μοναχογιός σου, του είπε. Να γραφτεί αυτός ή ένας από εσάς στην Γκεστάμπο, συνεργάτης των Γερμανών."***

Μπείτε ως γονείς στιγμιαία στο τραγικό δίλημμα. Μα στον τόπο μας υπάρχει η παράδοση της ανιδιοτελούς αυτοκαταστροφής. Αυτής που κάνει αυτονόητα τα ολοκαυτώματα του χωριού και του Αρκαδιού. Αυτής, που συντονίζεται με τις ορατές και αόρατες δυνάμεις. Εκείνες που καμινιάζουν και εξυψώνουν τον άνθρωπο, χάρην των ιδεών.

Εξύγιασε το βάρος του με την Ιστορία ο μαύρο Πιτοπούλιος. Και γυρίζει κι απαντά του κεσταμπίτη: ***"Ενας μας να μην 'πομείνει, αυτό, δεν γίνεται. Χαλάλι ο μοχαχογιός μου κι άλλοι για την Πατρίδα. Και έχω κι εφτά θυγατέρες στο σπίτι, άμα χρειαστούν κι αυτές."*** Με δάκρυα, μας έδειχνε την κίνηση του χεριού ο ο παππούς μου ο Κίκης και υπενθύμιζε τον πήχη: "΄Ενας μας να μην 'πομείνει..."

"Προσκυνώ τη χάρη σου λαέ μου.Σκύβω το κεφάλι στα μαρτύριά σου. Και θαυμάζω λαέ μου τα έργα σου..." Για τους βασανισμένους μας και τους νεκρούς μας, το 'γραψε ο Νιδιώτης ο Σταυρακάκης με ευθυτενή ταπεινότητα.

Ο τελικός απολογισμός: εκατόν είκοσι δύο Ανωγειανοί έπεσαν νεκροί στην μπόρα της Κατοχής, της Αντίστασης, της Μάχης της Κρήτης. Μαζί τους και ο συμπολεμιστής μας ο Ανδρέας ο Νάθενας από τις Γωνιές. Το χωριό σωρός ερείπια και οι χωριανοί στην προσφυγιά...

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΑΝΑΤΑΞΗ.

Η Πολιτεία τίμησε τ' Ανώγεια μεταπολεμικά με τον Πολεμικό Σταυρό Α' τάξεως και τους απέδωσε τον αυτοδιοικητικό βαθμό του Δήμου, "Τιμής Ένεκεν". Σε κάθε συναγερμό της πατρίδας, οι χωριανοί σπεύδουν πρόθυμα. Ουσιωδέστατη υπήρξε η συμβολή του Βασιλείου Μανουρά του Μιχαλογιώργη, ως ταγματάρχη και του Γιώργη Χρονιάρη, ως καταδρομέα, στη μάχη του αεροδρομίου της Λευκωσίας το 1974.

Και τραβάμε ξανά τον δρόμο της ελευθερίας, της ανοικοδόμησης, της προκοπής. Με σθένος, με αισιοδοξία, με δυναμισμό και με πάρα πάρα πολλές στερήσεις. Και με αυξημένη παιδεία χάρη στο Μιχάλη Σταυρακάκη, τον δωρητή του Γυμνασίου. Φέγγει στην ανηφόρα ο Στραβός λυράρης, ο Γιωργαντός, ο Κουρκουτάκης, οι Ψαράκηδες, ο Πολιός, κι ο Καλαθάς. Κι απής εσωπατήσαμε, κι ο Λουδοβίκος και οι νεώτεροι...

Η αρχαγγελική φωνή του Ψαρονίκο συντονίζεται με τούτη τη φλέγα πολιτισμού και αξιών, ως ανθός και καρπός τους. Ξεκινώντας από την *"Ανυφαντού"*, αποδίδει υψιπετώς τον *"Θούριο"* του Ρήγα, τους *"Ελεύθερους πολιορκημένους"* του Σολωμού, το *"Η Παρθένος σήμερον"* του Ρωμανού Μελωδού, τον *"Ερωτόκριτο"* του Κορνάρου και τον Βάρναλη. Και τον ανείπωτο θρήνο της Μικρασίας στο *"Κατακαημένο Αϊβαλί..."*

Και γίνεται απόδειξη αυτοτέλειας και αυθυπαρξίας του νεοελληνικού πολιτισμού, μαζί με άλλους καλούς.

"Την ιστορία του χωριού θα πω με λίγα λόγια, ότι το 'κάψαν τρεις φορές μα πάλι είναι Ανώγεια."

Ο Γιαλάφτης πιστοποιεί ότι η θουκυδίδεια ευψυχία είναι παρούσα. Ευτυχώς.

Και ο Γιώργης ο Καράτζης ορίζει τον πήχη των αξιών:

"Στο μετερίζι τσ' ανθρωπιάς και εις τση τιμής το χρέος, έκεια θα στέκω να παντώ κι ας είμαι ο τελευταίος."

Μακροσκελώς προσπάθησα να ιστορήσω τον αγώνα και το αίσθημα του τόπου, για 130 χρόνια. Ο Καζαντζάκης σε ένα εδάφιο της *"Αναφοράς στο Γκρέκο"*, εστιάζει πιο ευθύβολα.

"Στην πιο κρίσιμη στιγμή της ζωής, ένα κρητικό περιστατικό έσωσε την ψυχή μου.

΄Ενας βοσκός από τ' Ανώγεια, άκουγε τους χωριανούς του να του διηγούνται σημεία και τέρατα για το Μεγάλο Κάστρο. Εκεί λέει, βρίσκεις όλα τα αγαθά του κόσμου. Κουκιά, στιβάνια, τουφέκια, μπαρούτι, γυναίκες.

Τ' άκουγε ο Ανωγειανός και ένα μεσημέρι πια δεν βάσταξε. Πήρε τη βέργα του κι έφταξε από τον Ψηλορείτη στο Μεγάλο Κάστρο. Ήταν ακόμα μέρα κι η καστρόπορτα ήταν ανοιχτή. Ο βοσκός στάθηκε στο κατώφλι. Μια δρασκελιά και θα 'μπαινε στον Παράδεισο.

Μα ξαφνικά η ψυχή του τινάχτηκε. Σαν να 'νιωσε η ψυχή αυτή, πως η πεθυμιά την είχε καβαλήσει. Πως δεν έκανε πια ό,τι ήθελε. Πως δεν ήταν λεύτερη. Εντράπηκε. Αν έμπαινε, θα ήταν αιχμάλωτος του Παραδείσου για πάντα. Ζάρωσε ο Ανωγειανός τα φρύδια, τον έπιασε το φιλότιμο. ***"Θέλω μπαίνω, θέλω δεν μπαίνω"*** *είπε.* ***"Δεν μπαίνω"****. Γύρισε τη ράχη του στο Κάστρο κι έφυγε λεύτερος, πίσω στον Ψηλορείτη."*

"Χωριανός μας, Βουϊδάσκης ήτονε", εβεβαίωνε πασίχαρος, ο Πολομανώλης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Όμως, ας μην είμαστε αιθεροβάμονες. Οι κληρονόμοι μιας βαριάς κληρονομιάς κρίνονται με τα πιο αυστηρά κριτήρια και στο παρόν και στο μέλλον. Η δόξα, η επιτυχία και η καλή εξέλιξη, ήταν πάντοτε γεωμετρημένες.

Συστηματική εργασία, παιδεία αιχμής, υψηλό φρόνημα, προοδευτική σκέψη, ηθικό πλεονέκτημα, στοχοπροσήλωση, νομιμότητα και δίκαιη αναδιανομή. Όλα ανιχνεύονται και προσωποποιούνται στο βαθύ παρελθόν που διηγηθήκαμε. Όλα επιτάσσονται για τις ανάγκες του σήμερα, του τώρα. Στο βάθος του μέλλοντος, εκατό χρόνια μετά, τα ίδια υλικά θα χρειάζεται η πρόοδος, η παινεμένη προκοπή. Πολλοί από τους νέους μας και τους απογόνους τους να το θυμούνται, ακόμα και σε ηλεκτρονικό περιβάλλον. Τούτο διότι, η φύση του ανθρώπου είναι πάντα η ίδια.

Αξιοσέβαστοι καλεσμένοι μας,

Την 77η επέτειο του ολοκαυτώματος του χωριού μας, στα 200 χρόνια από την Ελληνική Ελευθερία, σας κερνούμε στίχους του Νιδιώτη Σταυρακάκη από το ποίημα "Ανώγεια":

Κάτω από τον ίσκιο της Νίδας
στις άγριες πλαγιές του Ψηλορείτη
αγναντεύεις την Κρήτη.

Αμπέλια και λιόφυτα δεν έχουν ριζώσει
πάνω στην γυμνή σου ράχη
μα έχουν περήφανες ριζώσει
η αντρειοσύνη, η λεβεντιά

Κει στην πλαγιά του Ψηλορείτη
ανηφορίζεις, φωτεινό αστέρι.
Στις μάντρες σου έρχονται για ν' αποσκιάσουν
σ' όλες τις εποχές των άγριων Κρόνων,
οι καταδιωκόμενοι Δίες

Κι όταν αλλού κιοτεύουνε
μπρος στην φοβέρα των τυράννων,
για να μην χάσουν πλούτη και βιός
εσύ αντιστέκεσαι και πολεμάς.

Πότε στα χέρια σου βαστάς τη λύρα,
πότε μαχαίρι και τουφέκι.

Τα σπίτια σου γίνονται ταμπούρια
τα μιτάτα σου λημέρια ανταρτών
Τα πρόβατά σου γίνονται σφαχτάρια
Τα κουδούνια τους καμπάνες της αντίστασης
.....

Απ' τα μιτάτα των βοσκών
ακούγονται βελάσματα, κουδούνια.

Στ' Αρμί αντηχεί ο Πεντοζάλης πηδηχτός.

Αξιότιμοι καλεσμένοι μας,

Κι άλλοι τόποι έχουνε παινέδια, και πιότερα, μα τούτα είναι τα δικά μας.

Περισσότερο αίσθημα υποδοχής, δεν ημπορούσαμε.

Σας ευχαριστούμε πολύ για την ακρόαση.

ΑΝΩΓΕΙΑ, 13 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2021

Νίκος Κ. Σκουλάς, δικηγόρος
και Περιφερειακός Σύμβουλος Κρήτης.

Μανουράς Γεώργιος
(ΚΑΓΙΑΜΠΗΣ)

Επιστολές ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ

Αγαπητοί Ανωγειανοί και Ανωγειανές. Ελπίζω όλοι και όλες να είστε υγιείς έπειτα από όλη αυτή την θλιβερή διαδικασία που μας ταλαιπωρεί το τελευταίο διάστημα, και δεν είναι άλλη από τον ιό. Στέλνω ευχές αισιοδοξίας και υπομονής για ένα καλύτερο αύριο. Ο λόγος που παραθέτω το παρόν άρθρο αφορά το μέλλον των Ανωγείων και συνάμα όλων των κατοίκων του χωριού. Η αγάπη μου για τον τόπο που γεννήθηκα και μεγάλωσα είναι απέραντη και αδιαμφισβήτητη. Το ενδιαφέρον μου για τα Ανώγεια είναι τόσο μεγάλο που δεν μου επιτρέπει να εθελοτυφλώ απέναντι στην κάθε θετική εξέλιξη που θα μπορέσει να έχει το χωριό μας.

Τα τελευταία χρόνια παρατηρώ μια τεράστια κάθοδο στην ανάπτυξη του χωριού μας, πράγμα που με στενοχωρεί και με θλίβει πολύ. Ας σκεφτεί ο κάθε ένας μας το ποσοστό ευθύνης του. Έχουμε χάσει πολλά, όπως συνεταιρισμούς και σφαγεία, ήρθε η ώρα να επανορθώσουμε.

Συγκεκριμένα, το 1989 είχαν έρθει τέσσερις Γάλλοι σπηλαιολόγοι οι οποίοι κατέβηκαν στις σπηλιές , στα «Πετραδολάκια». Από εκεί κατέβηκαν 480 μέτρα, στο βάθος υπήρχε ένας τεράστιος ποταμός. Κατεβαίνοντας λοιπόν οι Γάλλοι στο χωριό υπέγραψαν ένα χαρτί στο οποίο έγραφαν «Ανωγειανοί το χρυσάφι είναι στα χέρια σας». Αυτή η ευκαιρία είναι ανεκμετάλλευτη εδώ και πολλά χρόνια, ας μην συνεχίσουμε και εμείς να κωφεύουμε και να εθελοτυφλούμε απέναντι στο καλό του τόπου μας, αλλά και στο μέλλον μας.

Με θερμή παράκληση, σας καλώ όλους εσάς, επιστήμονες και μη, να προωθήσουμε το συγκεκριμένο έργο καθώς αποτελεί το μέλλον μας. Όλοι μαζί μπορούμε να τα καταφέρουμε, με αλληλεγγύη, σεβασμό και κατανόηση. Έχω πίστη στην αγάπη σας για τον τόπο μας. Το σχέδιο που σας προτείνω για να υλοποιήσουμε την παραπάνω ιδέα είναι το εξής, με την δημιουργία μια οικονομικής και τεχνικής διοίκησης να φτιάξουμε έναν τραπεζικό λογαριασμό, στον οποίο ο κάθε ένας από εμάς θα συμβάλει με το υστέρημα του. Αντιλαμβάνομαι τις δυσκολίες που μπορεί να υπάρξουν πίσω από αυτό το εγχείρημα, όμως ο Ανωγειανός λαός έχει αποδείξει στο παρελθόν ότι ενωμένος μπορεί να ξεπεράσει και να νικήσει κάθε εμπόδιο.

Παρακάτω σας επισυνάπτω τα απαραίτητα αποδεικτικά:

Αφορμή για το σημερινό κείμενο είναι οι δυο εξαιρετικές φωτογραφίες που ανάρτησε στην προσωπική της σελίδα στο facebook η Ζαχαρένια Σκουλά και απεικονίζουν την «Ταφκούρα» όπως λένε οι Ανωγειανοί στην θέση «Πετραδολάκια» στο βουνό. Όπως αναφέρει και η ίδια η Ζαχαρένια: «Βρίσκεται στα Ανώγεια στη θέση «Πετραδολάκια» σε υψόμετρο 1.480 μέτρων. Εξερευνήθηκε πρόσφατα από Γάλλους και Έλληνες σπηλαιολόγους και αποτελεί μέχρι στιγμής το μεγαλύτερο εξερευνημένο σπηλαιοβάραθρο της Ελλάδας και ένα από τα μεγαλύτερα του κόσμου. Το βάθος του φτάνει τα 810 μέτρα, ενώ το μήκος των συνολικών διαδρομών ξεπερνά τα 5 χιλιόμετρα. Ο μαγικός κόσμος του κρύβει ολόκληρα ποτάμια, λίμνες εκπληκτικές στοές και παραδεισένια περάσματα...».

Στην ίδια ανάρτηση και με τη βοήθεια του κ. Ανδρέα Χατζηπολάκη, βλέπουμε τα στοιχεία της έρευνας από μια αποστολή σπηλαιολόγων στα Ανώγεια 13 χρόνια πριν με διάρκεια από 20 Ιουλίου έως 11 Αυγούστου 2002! Με τη συμμετοχή 90 σπηλαιολόγων από 8 χώρες εξερεύνησαν και άλλα σπηλαιοβάραθρα στον Ψηλορείτη και τα στοιχεία της έρευνας τους ήταν τα εξής όπως τα κατέγραψε τότε ο Κώστας Αδαμόπουλος μέλος της ΣΕΛΑΣ (Σπηλαιολογικός Ελληνικός Αθλητικός Σύλλογος), Γενικός Γραμματέας Σπηλαιολογικής Ομοσπονδίας Ελλάδας και Υπεύθυνος της αποστολής «Ανώγεια 2002»:

Τα σπήλαια του Μυλοποτάμου:

Η περιοχή του δήμου Ανωγείων είναι μια από τις πλουσιότερες περιοχές σε σπήλαια. Το πιο γνωστό σε όλους σπήλαιο της περιοχής των Ανωγείων είναι το «Ιδαίον Άντρο», το οποίο έχει πολύ μεγάλο αρχαιολογικό ενδιαφέρον. Από το 1984 έως και σήμερα Γαλλικές και Ελληνογαλλικές αποστολές έχουν εξερευνήσει περισσότερα από 250 σπήλαια και βάραθρα μέχρι σήμερα (ενώ ο αριθμός τους αυξάνεται χρόνο με το χρόνο). Από πλευράς μεγέθους, αλλά και ύδρο-γεωλογικού ενδιαφέροντος, τα σημαντικότερα σπήλαια της περιοχής είναι η «Ταφκούρα» (-860 μ), ο «Τάφκος στα Πετραδολάκια» (-475 μ), το «Διπλοτάφκι» (-400 μ) και το «Κορίτσι» (-225 μ).Τα σπήλαια αυτά διατρέχονται από υπόγειους ποταμούς, οι οποίοι πιθανόν να συσχετίζονται με τον ποταμό «Αλμυρό» του Ηρακλείου, ο οποίος εκβάλει στους πρόποδες του Ψηλορείτη. Αξίζει να αναφερθεί ότι και τα 4 αυτά υπόγεια ποτάμια βρίσκονται σε μία ακτίνα 2 km από τη θέση Αγ. Φανούριος – Πετραδολάκια, 16 km από τα Ανώγεια, στην διασταύρωση για το αστεροσκοπείο του Σκίνακα. Αυτό είναι και μια πρώτη ένδειξη για την πιθανή ένωση τους (υπογείως). Τα σημαντικά σπηλαιολογικά ευρήματα, αλλά και η φυσική ομορφιά της περιοχής προσελκύουν κάθε χρόνο πολλούς σπηλαιολόγους. Τα οφέλη για τον τόπο είναι πολλά, τόσο από πολιτιστική όσο και από οικονομική άποψη. Ας μην ξεχνάμε άλλωστε την σημασία των σπηλαίων αυτών στην υδρογεωλογία της περιοχής άρα και την σημασία τους για την άντληση νερού. Η αναγκαιότητα αξιοποίησης των διαθέσιμων υποδομών του δήμου Ανωγείων (ΚΕ. ΣΠ. Ε. – Κέντρο Σπηλαιολογικών Ερευνών) είναι σήμερα πιο επίκαιρη από ποτέ.

Σπηλαιοβάραθρο «Ταφκούρα» (-860μ).

Πρόκειται για το μεγαλύτερο σπήλαιο που έχει ανακαλυφθεί μέχρι σήμερα στον Ψηλορείτη, και το δεύτερο βαθύτερο στην Κρήτη και στην Ελλάδα (βάθος -860μ). Επίσης ένα ακόμη στοιχείο που το κατατάσσει στα πλέον σημαντικά ελληνικά σπήλαια είναι το εξαιρετικά μεγάλο μήκος του (6.500μ – 3ο σε μήκος ελληνικό σπήλαιο). Εξερευνήθηκε για πρώτη φορά το 1978 μέχρι το βάθος των -100 μ. από το Γάλλο καρστολόγο R. Maire. Προσπελάστηκε ξανά το 1984 από Άγγλους σπηλαιολόγους, και το 1989-90 από δύο μέλη της Γαλλικής αποστολής «Agios Fanourios 1989» και «Petradolakia 90» (με υπεύθυνο τον J. Y. Perrier). Τότε την επισκέφτηκε και ο T. Monges, ο οποίος εντόπισε (μάλλον πρώτος) το μικρό στένωμα στα -100 μ. βάθος. Ο ίδιος, με τη συνδρομή της γυναίκας του M. Moreau και Ελλήνων σπηλαιολόγων, μετά από τρία χρόνια (1993-95) προσπαθειών με ελεγχόμενες μικρό-ανατινάξεις και άλλα μέσα διάνοιξης κατάφερε να διανοίξει την δίοδο για το μεγαλοπρεπές σπήλαιο. Έκτοτε μαζί με Έλληνες και Γάλλους συνεχίζει ακόμη και σήμερα (2002) τις εξερευνήσεις. Χαρακτηριστικά του σπηλαίου είναι η θερμοκρασία των 8.5° C, οι τρεις μεγάλες παροχές νερού (ποτάμια) και οι πελώριες γαλαρίες -πρώην σιφόνια με κυκλική διατομή (διάμετρος 8 – 10 μ) και ιδιαίτερα επιμήκεις μαιάνδρους. Κατεβαίνοντας κανείς από το αρχικό στένωμα συναντά την πρώτη μικρή παροχή νερού. Το τμήμα αυτό είναι στενό και έχει σημάδια που αποδεικνύουν ότι παλαιότερα ήταν θαμμένο από λάσπες και πέτρες. Σε βάθος -220 μ υπάρχει η πρώτη αίθουσα με πολύ μεγάλο ύψος (20-25 μ) και αρκετές διακλαδώσεις. Πιο κάτω στο σπήλαιο βρίσκεται μια μεγάλη κατάβαση καταρράκτη ύψους 140 μέτρων. Στο τέρμα της τα βράχια είναι στρογγυλεμένα (λίτρες) λόγω του νερού που πέφτει με δύναμη πάνω τους. Στα βαθύτερα στρώματα του σπηλαίου τα νερά είναι περισσότερα, ειδικά όσο πλησιάζουμε τον συλλέκτη νερού του σπηλαίου. Εκεί βρίσκονται και τα 3 ποτάμια του σπηλαίου τα οποία αποτελούν και τα ομορφότερα τμήματα του σπηλαίου. Τα σχήματα αλλά και το μέγεθος των γαλαριών είναι εντυπωσιακά. Η διατομή τους πολλές φορές είναι κυκλική με διάμετρο 5 – 8 μέτρα και μήκος λίγες εκατοντάδες μέτρα. Οι προοπτικές για ένα σπήλαιο 10 – 15 km δεν είναι ανεδαφικές, είναι απλά θέμα χρόνου.

Σπηλαιοβάραθρο «Τάφκος στα Πετραδολάκια» (-473μ):

Ο «Τάφκος» εξερευνήθηκε για πρώτη φορά το 1989 από την Γαλλική ομάδα της GRESPA (υπόψη J.Y.Perrier). Υπήρξε για την περίοδο από το 1991 έως και το 1996 το βαθύτερο βάραθρο στην Ελλάδα (βάθος -473μ). Σε βάθος -30μ από την είσοδο στην «αίθουσα του ελαφιού» βρέθηκε απολίθωμα ελαφιού το είδος του οποίου έχει εξαφανιστεί εδώ και αρκετές χιλιάδες χρόνια. Η αίθουσα αυτή είναι πλούσια στολισμένη με σταλαγμιτικό υλικό. Κατά το μήκος της 300μ περίπου κυλά μικρό ρυάκι το οποίο ξεχύνεται σε έναν στενό μαίανδρο και κατηφορίζει χαμηλότερα. Πιο χαμηλά το ρυάκι αυτό συναντά μια πολύ μεγαλύτερη παροχή νερού (60lit/sec) που έχει σαν αποτέλεσμα τη δημιουργία λίμνης (σε βάθος -380μ) . Το σπήλαιο τερματίζει σε σιφόνι στο οποίο είχε πραγματοποιηθεί και σπηλαιοκατάδυση από Γάλλους σπηλαιολόγους το 1991.

Σπηλαιοβάραθρο «Διπλοτάφκι» (-400μ):

Το «Διπλοτάφκι» έχει σήμερα βάθος -400 μ. Προσπελάστηκε για πρώτη φορά (έως -170 μ.) από Άγγλους σπηλαιολόγους (το 1984). Το 1993 – 94 η εξερεύνηση συνεχίστηκε από τον T. Monges και Έλληνες σπηλαιολόγους μέλη της Ε.Σ.Ε τμ. Κρήτης έως και το σημερινό βάθος του -400 μ. όπου σταματά σε σιφόνι. Χαρακτηριστικό του τα δύο πολύ δύσκολα στενώματα του (στα -170 μ. και στα -330). Αυτά είχαν σαν αποτέλεσμα την προώθηση μέχρι τον πάτο μόλις δύο Γάλλων και ενός Έλληνα σπηλαιολόγου μέχρι σήμερα. Η προώθηση κάτω από αυτές τις συνθήκες είναι πλέον θέμα ...διαστάσεων του σπηλαιολόγου και όχι τις τεχνικής του κατάρτισης. Το «Διπλοτάφκι» είναι μόλις 190μ μακριά από την «Ταφκούρα» (πλησιέστερη απόσταση με βάση τις τελευταίες εξερευνήσεις – 1999), οπότε και υπάρχουν πολλές πιθανότητες για την ένωση τους. Διεθνής σπηλαιολογική αποστολή στα μεγαλύτερα σπήλαια του Ψηλορείτη. Σπηλαιοκατάδυση στα -810 μέτρα κάτω από τη γη με συμμετοχή 90 σπηλαιολόγων από οκτώ χώρες.

Ο Σπηλαιολογικός Ελληνικός Αθλητικός Σύλλογος (ΣΕΛΑΣ), σε συνεργασία με την Επιτροπή Διοργάνωσης Διεθνών Αποστολών της Γαλλικής Ομοσπονδίας Σπηλαιολογίας (CREI/FFS) και με την υποστήριξη του Σπηλαιολογικού Ομίλου Κρήτης (ΣΠΟΚ), διοργάνωσε από τις 20 Ιουλίου έως και τις 11 Αυγούστου 2002 διεθνή σπηλαιολογική αποστολή στα Ανώγεια Μυλοποτάμου Ρεθύμνου Κρήτης. Υπεύθυνος της αποστολής ήταν ο σπηλαιολόγος – μέλος του ΣΕΛΑΣ Κ. Αδαμόπουλος, ενώ η έδρα της αποστολής ήταν η παραδοσιακή ταβέρνα «Ντελίνα» στα Ανώγεια η οποία μαζί με το «Mountain Club Ιχνηλάτης» υποστήριξαν καθοριστικά την αποστολή. Ο αριθμός των συμμετεχόντων σπηλαιολόγων ανήλθε στους 90, οι μισοί από τους οποίους προέρχονταν από διάφορες χώρες του κόσμου. Για την επιτυχία της αποστολής συνεργάστηκαν Έλληνες σπηλαιολόγοι του ΣΕΛΑΣ αλλά και άλλων ελληνικών συλλόγων: ΣΠΟΚ, ΕΣΕ, ΣΠΕΛΕΟ, ΑΣΠΟ μαζί με Γάλλους, Ρώσους, Ουκρανούς, Λευκορώσους, Ιταλούς, Ισπανούς και Άγγλους σπηλαιολόγους. Για την αποτελεσματική και ομαλή λειτουργία της αποστολής οργανώθηκε γραμματεία εξοπλισμένη με 2 ηλεκτρονικούς υπολογιστές, εκτυπωτές, σαρωτές, GPS, VHF, ενώ στην διάθεση της αποστολής είχαν τεθεί 6 ιδιωτικά οχήματα για τις ανάγκες των μετακινήσεων.

Κύριος στόχος της αποστολής ήταν η συνέχεια των εξερευνήσεων του συστήματος σπηλαίων της περιοχής Πετραδολάκια – Αγ. Φανούριος σε υψόμετρο μεταξύ 1250 και 1500μ στον Ψηλορείτη (υψ. 2.456μ), καθώς και το άμεσα συνδεδεμένο βάραθρο «Κορίτσι». Επίσης στους στόχους ήταν και η διοργάνωση σχολείου Βοηθών Εκπαιδευτών σπηλαιολογίας, η σπηλαιοκατάδυση, η χαρτογράφηση, η βιντεοσκόπηση και η φωτογράφηση των σπηλαίων. Το σημαντικότερο όμως από όλα ήταν η πρόκληση της διοργάνωσης μιας τόσο απαιτητικής διεθνούς αποστολής η οποία με την επιτυχία της προέβαλε τελικά την ελληνική σπηλαιολογία και τη νεοσύστατη Σπηλαιολογική Ομοσπονδία Ελλάδος (ΣΟΕ) στους σπηλαιολόγους του εξωτερικού. Μάλιστα την αποστολή τίμησε με την παρουσία του και ο πρόεδρος της ΣΟΕ κ. Κ. Ζούπης ο οποίος είχε την ευκαιρία να εκφράσει τις θέσεις των Ελλήνων σπηλαιολόγων στους εκπροσώπους των ξένων ομοσπονδιών. Στο υπό εξερεύνηση σύστημα σπηλαίων συμπεριλαμβάνονται τα σπήλαια «Πετραδολάκια», «Ταφκούρα» και «Διπλοτάφκι» τρία από τα εννέα βαθύτερα ελληνικά σπήλαια. Και τα τρία έχουν τις εισόδους τους πολύ κοντά μεταξύ τους. Χαρακτηρίζονται από παρόμοια διαμόρφωση καθώς αποτελούνται από κατακόρυφες καταβάσεις (με σκοινιά) στενώματα, γαλαρίες, υπόγειες αίθουσες καταρράκτες, λίμνες και ποτάμια με σημαντική παροχή νερού. Αξίζει να αναφερθεί ότι οι είσοδοι των σπηλαίων «Ταφκούρα» και «Διπλοτάφκι» απέχουν 900 μέτρα, ενώ οι σπηλαιολόγοι μέλη της αποστολής τα πλησίασαν υπογείως σε απόσταση μόλις 190μ. Η πολυμελής ομάδα δούλεψε σκληρά μιας και πολλές φορές χρειάστηκαν αναρριχήσεις, διάνοιξη στενών σημείων και εξερεύνηση κάτω από αφιλόξενες και δύσκολες συνθήκες.

Το πιο δύσκολο όμως εγχείρημα της αποστολής ήταν η σπηλαιοκατάδυση που πραγματοποιήθηκε στο σπηλαιοβάραθρο «Ταφκούρα» από τους Έλληνες σπηλαιολόγους.

Πριν κλείσω αυτή την επιστολή τις σκέψεις και τις προτάσεις μου, θα πω κάτι που είναι πολύ σοβαρό! ***Οι επιδοτήσεις αργά ή γρήγορα θα κοπούν ή στην καλύτερη περίπτωση θα λιγοστέψουν κατά πολύ! Το μέλλον του τόπου μας είναι το νερό. Αυτό το πολύτιμο δώρο της φύσης μπορεί να επιφέρει πολλά στην ανάπτυξη και στο αύριο των Ανωγείων.***

Με εκτίμηση
Μανουράς Γεώργιος – «Καγιαμπής»

δράσεις αποδράσεις

*Η **σεμνότητα** του Μιχάλη, το **μερακλίκι** του Βασίλη, η **αρχοντιά** του Γιώργη, το **ήθος** του Χάρη ,το **μεράκι** του Μενέλαου και το πάθος του Ψαραντώνη «περιποιούν» για μένα μεγάλη τιμή, να συνοδεύσω με το μαντολίνο μου όλα αυτά τα συναισθήματα, στις Ανωγειανές κοντυλιές με τίτλο «Η ΚΟΡΦΗ».*
Με τους στίχους των καταξιωμένων στιχουργών - μαντιναδολόγων και με ....μια
εντεκάδα από γυρίσματα, επιχειρείται μια προσέγγιση που αφορά το "μύθο της κορφής".
Από βάθους καρδιάς ευχαριστώ όλους τους συντελεστές για την καταγραφή αυτής της προσπάθειας, που θέλω να τονίσω εδώ ότι δεν διεκδικεί τίποτα, παρά μόνο την κατάθεση προσωπικών βιωμάτων στα Ανωγειανά μουσικά ακούσματα μου ,από παιδί μέχρι σήμερα.
Ιδιαίτερα ευχαριστώ το Μενέλαο και το Γιώργη Νταγιαντά ,για την κατανόηση και αφιλοκερδή προσφορά τους, κατά τη διάρκεια της εγγραφής και το γιό μου το Χάρη, που είχε την ιδέα και όλη την επιμέλεια του εγχειρήματος.
«Παραφράζοντας» τον αείμνηστο ...πια Λευτέρη Καλομοίρη, τολμώ να πω:
Μεγάλο πράμα στη ζωή μερακλωμένος (ερωτευμένος) να' σαι
μπορεί να βλέπεις όνειρα και δίχως να κοιμάσαι!...

Καλή ακρόαση!
ΜΑΝΟΛΗΣ ΦΑΣΟΥΛΑΣ - ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΟΣ

Το να διδάξεις μαθηματικά... είναι ικανότητα και ακρίβεια...
Το να διδάξεις μουσική... είναι τέχνη και ευαισθησία...
Το να διδάξεις ζωή... είναι αξία, ήθος και προτέρημα...
Ο συνδυασμός όλων των παραπάνω είναι εκείνος που θα σου ανοίξει τον δρόμο για να σε οδηγήσει στο ξεχωριστό μονοπάτι, που λέγεται... ανθρωπιά..
Τα παιδικά μου χρόνια ήταν σ' ένα σπίτι γεμάτο από ήχους, μελωδίες, μουσικές , μαθηματικές αξίες, πράξεις, συναρτήσεις, μα ακόμα περισσότερο «συναρτήσεις» και αξίες της ζωής....
Με δική μου πρωτοβουλία και επιθυμία ζήτησα από τον πατέρα μου να ηχογραφηθούν τα απλά καθημερινά του γρατζουνίσματα με το μαντολίνο, ώστε αυτό να αποτελέσει για εμένα μια μεγάλη κληρονομιά ...
Ευχαριστώ πολύ πατέρα για τις γνώσεις των μαθηματικών που μου έδωσες, ώστε να μπορώ να δω τις «αξίες» της μουσικής και της ζωής!

Ένα μεγάλο ευχαριστώ στους τεράστιους καλλιτέχνες της μουσικής μας παράδοσης, Ψαραντώνη, Βασίλη Σταυρακάκη, Γιώργη Παπαδάκη, Μιχάλη Καλλέργη και Μενέλαο Νταγιαντά για την ανταπόκριση τους με χαρά στο κάλεσμα που τους έγινε για την ηχογράφηση αυτή.
Θερμές ευχαριστίες επίσης σε όλους τους στιχουργούς, Γιάννη Αεράκη (Πολογιάννη), Γιάννη Βιτώρο (Κένεντυ), Σταύρο Βιτώρο (Αγκούτσακα), τον αείμνηστο Λευτέρη Καλομοίρη, Γιώργη Αγησ. Κουτάντο, Γιώργη Μπέρκη (Κατσούγκρη) , Λευτέρη Μπέρκη και Αριστείδη Χαιρέτη (Γυαλάφτη) για την παραχώρηση των μαντινάδων τους.

Ευχαριστώ πολύ ακόμα τους μουσικούς που συμμετείχαν στο να ηχογραφηθεί αυτό το κομμάτι και πιο συγκεκριμένα τους Γιώργη Νταγιαντά, Θωμά Μπολάκη, Δημήτρη Μανουσάκη, Χάρη Βλασσάκη καθώς και το studio ΠΥΡΗΧΟΣ για μία ακόμη φορά για την ηχογράφηση – μίξη – master του τραγουδιού .

Μάρτιος 2021
ΧΑΡΗΣ ΦΑΣΟΥΛΑΣ

«Η ΚΟΡΦΗ»

ΕΡΜΗΝΕΙΑ:
Ψαραντώνης
Βασίλης Σταυρακάκης
Γιώργης Παπαδάκης
Μιχάλης Καλλέργης
Μενέλαος Νταγιαντάς
Χάρης Φασουλάς
ΜΟΥΣΙΚΗ: **παραδοσιακή**
ΣΤΙΧΟΥΡΓΟΙ:
Γιάννης Αεράκης (Πολογιάννης),
Γιάννης Βιτώρος (Κένεντυ),
Σταύρος Βιτώρος (Αγκούτσακας)
Λευτέρης Καλομοίρης,
Γιώργης Αγησ. Κουτάντος,
Γιώργης Μπέρκης (Κατσούγκρης),
Λευτέρης Μπέρκης
Αριστείδης Χαιρέτης (Γυαλάφτης)
ΕΠΑΙΞΑΝ ΟΙ ΜΟΥΣΙΚΟΙ:
Μανώλης Χαρ. Φασουλάς: *μαντόλα*
Γιώργης Νταγιαντάς: *λαούτο*
Θωμάς Μπολάκης: *κιθάρα*
Δημήτρης Μανουσάκης: *κρουστά*
Χάρης Βλασσάκης: *μπάσο*
ΗΧΟΓΡΑΦΗΣΗ-ΜΙΞΗ-MASTER: **studio ΠΥΡΗΧΟΣ**

«Ανώγεια»

Το νέο τραγούδι του Χάρη Φασουλά, σε μουσική δική του και στίχο του Λευτέρη Μπέρκη, που θα περιλαμβάνεται στην καινούργια του δισκογραφική δουλειά, η οποία θα κυκλοφορήσει άμεσα, από το Κρητικό Μουσικό Εργαστήρι Σείστρον-Αεράκης.

Λίγα λόγια από τον Χάρη...
Μεγάλη η πρόκληση και ακόμα μεγαλύτερη, η ευθύνη του να αποφασίζεις να γράψεις μουσική για τον τόπο που γεννήθηκες, μεγάλωσες, έζησες, έπαιξες, έκλαψες και γέλασες. Για τον τόπο που σε δίδαξε και σε γαλούχησε μουσικά -και όχι μόνο- και που επηρεάζει όλη την πορεία της ζωή σου πνευματικά, κοινωνικά, πολιτιστικά .
Υπόθεση αλλά ταυτόχρονα μεγάλη τιμή και χαρά, να γράφεις μουσική με τίτλο «Ανώγεια». Αρχοντιά, μεγαλείο, αξιοπρέπεια και σεβασμός, είναι οι πρώτες λέξεις που έρχονται στο μυαλό από τη μεγάλη μου συνάντηση με τον Βασίλη Σκουλά.
Μεγάλη στιγμή μουσικά για εμένα αυτή η συνεύρεσή μου με τον άρχοντα της μουσικής μας παράδοσης και όχι μόνο.
Τον ευχαριστώ πολύ...
Ευχαριστώ πολύ τον φίλο μου Νίκο Στρατάκη, που σε κάθε ιδιαίτερη μουσική μου απόπειρα είναι δίπλα και βοηθά πάντα για το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα.
Επίσης χαίρομαι ιδιαίτερα για την πρώτη μου δισκογραφική συνεργασία με τον Λευτέρη Μπέρκη, έναν νέο ταλαντούχο στον χώρο ("χορό") των στίχων και της μαντινάδας, που μου εμπιστεύτηκε το ποίημά του, καθώς και άλλο μέρος από το έργο του.

Ιούλιος 2021
ΧΑΡΗΣ ΦΑΣΟΥΛΑΣ

«ΑΝΩΓΕΙΑ»

ΕΡΜΗΝΕΙΑ:
Βασίλης Σκουλάς
- Χάρης Φασουλάς
ΜΟΥΣΙΚΗ: **Χάρης Φασουλάς**
ΣΤΙΧΟΙ: **Λευτέρης Μπέρκης**
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΝΟΡΧΗΣΤΡΩΣΗΣ:
Νίκος Στρατάκης
ΗΧΟΓΡΑΦΗΣΗ- ΜΙΞΗ:
Στούντιο "Άστρα"
- Κώστας Μαρκάκης
ΕΠΑΙΞΑΝ ΟΙ ΜΟΥΣΙΚΟΙ:
Νίκος Στρατάκης:
λαούτο, κιθάρα, κοντραμπάσο, κρουστά
Χάρης Φασουλάς: *μαντολίνο*

ΣΤΙΧΟΙ ΤΡΑΓΟΥΔΙΟΥ:

Δε τραγουδούν εδώ πουλιά
δεν κελαηδούν τα αηδόνια
σ' αυτό το τόπο ερίζωσε
ο πόνος από χρόνια

Μα από τη ρίζα του καημού
πετά η χαρά τα άνθη
και τραγουδούν οι άνθρωποι
τον πόνο και τα πάθη

Εδώ η πέτρα σου μιλεί
και ο βοριάς σου γνέφει
εκείνος που τα φρουκαστεί
ελπίδες πάντα θρέφει.

Δεν έχει τόπο η σκλαβιά
εδώ να κατοικήσει
γιατί 'χει κάστρο η λευτεριά
χιλιάδες χρόνια χτίσει.

›Το φωτογραφικό υλικό που υπάρχει στο βίντεο είναι από το αρχείο του Δήμου Ανωγείων.

Τελετή αποφοίτησης 1ου ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΑΝΩΓΕΙΩΝ

Μέσα σε κλίμα έντονης συγκίνησης, παρουσία των γονέων των μαθητών της ΣΤ' τάξης μονάχα, πραγματοποιήθηκε στο αμφιθέατρο του Δημοτικού Σχολείου, η αποχαιρετιστήρια τελετή για τους 24 απόφοιτους του Σχολείου μας. Την γιορτή επιμελήθηκαν οι δασκάλες τους, κ. Δραμουντάνη Ζαφειρένια και κ. Στέλλα Σαρχόση, με τη συνδρομή και άλλων συναδέλφων. Μετά την ομιλία της Διευθύντριας του Σχολείου κ. Χατζάκη Τριανταφυλλιάς και την απονομή του χρηματικού βραβείου των τριακοσίων (300,00) ευρώ που προσφέρεται για 23 χρονιά από την οικογένεια Αλέξανδρου Γεωργίου Καλλέργη, οι απόφοιτοι παρουσίασαν δρώμενο για το Σχολείο του χθες και του σήμερα, τραγούδησαν και χόρεψαν χορούς του χθες και του σήμερα. Στο τέλος τους απόφοιτους περίμενε μια έκπληξη. Παρακολούθησαν βιντεοσκοπημένες ευχές από τους γονείς τους και πολλές φωτογραφίες από τα μαθητικά τους χρόνια στο Δημοτικό Σχολείο. Στο τέλος οι μαθητές πρόσφεραν στους δασκάλους τους μια καλοφτιαγμένη τούρτα που έγραφε πάνω ένα μεγάλο ευχαριστώ και κατασυγκίνησαν τους δασκάλους τους για την αγάπη και την ευαισθησία τους. Όμως και οι ίδιοι είχαν την τύχη να λάβουν μια επίσης καλοφτιαγμένη τούρτα από την κ. Έλενα Μιρζάκ, μητέρα του απόφοιτου Βαλέριου Μιρζάκ, την οποία ευχαριστούμε θερμά.

Η ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ
ΧΑΤΖΑΚΗ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΑ

ΟΜΙΛΙΑ ΛΗΞΗΣ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2021 ΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΑΝΩΓΕΙΩΝ ΚΑΣ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΑΣ ΧΑΤΖΑΚΗ

Αγαπητοί γονείς,

Σας καλωσορίζουμε στη μικρή αποχαιρετιστήρια τελετή αποφοίτησης, που για δεύτερη χρονιά γίνεται σε στενό οικογενειακό κύκλο, όπως γίνονταν και όλες οι εκδηλώσεις αυτό τον καιρό, καθώς μας το επέβαλαν οι συνθήκες για την αντιμετώπιση της μάστιγας του κορονοϊού.

Περάσαμε μια δύσκολη χρονιά όλοι μας, γονείς, εκπαιδευτικοί μαθητές, γιατί το σχολείο το μεγαλύτερο μέρος της χρονιάς, έπρεπε να λειτουργήσει με άλλο τρόπο, με εξ αποστάσεως διδασκαλία, ένα τρόπο για τον οποίο δεν ήμασταν καθόλου προετοιμασμένοι. Ήταν μία ανατροπή στη ζωή μας. Κλειστήκαμε μέσα και έπρεπε εξ αποστάσεως εμείς οι εκπαιδευτικοί να κρατήσουμε ζωντανή τη φλόγα της μάθησης, να εμπνεύσουμε τους μαθητές μας μέσα από ένα κουτί και να πετύχουμε δύσκολους μαθησιακούς στόχους κι εσείς από κοντά να καθοδηγείτε τα παιδιά σας και να απαλείφετε όλες τις τεχνικές και άλλες δυσκολίες που ανέκυπταν. Ήταν το πιο δύσκολο εγχείρημα για όλους μας. Όμως όλοι τα καταφέραμε καλά, και επιπλέον κατακτήσαμε πολλές γνώσεις στην εξ αποστάσεως επικοινωνία και στην τεχνολογία. Αυτές οι γνώσεις θα είναι ιδιαίτερα χρήσιμες στους απόφοιτούς μας, αφού στο Γυμνάσιο η τεχνολογία μπαίνει ακόμη πιο πολύ στη διδασκαλία των μαθημάτων τους και στις εργασίες τους.

Ευτυχώς, η επαναλειτουργία των σχολείων από τις 10 Μαΐου και για ενάμισι μήνα επανέφερε τους μαθητές στην κανονικότητα, στο φυσικό τους χώρο, όπου είχαν την ευκαιρία να αναθερμάνουν τις σχέσεις τους με τους συμμαθητές τους και τους δασκάλους τους, να εκτονωθούν από την πολύ κλεισούρα και να καλύψουν τα κενά στις γνώσεις τους.

Ας ευχηθούμε να μην μας ξανατύχει τέτοια χρονιά και πάντα η διδασκαλία να είναι ζωντανή και άμεση στο χώρο του Σχολείου.

Η Έκτη τάξη ήταν μια κρίσιμη τάξη. Ας ελπίσουμε ότι οι απαραίτητες γνώσεις κατακτήθηκαν για την ομαλή συνέχεια στο Γυμνάσιο.

Αυτά τα παιδιά, οι απόφοιτοί μας, για έξι χρόνια είχαν μια αθόρυβη περπατησιά μέσα σε αυτό το Σχολείο! Δεν μας προβλημάτισαν ποτέ, δεν μας στεναχώρησαν ποτέ! Ήταν μια ήσυχη δύναμη που έδινε το καλό παράδειγμα στους μικρότερους! Θέλω να ευχαριστήσω, πρώτα εσάς, αγαπητοί γονείς, για την άψογη συμπεριφορά των παιδιών σας αλλά και για την άψογη συνεργασία μας όλα αυτά τα χρόνια.

Σε εσάς, αγαπητά μου παιδιά, θέλω να πω μέσα από την καρδιά μου ένα μεγάλο ευχαριστώ εκ μέρους όλων των εκπαιδευτικών για την άψογη συμπεριφορά σας και την ανταπόκρισή σας στις απαιτήσεις και τις υποχρεώσεις του Σχολείου. Η τάξη σας, για τους εκπαιδευτικούς σας, όλα τα χρόνια, ήταν μια όαση χαράς και δημιουργίας.

Θέλουμε να σας κατευοδώσουμε στο καλό, στον καλό το δρόμο που ήδη βρίσκεστε, στη χαρά, στη δημιουργία, στην πρόοδο, στην αγάπη, στη συντροφικότητα, στην αλληλεγγύη! Να είστε μαζί και τα έξι χρόνια στο Γυμνάσιο και στο Λύκειο, να μην τα παρατήσει κανείς, κανείς να μη σπάσει το κρίκο της αλυσίδας, να είστε μαζί ενωμένοι μέχρι τέλος. Και μετά στα Πανεπιστήμια όλοι. Σίγουρα σας περιμένει μια καλύτερη, ποιοτική και πιο ενδιαφέρουσα ζωή.

Το Σχολείο ετοίμασε μαζί με το μπλουζάκι και το καπελάκι να σας προσφέρει και μια αναμνηστική πλακέτα που γράφει όλα σας τα ονόματα και πότε θα ξανασυναντηθείτε εδώ στο σχολείο.

Τελειώνοντας, να προχωρήσουμε στην απονομή που χρηματικού βραβείου των τριακοσίων (300,00) ευρώ, που αδιαλείπτως για 23η χρονιά προσφέρεται στον καλύτερο μαθητή της Έκτης τάξης από την οικογένεια Αλεξάνδρου Γεωργίου Καλλέργη

Το βραβείο των τριακοσίων (300) ευρώ καθιερώθηκε το 1999 από τον πρώην Δήμαρχο Ανωγείων Ελευθέριο Σκουλά, στη μνήμη της συζύγου του Αργυρής Κακουδάκη, η οποία διετέλεσε δασκάλα του Δημοτικού Σχολείου Ανωγείων για 35 χρόνια. Και τους δύο διέκρινε ιδιαίτερη αγάπη για τα Ανώγεια.

Μετά το θάνατο του Ελευθερίου Σκουλά το βραβείο συνέχισε να το προσφέρει η οικογένεια των παιδιών τους Γεωργίου και Νίκης Καλλέργη στη μνήμη των γονέων τους.

Τα τελευταία χρόνια το βραβείο συνεχίζει να προσφέρει η οικογένεια του εγγονού τους, **Αλέξανδρου Γ. Καλλέργη**.

Το Σχολείο τους ευχαριστεί θερμά και τους εύχεται υγεία και μακροζωία.

Εφέτος έξι ισάξια δεκάρια θα μπουν στη κλήρωση, που θα γίνει εδώ μπροστά σας, ευθύς αμέσως. Τα πήραν οι μαθητές, Καλλέργη Χαρά, Κεφαλογιάννη Χριστίνα, Μανουρά Έλενα, Πολύζου Δανάη, Σμπώκου Ειρήνη και Σφακιανάκη Μαρία. Και οι έξι μαθήτριες δεν πήραν κανένα εννιάρι στα τρίμηνα, συγκέντρωσαν το απόλυτο Δέκα, σύμφωνα με την επιθυμία του δωρητή. Συγχαρητήρια θερμά και στα έξι παιδιά και ιδιαίτερα στην τυχερή μαθήτρια **Σφακιανάκη Μαρία**, στους δασκάλους τους και στους γονείς τους. Επίσης πρέπει να αναφέρουμε ότι με άριστα δέκα βγήκαν οι μαθητές Καλομοίρη Χρυσούλα, Κεφαλογιάννη Γεωργία–Φανουρία, Κεφαλογιάννης Αναστάσιος, Μανουράς Βασίλειος, Νταγιαντά Μαρία, Νταγιαντάς Χαράλαμπος, Σκουλά Νίκηκαι Σταυρακάκης Γεώργιος- Χαράλαμπος. Θερμά συγχαρητήρια ξανά σε όλους τους μαθητές, τους γονείς και τους δασκάλους τους.

Τέλος να ευχαριστήσουμε θερμά φορείς και ιδιώτες που στήριξαν το Σχολείο με θέρμη και αγάπη και είμαστε ευγνώμονες. Ιδιαίτερη μνεία θα πρέπει να κάνουμε στις δωρεές εξοπλισμού για τις ανάγκες της τηλεκπαίδευσης με τις οποίες καλύψαμε 22 οικογένειες από τους:

- κ. Ελευθέριο Κουβίδη
- Την οικογένεια Σταύρου Μαυρακάκη
- Την οικογένεια Κωνσταντίνου και Μηνά Σμπώκου.

Πήραμε ακόμα **εννέα (9) τάμπλετ** από το Υπουργείο και έτσι καλύψαμε συνολικά 31 οικογένειες.

Επίσης ευχαριστούμε θερμά όλους τους δωρητές χρηματικών ποσών, βιβλίων, φαρμακευτικού υλικού, μασκών μίας χρήσης, καθώς και την ηλεκτρονική εφημερίδα «ΑΝΩΓΗ», αλλά και τη «Φωνή των Ανωγείων» για τις καταχωρήσεις δωρεών και άλλων εκπαιδευτικών θεμάτων και δε θα παραλείψουμε να ευχαριστήσουμε την κ. Έλλη Μανουρά, την κ. Φωφώ Καλομοίρη, την Μαρία Συκιώτη καθώς και την κυλικειάρχη Θάλεια Βρέντζου για την πολύτιμη συμβολή τους στην εύρυθμη λειτουργία του Σχολείου.

Τέλος να ευχαριστήσουμε το Δήμο Ανωγείων, τη Σχολική Επιτροπή και το Σύλλογο γονέων και κηδεμόνων.

Σας ευχαριστούμε από καρδιάς και σας ευχόμαστε καλή διασκέδαση και καλό καλοκαίρι!

ΚΝΕ

ΤΟΜΕΑΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
ΡΕΘΥΜΝΟΥ ΤΗΣ ΚΝΕ

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ ΤΗΝ 77η επέτειο της Μάχης στο Σφακάκι (Ανώγεια) η ΚΟ Ανωγείων του ΚΚΕ και το ΤΣ Ρεθύμνου της ΚΝΕ οργάνωσαν εκδρομή ιστορικού ενδιαφέροντος στο χωριό και κατάθεση τιμών στο μνημείο της μάχης στο Σφακάκι.
Την λιτή, λόγω της πανδημίας, εκδήλωση στην τοποθεσία της μάχης άνοιξε και συντόνισε ο **Αντώνης Ρούλιος** καλωσορίζοντας, τους παρευρισκόμενους.
Σύντομο χαιρετισμό απηύθυνε ο **Μιχάλης Δραμουντάνης** πρόεδρος του δημοτικού συμβουλίου του Δ. Ανωγείων για ένα σύντομο χαιρετισμό.
Στη συνέχεια τον λόγο πήρε η **Βασιλεία Κούκιου**, **στέλεχος της ΚΝΕ** όπου διάβασε το Ιστορικό της Μάχης αναφέροντας και το ονόματα των μαχητών του Εφεδρικού ΕΛΑΣ.
Ακολούθησε κατάθεση στεφάνων από τον **Βασίλη Φασουλά** γραμματέα της ΚΟ Ανωγείων του ΚΚΕ, τον **Στέλιο Βοσκάκη** από την ΚΝΕ, τον **Γιάννη Ανδρουλιδάκη** από την ΠΕΑΕΑ-ΔΣΕ, και τον **Μιχάλη Δραμουντάνη** εκ μέρους του δημάρχου και του δημοτικού συμβουλίου του Δ. Ανωγείων.
Η σεμνή αυτή εκδήλωση τελείωσε με ενός λεπτού σιγή γι' αυτούς που έδωσαν την μάχη.
Παρευρέθηκε αντιπροσωπεία από την ΤΟ Ρεθύμνου του ΚΚΕ με τον **Στέλιο Αλεξάκη** μέλος του ΤΓ, τον **Στέλιο Σταυρακάκη**, μέλος της ΤΕ και δημοτικό σύμβουλο στο δήμο Ανωγείων.
Τα μέλη της ΚΝΕ μετά ο τέλος της εκδήλωσης συναντήθηκαν με νέους του χωριού σε καφετέρια όπου η συζήτηση άνοιξε πάνω στα ιστορικά γεγονότα, τα συμπεράσματα που βγαίνουν από αυτά, στο σήμερα, τις αξίες και τα ιδανικά από τα οποία εμπνευστήκαν οι μαχητές του ΕΛΑΣ και του ΕΑΜ, καθώς και αυτά που μας εμπνέουν για να συνεχίσουμε την πάλη, στις σημερινές συνθήκες.
Η ΚΝΕ στέλνει μήνυμα ελπίδας και αντοχής για τις μάχες που έχει μπροστά της η νεολαία. Μιλάει σε κάθε νέο και νέα που προβληματίζεται για το «τι πρέπει να γίνει για να αλλάξουν τα πράγματα» και δίνει απάντηση ότι ναι, σήμερα μπορούμε να ζούμε καλύτερα. Στέλνει μήνυμα – οδηγό για τη δράση, για την αδιάκοπη πάλη για τις σύγχρονες ανάγκες, για το πραγματικά νέο και καινοτόμο που βρίσκεται στην πολιτική πρόταση του ΚΚΕ. Στέλνει μήνυμα ότι υπάρχει η κοινωνία της πραγματικής ελευθερίας, με τις δυνατότητες και τα μέσα της παραγωγής στα χέρια του λαού και αξίζει να παλέψει τολμηρά και η νεολαία γι' αυτή. Γιατί η ελπίδα βρίσκεται στη σύγκρουση, στον αγώνα, στην ταξική πάλη.
Η ΚΝΕ γνωρίζει και τιμά την ιστορία και τις αγωνιστικές παραδόσεις του Κόμματος, του εργατικού και συνολικότερα του λαϊκού κινήματος και εμπνέεται από αυτό για τους αγώνες που έπονται. Για αυτό το λόγο, τον μήνα Αύγουστο προχωράει σε εκπαιδευτικές δραστηριότητες και εκδρομές οι οποίες θα έχουν ως κορύφωση τους, τις εκδηλώσεις του 47ου Φεστιβάλ ΚΝΕ-ΟΔΗΓΗΤΗ το οποίο θα πραγματοποιηθεί την Κυριακή 19 Σεπτεμβρίου στη Φορτέτσα με πολιτική ομιλία από την **Χριστίνα Παναγιωτακοπούλου μέλος της Κ.Ε του ΚΚΕ** και με καλλιτεχνικό πρόγραμμα από την **Φωτεινή Βελεσιώτου**.

ΑΝΩΓΕΙΑ 7-8-2021

ΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΗΣ ΜΑΧΗΣ ΣΤΟ ΣΦΑΚΑΚΙ

«Πριν από 77 χρόνια, στις 7 Αυγούστου το 1944, μια μικρή ομάδα Ανωγειανών που ήταν ενταγμένοι στον εφεδρικό ΕΛΑΣ Ανωγείων, έδωσαν αποστομωτική και σκληρή απάντηση, στις φασιστικές δυνάμεις κατοχής, οι οποίες κατά καιρούς ερχόμενοι στο χωριό, τρομοκρατούσαν και προέβαιναν σε προσβλητικές ενέργειες κατά των κατοίκων.
Αυτή τους η συμπεριφορά ήταν βέβαιο ότι δεν θα μπορούσε να γίνει ανεχτή στο χωριό και έτσι στη οργάνωση του ΚΚΕ Ανωγείων, αποφασίστηκε με συντριπτική πλειοψηφία ότι, «όποτε ξαναρθούν στο χωριό οι Γερμανικές φασιστικές δυνάμεις, θα πρέπει να πάρουν σκληρή απάντηση» για τις προκλήσεις και για τους εξευτελισμούς που έκαναν σε βάρος των κατοίκων. Άλλωστε τα μηνύματα που υπήρχαν από τις νικηφόρες μάχες κατά του φασισμού από τον Κόκκινο Στρατό, ο οποίος κυνηγούσε πλέον του Γερμανούς φασίστες σε όλη την Ευρώπη, μαρτυρούσαν ότι ο φασισμός έπνεε τα λοίσθια.
Το βάρος λοιπόν της υλοποίησης αυτής της απάντησης έπεφτε αναγκαστικά στον εφεδρικό ΕΛΑΣ, μιας και η δύναμη του τακτικού βρισκόταν αρκετά μακριά και ήταν αδύνατον να προλάβει να αντισταθεί στους Γερμανούς.
Στο πλαίσιο αυτής της απόφασης μια ομάδα του εφεδρικού ΕΛΑΣ, αποτελούμενη από τους:
ΝΤΑΓΙΑΝΤΑ ΚΩΣΤΑ (ΛΑΜΠΡΙΝΟΚΩΣΤΑ)
ΝΤΑΓΙΑΝΤΑ ΜΑΝΩΛΗ (ΠΑΠΟΥΡΙΑΝΟ)
ΔΡΑΜΟΥΝΤΑΝΗ ΚΩΣΤΑ (ΛΙΑΜΟΚΩΣΤΑ)
ΠΑΣΠΑΡΑΚΗ ΓΙΑΝΝΗ (ΓΙΑΝΝΙΟ) και
ΠΑΤΡΑΜΑΝΗ ΚΩΣΤΑ
Με μια κεραυνοβόλα ενέργεια και υπό την καθοδήγηση του Σμπωκογιώργη, Πολιτικού Καθοδηγητή της οργάνωσης, κατάφεραν να αρπάξουν τον οπλισμό του τοπικού σταθμού χωροφυλακής, τον οποίο στην συνέχεια έκρυψαν στην τοποθεσία «φορτωμένου το δέτη», ώστε να είναι άμεσα διαθέσιμος, όποτε αυτό κριθεί αναγκαίο.

Επίσης είναι γνωστό ότι τα μέλη του ΕΑΜ-ΕΛΑΣ σε όλη την περίοδο της κατοχής, με εντολή της οργάνωσης, δεν έμεναν στο χωριό και ιδιαίτερα τις νύχτες, ώστε να μην βρεθούν σε κλοιό και να είναι διαθέσιμοι ανά πάσα ώρα και στιγμή.

Στις 7 Αυγούστου κατέφθασε μια δύναμη από Γερμανούς και Ιταλούς φασίστες, με επικεφαλής τον περιβόητο λοχία «Σήφη», προκειμένου να πάρει ως ομήρους άνδρες για υποτιθεμένη αγγαρεία.
Όμως δεν βρήκε, γιατί ακριβώς υπήρχε η εντολή και η πρόνοια του ΕΑΜ, και αυτός ως αντίδραση μάζεψε 98 γυναικόπαιδα ομήρους, τα οποία αποφάσισε να τα οδηγήσει στο Γενι - Καβέ. (Σημερινή Δροσιά)
Ο Επικεφαλής Μανώλης Μανουράς (Σμαΐλης), που είχε αναλάβει την ευθύνη για την υλοποίηση της απάντησης που έπρεπε να δοθεί στους Γερμανούς, δίνει άμεσα εντολή στην ΕΠΟΝΙΤΙΣΑ Ειρήνη Μανουρά (Ζωνογιάννενα), να πλησιάσει την γερμανική δύναμη και να του αναφέρει, πόσοι ήταν η δύναμη τους και τι οπλισμό διαθέτουν.
Η Ζωνογιάννενα άμεσα ενημέρωσε τον Σμαιλομανώλη για την δύναμη και τον οπλισμό των Γερμανών.
Στην συνέχεια δίνει εντολή στον Γιώργη Νταγιαντά (Περβολιό), άμεσα να πάει στα «Τσουνιά» όπου ήταν το λημέρι του Τακτικού ΕΛΑΣ , προκειμένου να έλθει σε βοήθεια.

Με βάση τα παραπάνω συγκεντρώνονται μια δύναμη από συνολικά 11 ΕΛΑΣΙΤΕΣ την οποία αποτελούσαν:
Μανουράς Μανόλης ή Σμαϊλομανόλης επικεφαλής
Αεράκης Λευτέρης ή (Νταρολευτέρης)
Νταγιαντάς Μανώλης (Λαμπρινομανώλης)
Νταγιαντάς Μανώλης (Παπουριανός)
Καφατσής Κώστας , (Καφατσόκωστας)
Πασπαράκης Ιωάννης (Γιανιός τση Χρόναινας)
Πασπαράκης Δημοσθένης ,
Πασπαράκης Πέτρος ή (Θοδωρόπετρος)
Φρυσάλης Χαράλαμπος ή (Φρυσαλοχαραλάμπης)
Ξημέρης Γιώργης ή (Ξημερογιώργης)
Μανουρά Γιώργη ή (Γύπαρη) και
Μανουρά Ειρήνη (Ζωνογιάννενα)

Οι 11 ΕΛΑΣΙΤΕΣ αφού πήραν τον οπλισμό, που είχαν κρύψει στου «φορτωμένου το δέτη», έστησαν ενέδρα στους Γερμανούς στην τοποθεσία «Σφακάκι».
Πράγματι σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα, κατέφθασε η πομπή με τους ομήρους και τους Γερμανοϊταλούς να έχουν διασκορπιστεί ανάμεσα τους.
Αυτό έκανε εξαιρετικά δύσκολη την όλη επιχείρηση, γιατί ήταν άμεσος και ορατός ο κίνδυνος, να σκοτωθούν όμηροι από πυρά των ανταρτών.
Όμως με αξιομνημόνευτη ψυχραιμία και ως να ήταν ήδη συνεννοημένοι από πριν, με την ρίψη του πρώτου πυροβολισμού, διασκορπίστηκαν σε διάφορες κατευθύνσεις και κυρίως προς το χωριό, αφήνοντας εντελώς εκτεθειμένους και εύκολο στόχο τους Γερμανοϊταλούς . Αυτοί αιφνιδιασμένοι και μη μπορώντας να συνειδητοποιήσουν τι συνέβη, με σπασμωδικές ενέργειες ορισμένοι προσπάθησαν να αντισταθούν, άλλοι δε να διαφύγουν από τον κλοιό των Ανταρτών, χωρίς όμως ιδιαίτερο αποτέλεσμα.
Η μάχη σχετικά τελείωσε γρήγορα.
Ο αιφνιδιασμός ήταν απόλυτος.
Δύο γερμανοί σκοτώθηκαν επί τόπου και οι υπόλοιποι συνελήφθηκαν, μαζί με τον επικεφαλή τους τον λοχία «Σήφη», οι οποίοι με τον οπλισμό τους, παραδόθηκαν στην δύναμη του τακτικού ΕΛΑΣ, που εν τω μεταξύ είχε καταφθάσει.
Από την δύναμη των ΕΛΑΣΙΤΩΝ κανένας δεν έπαθε το παραμικρό, αλλά και από τους ομήρους επίσης κανένας δεν έπαθε ούτε γρατζουνιά.
Θα πρέπει να γίνει μια απαραίτητη αναφορά για να μην δημιουργούνται εσφαλμένες εντυπώσεις και παρερμηνείες.
Με το ξεκίνημα της μάχης και στο άκουσμα των πρώτων πυροβολισμών από τους αντάρτες, όλοι όσοι χωριανοί βρισκόταν στην ευρύτερη περιοχή για τυχόν αγροτικές εργασίες, αλλά και από το χωριό, έσπευσαν να συνδράμουν την ομάδα του ΕΛΑΣ, που είχε επωμισθεί αυτό το δύσκολο έργο.
Αυτό δείχνει για μας ,την θέληση του συνόλου των κατοίκων και την απαίτηση των, να δοθεί η αρμόζουσα απάντηση στις φασιστικές δυνάμεις.
Είμαστε σίγουροι ότι εάν το απαιτούσαν οι περιστάσεις, όλοι μαζί με μια ψυχή, θα βοηθούσαν, ώστε αυτή η επιχείρηση να έχει οπωσδήποτε αίσιο τέλος, όπως άλλωστε και είχε.

Γι αυτό και μόνο, η ευγνωμοσύνη μας ανήκει σε όλους.

Αυτό είναι σε γενικές γραμμές το ιστορικό της μάχης αυτής, που όμοιά της δεν έχει γίνει πουθενά στο πανελλήνιο. Δηλαδή να επιτευχθεί ο δύσκολος στόχος της απελευθέρωσης των ομήρων, της πλήρους εξουδετέρωσης των Γερμανών, χωρίς καμιά απώλεια ή τραυματισμό.
Αυτή την ιστορική μάχη τιμούμε και σήμερα.
Τιμή και δόξα στην ιστορική Μάχη
Τιμή και δόξα σ' αυτούς που δεν λογάριασαν τίποτα, δεν έμειναν απλοί παρατηρητές στα εγκλήματα του φασισμού.»

ΑΝΩΓΕΙΑ -ΣΦΑΚΑΚΙ 7-8-2021

ΜΗΝ ΞΕΧΝΑΤΕ:

Όποιος επιθυμεί να «στηρίξει» την τράπεζα αίματος του Συλλόγου μας, μπορεί, και εκτός πλαισίου συγκεκριμένης σχετικής δράσης μας, να προσέρχεται σε οποιοδήποτε νοσοκομείο της επιλογής του, που διαθέτει αιμοδοτικό κέντρο, και να «δίνει» αίμα στα ακόλουθα στοιχεία:

- ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΑΙΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΑΝΩΓΕΙΑΝΩΝ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ *«ΤΟ ΙΔΑΙΟΝ ΑΝΤΡΟΝ»*, ΠΟΥ ΤΗΡΕΙΤΑΙ ΣΤΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ «**ΣΩΤΗΡΙΑ**».

δράσεις αποδράσεις

ΥΑΚΙΝΘΕΙΑ 2021

Σε μία μόνο μέρα πραγματοποιήθηκαν τα φετινά Υακίνθεια, αυτή η γιορτή πολιτισμού, που εδώ και είκοσι τρία χρόνια δεσπόζουν τις περισσότερες φορές λόγω της συμμετοχής του τριήμερου πανελλήνιου πένθους που κήρυξε η κυβέρνηση λόγω του αναπάντεχου χαμού του μεγάλου μας μουσικοσυνθέτη, **Μίκη Θεοδωράκη**.

Ο ιθύνον νους των Υακινθείων, **Λουδοβίκος των Ανωγείων**, ο οποίος είχε γνωρίσει στο εξωτερικό από κοντά τον Μίκη Θεοδωράκη, περίγραψε με τον δικό του γλαφυρό τρόπο αυτή την πρώτη γνωριμία τους:

«Το 1978, ήμουν στο Παρίσι με μια παρέα φίλων όταν η Κλαίρη είπε να πάμε σ' ένα δισκοπωλείο εκεί κοντά όπου θα ήταν ο Θεοδωράκης να υπογράφει τον καινούριο του δίσκο. Πήγαμε εκεί γνωριστήκαμε πρώτη φορά του είπα πως είμαι από τα Ανώγεια και χάρηκε μου ανέφερε τον Μανούσο, το Μανουρά, το Ζαχαριά. Συγχωριανούς μου συντρόφους του στην Εξορία. Καθίσαμε αρκετά εκεί και όταν αραίωσε ο κόσμος πιάσαμε κουβέντα για την Κρήτη. Άρχισε να λέει για τα Χανιά περιγράφοντας τα με τεράστιες χειρονομίες όπως σαν να διηύθυνε ορχήστρα. Έλεγε πως τα πρώτα του ακούσματα ήταν το σφύριγμα ενός ζευγά που τον μάγεψε και ο ήχος από ένα ρυάκι ...μέσα από το χώμα έβγαινε η μουσική έλεγε ... Σήμερα λοιπόν αυτή η μεγάλη μουσική ιστορία ξαναγυρνάει στην Κρήτη στο χώμα που τον γέννησε και του ενέπνευσε τη μουσική.»

Την **Κυριακή, λοιπόν, 5 Σεπτέμβρη 2021**, έλαβε χώρα η συμμετοχή ολόκληρου του καλλιτεχνικού προσωπικού στο θέατρο «Νίκος Ξυλούρης» σε μια τετράωρη και πλέον παράσταση. Την ίδια βραδιά έγιναν τα αποκαλυπτήρια της προτομής της μαμής Αικατερίνης Βρέντζου – Κεφαλογιάννη, η οποία προτομή ήταν τυλιγμένη σε ένα υφαντό τριοπατήτηρο της ίδιας της Αικατερίνης Βρέντζου – Κεφαλογιάννη, ενώ λίγο πριν των αποκαλυπτηρίων προβλήθηκε video με συνέντευξή της σε σκηνοθεσία **Λευτέρη Χαρωνίτη**.

Στο μουσικό μέρος, οι αδελφές Ελένη και Σουζάνα Βουγιουκλή έδωσαν ένα πραγματικό ρεσιτάλ με τις ερμηνείες τους, τα φωνητικά τους και την εξαίρετη, όπως πάντα σκηνική παρουσίας των. Τις ιδιαίτερες χορευτικές δεξιότητες, κατέθεσε μοναδικά η Ισπανίδα χορεύτρια Letitsia la Violkan, καθώς και εξαιρετική τραγουδίστρια Beatriz Ballesteros. Μαζί και ο σολίστας Sergio Matesanz στην κιθάρα. Την δικιά τους πολιτιστική – χορευτική κατάθεση έκαναν οι χορεύτριες από τους «Ακρήτες» με επικεφαλής την Φένια Χαιρέτη, ενώ συγκινητική στιγμή ήταν το τραγούδι με στίχους βιωματικούς από τον Samir Salami. Στο παραδοσιακό μέρος, συμμετείχαν, οι: Μαρία Σκουλά και Μενέλαος Νταγιαντά στην λύρα, μαζί και οι Γιώργης Νταγιαντάς στο λαούτο, Δαμιανός Βασιλάκης στα κρουστά και Σίγμα Μανόλης στην κιθάρα.

Τις δικιές του σκέψεις και απόψεις κατέθεσε με γλαφυρό τρόπο στην ομιλία του ο καρδιολόγος **Ντίνος Μερκούρης** ο οποίος είπε για την καρδιά της μάνα, τα εξής: *«Καλησπέρα σας. Σεβασμιότατε, κ Δήμαρχε. Ευχαριστώ για την παρουσία σας και ευχαριστώ τον Λουδοβίκο που με πρότεινε να μιλήσω για την καρδιά της μάνας. Δεν είναι μόνο χαρά και τιμή μου που βρίσκομαι ανάμεσα σε τόσες Ανωγειανές μάνες, αλλά και ιερό μου καθήκον. Ιερό καθήκον απέναντι σε όλες τις μανάδες που γέννησαν αλλά και σε εκείνες που δε γέννησαν. Ιερό καθήκον απέναντι σε όλες τις Ανωγειανές. Ιερό καθήκον απέναντι στη μάνα μου. Ιερό καθήκον απέναντι στη μάνα όλων μας. Οι άνθρωποι αυτού του χωριού, δε φοβούνται τον θάνατο. Τον σέβονται όμως. Και όποιος σέβεται το θάνατο, αγαπά τη ζωή. Η ζωή είναι γένους θηλυκού, τη δίνει η γυναικά- μάνα και τη δίνει με χαρά στο παιδί της, μαζί με το πρώτο και παντοτινό της δώρο. Την αγάπη της, την καρδιά της. Η καρδιά της μάνας συνδέει κυριολεκτικά τη μάνα με το έμβρυο μέσω των ομφαλικών αγγείων, δίνοντας του οξυγόνο και τροφή, δίνοντας του ζωή. Η καρδιά της μάνας είναι η αρχέγονη μήτρα που χαρίζει αιώνες τώρα το ύψιστο αγαθό στην ανθρωπότητα: την αγνή και άδολη αγάπη. Το χάδι της μάνας είναι ευλογία, ροδόσταμο η γεύση του στήθους της στα χείλη του παιδιού της. Η ματιά της, η ασπίδα προστασίας του παιδιού της, αλλά και η φωτιά που καίει όποιον προσπαθήσει να το πειράξει. Τα αυτιά της πάντα ανοικτά, ακούει κάθε κάλεσμα όσο μακρινό και αν είναι και η μυρωδιά της παντοτινή ανάμνηση. Η καρδιά της χιλιάδες προσευχές στην Παναγία. Οι περισσότεροι ίσως γνωρίζετε ότι δεν υπάρχει μεγαλύτερος πόνος από τον πόνο της γέννας. Όσες γέννησαν το γνωρίζουν σίγουρα. Αυτό που ίσως δεν γνωρίζετε είναι ότι ο πόνος μπορεί πλέον να μετρηθεί. Η ανθρώπινη καρδιά μπορεί να αντέξει πόνο έως 44 μονάδες. Ο πόνος της γέννας έχει μετρηθεί στις 57 μονάδες. Αυτός ο πόνος είναι ίδιος σα να σπάνε ταυτόχρονα είκοσι κόκκαλα! Αυτό τον πόνο αντέχει η καρδιά της μάνας! Η καρδιά της μάνας σκιρτά σε κάθε κλάμα του μωρού της, πονά σε κάθε πέσιμο του παιδιού της, αγωνιά διαρκώς για την προκοπή, την προσωπική του ευτυχία και την επαγγελματική του επιτυχία όσο χρονών και αν είναι. Η καρδιά της μάνας ματώνει όταν το παιδί της υποφέρει, σκίζεται όταν αρρωσταίνει, ξεριζώνεται όταν το χάνει, αλλά γίνεται χαρούμενο πουλί που κελαηδάει όταν το βλέπει ευτυχισμένο. Σήμερα είναι η μέρα που αφιερώνουν τα Ανώγεια στην καρδιά της μάνας. Μαζί με αυτές που γέννησαν, τιμούμε και όλες αυτές που δε γέννησαν. Βοήθησαν όμως να γεννηθούν και να αναστηθούν πολλά παιδιά σα να ήταν δικά τους.*

Σήμερα τιμούμε τη μαία Αικατερίνη Κεφαλογιάννη - Βρέντζου. Πολλοί από εσάς γεννήθηκαν χάρη στη βοήθεια και την εμπειρία της. Αρκετοί από εσάς μεγάλωσαν με τη γενναιοδωρία της. Σήμερα τιμούμε όλες τις Ανωγειανές. Ας μου επιτραπεί να προσθέσω σε αυτές και την Ευφροσύνη Πιέρρου, τη γυναίκα μου και μητέρα των παιδιών μου και ας μην είναι Ανωγειανή, ακόμη. Η αγάπη τους και η σοφία τους είναι ο ακρογωνιαίος λίθος της ενότητας κάθε Ανωγειανής οικογένειας. Σήμερα τιμούμε όλες εκείνες τις μανάδες που δεν είναι πια μαζί μας. Ας μου επιτραπεί να προσθέσω σε αυτές και μία σπουδαία Ανωγειανή, την Ευαγγελία Σμπώκου, τη μάνα μου. Την ευχαριστώ για την αγάπη της και για όσα με δίδαξε. Με το φευγιό τους παύσαμε πια να είμαστε παιδιά. Δεν έχουμε τη μάνα να μας ρωτήσει αν πεινάμε, δεν έχουμε τη μάνα να μας σκεπάσει όταν κρυώνουμε. Μεγαλώσαμε...

Φύγανε, μας άφησαν όμως παρακαταθήκη, σα φυλακτό, την καρδιά τους. Μας έμαθαν να αγαπάμε και τις ευχαριστούμε γι' αυτό. Για τη μάνα μου, για όλες τις μανάδες που δεν είναι πια μαζί μας, προσευχόμαστε όλοι μας στη Μητέρα όλων μας. Σας καλώ να τηρήσουμε ενός λεπτού σιγή στη μνήμη όλων των μανάδων που δεν είναι πια μαζί μας».

• Να σημειώσουμε ότι παραβρέθηκε και απεύθυνε χαιρετισμό στην αρχή της εκδήλωσης ο δήμαρχος Ανωγείων κ. Σωκράτης Κεφαλογιάννης.

• Στο περιθώριο των Υακινθείων, ξεχωριστή όπως πάντα η παρουσία του Γιώργη Σαλούστρου – Καραμπίνη που με τα μοναδικά αρώματα από τα ροφήματα και το θεσπέσιο τσάι του, έδωσε το δικό του παρόν στην εκδήλωση.

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΚΕΙΜΕΝΟΥ **Μανώλης Σκανδάλης**

ΤΡΙΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΔΗΜΟΥ ΑΝΩΓΕΙΩΝ

ΜΕ ΤΗΝ ΙΔΙΑ ΘΕΛΗΣΗ, αγάπη και αφοσίωση η Κοινωνική Υπηρεσία του Δήμου Ανωγείων μοιράστηκε μαζί μας το τρίτο τεύχος του περιοδικού της.

Στο εισαγωγικό του σημείωμα, η συντακτική ομάδα αναφέρει τα εξής:

«Ακόμη και αν τα μέτρα χαλαρώσουν και καταφέρουμε να αλλάξει λίγο ηκαθημερινότητα όλων και να επανέλθουμε σταδιακά στην «παλιά» ζωή, εμείς θέλουμε και θα συνεχίσουμε να είμαστε δίπλα σας και με αυτόν τον τρόπο που τόσο αγαπήσατε και αγκαλιάσατε!

Κάνοντας πράγματα μαζί -από απόσταση, μηδενίζοντάς την - επιβεβαιώνουμε την άποψη ότι πάντα ακόμη και στα δύσκολα, μπορούμε να βρούμε λύσεις, και να «βγούμε» ξανά στο φως!

Συνεχίζουμε να εξελίσσουμε και να «δυναμώνουμε» αυτήν την τόσο μοναδική και όμορφη σχέση που έχουμε αναπτύξει εδώ και χρόνια, προκαλώντας συναισθήματα χαράς, αγάπης, συγκίνησης και ασφάλειας σ' εσάς αλλά και σ' εμάς!

Μέχρι το επόμενο τεύχος....

Να είστε δυνατοί, να προσέχετε τους εαυτούς σας και να κάνετε πράγματα που αγαπάτε και σας ευχαριστούν. Η ουσία βρίσκεται στα απλά, μικρά, καθημερινά πράγματα!

Οι δυσκολίες έρχονται για να μας το υπενθυμίσουν... Μέσα από αυτές γινόμαστε πιο δυνατοί και ωριμάζουμε.

Ό,τι έρχεται, φεύγει κιόλας... ακόμη και οι πιο άσχημες-δύσκολες στιγμές μας. Να θυμάστε πως δεν είστε μόνοι !

Παραμένουμε κοντά σας και χαιρόμαστε να μοιραζόμαστε και να διδασκόμαστε από

τις σκέψεις τα συναισθήματα τις εμπειρίες και τις αναμνήσεις σας μέσα απ' αυτό, ο δίαυλο επικοινωνίας που έχουμε ανοίξει!

Ελάτε λοιπόν να συνεχίσουμε αυτή την όμορφη επικοινωνία.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

«ΕΦΥΓΕ» ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ Ο ΓΙΑΤΡΟΣ - ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΑΝΔΡΕΑΣ ΜΑΝΟΥΡΑΣ

Θλίψη και βαθιά στεναχώρια σκίασαν τ' Ανώγεια, την **Παρασκευή 13 Αυγούστου** με την είδηση του θανάτου του γιατρού **Ανδρέα Μανουρά**, καθηγητή χειρουργικής του Πανεπιστημίου Αθηνών, σε ηλικία 73 ετών.

Μια πολύ μεγάλη απώλεια θρήνησαν τα Ανώγεια, ανήμερα της επετείου του Ολοκαυτώματος των Ανωγείων.

Ένας Άνθρωπος που βοήθησε εκατοντάδες Ανωγειανούς, και όχι μόνο, σε δύσκολες στιγμές της ζωής τους! Ένα μεγάλο στήριγμα και μια σιγουριά που ένιωθε κάθε Ανωγειανό σπίτι, φαίνεται να χάνεται με την απώλειά του. Γιατρός - καθηγητής που τίμησε ως το τελευταίο γράμμα τον όρκο του Ιπποκράτη, έφυγε άδικα και αναπάντεχα από τη ζωή σε μια σημαδιακή ημερομηνία (13η Αυγούστου) για την γενέτειρα του, τα Ανώγεια! Πέρα, όμως, από την απώλεια του γιατρού, τα Ανώγεια χάνουν και ένα ***άξιο τέκνο*** τους, που γέμιζε ζωντάνια με την παρουσία του, τον τόπο καταγωγής του, όποτε τον επισκεπτόταν.

Χαρακτηριστική είναι η ποιητική προσέγγιση του Αριστείδη Χαιρέτη – Γιαλάφτη για τον Ανδρέα:

«Ούτε δάκρυα ούτε και μοιρολόγια δεν το γεμίζουν
το κενό που αφήνει για τ Ανώγεια».

Εξίσου ρεαλιστική είναι και η στιχουργική τοποθέτηση του Γιώργη Νταγιαντά:

«Μόνο η λέξη προσφορά κι αυτό θαρρώ δεν φτάνει
να περιγράψει το γιατρό Ανδρέα του Ζωνογιάννη».

Ο δήμαρχος Ανωγείων Σωκράτης Κεφαλογιάννης θα αποχαιρετίσει το γιατρό Ανδρέα Μανουρά με τα παρακάτω λόγια:

«Η είδηση για το πρόωρο φευγιό σου από τη ζωή Ανδρέα Ιωάννη Μανουρά έφτασε στα Ανώγεια, διαδόθηκε σαν αστραπή και μας βύθισε στο πένθος όλους. Εσύ Γιατρέ μας, καταλαβαίνεις γιατί... Ξέρεις την αγάπη, τα βαθιά αισθήματα και την ανυπόκριτη εκτίμηση που τρέφουν για σένα οι συγχωριανοί.... Δίκαια. Σπλάχνο από τα σπλάχνα των Ανωγείων, γεννήθηκες σε δύσκολη εποχή, σε ένα ερειπωμένο από τους Γερμανούς χωριό... Ευτύχησες να μεγαλώσεις σε οικογένεια πιστή, στις μεγάλες αρχές της δημοκρατίας, της Αλληλεγγύης και της δικαιοσύνης. Γιος του Ζωνογιάννη και της Ειρήνης Φασουλά. Τελείωσες το Σταυράκειο Γυμνάσιο και έβαλες στόχους υψηλούς. Με στέρεες σπουδές στην ιατρική, στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, έθεσες όλη την επιστημονική σου ειδίκευση και την ανθρώπινη ενέργεια σου στην υπηρεσία των συνανθρώπων σου. Ο κύκλος της επιστημονικής προσφοράς και της εν γένει ανθρώπινης δραστηριότητας σου, κοσμούνται από τις αξίες της αλληλεγγύης, της αλληλοβοήθειας και του ήθους.... Οι πρωτότυπες ερευνητικές σκέψεις, ιδέες και μελέτες σου έχουν αποτυπωθεί σε δεκάδες βιβλία, άρθρα και ανακοινώσεις σε επιστημονικά περιοδικά και συνεδρία. Οι πρόοδοι, η ακαδημαϊκή σου καριέρα ως Καθηγητής χειρουργικής, η Διεθνής αναγνωσιμότητα μέσα από το έργο σου, οι τιμές και οι διακρίσεις δεν σε απομάκρυναν ποτέ από τη ρίζα σου, τα Ανώγεια, το Μεϊντάνι και τους συγχωριανούς σου... Για μας τις νεότερες γενιές Ανωγειανών υπήρξες πρότυπο και παράδειγμα. Σε τέτοιους ανθρώπους σαν και εσένα θέλαμε να μοιάσουμε. Η αγάπη σου ήταν ανυπόκριτη. Η πόρτα σου ήταν πάντα ανοιχτή για όλους τους συγχωριανούς σου... Ήσουν στήριγμα, έδινες θάρρος, μετέδιδες δύναμη, ασφάλεια και κουράγιο Γιατρέ, έκανες το καλό, βοήθησες πολλούς, έσωσες πολλούς... Έφυγες νωρίς, πικραθήκαμε όλοι... Ο Ανδρέας Μανουράς του Ζωνογιάννη τίμησε την παράδοση της ιστορικής οικογένειας του, τίμησε τις πιο υψηλές ανθρωπιστικές αξίες της Ανωγειανής κοινωνίας, τίμησε με τις επιστημονικές ιδέες και πρακτικές του τη χώρα μας. Ο Ανδρέας Ιωάννη Μανουράς είναι ένας λαμπερός κρίκος της Μεγάλης αλυσίδας αλληλεγγύης της Ανωγειανής ιατρικής παράδοσης, όπου την κοσμούν σπουδαία ονόματα της Ιατρικής Υπήρξε εξέχον μέλος της μεταπολεμικής Ανωγειανής κοινωνίας. Σεβαστέ μας Γιατρέ Η απώλεια σου είναι μεγάλη. Αλήθεια, μας κάνει πιο φτωχούς. Ως εκφραστής των αισθημάτων όλων των Ανωγειανών, Θέλω να μεταφέρω στην σύζυγό του Άρτεμις, στα παιδιά του, Γιάννη, Αχιλλέα και Ειρήνη, στα εγγόνια, στα λατρευτά του αδέλφια, Άρη, Γεώργιο, Μαρίκα και σε όλους τους οικείους του, τη θέρμη των συλλυπητηρίων μας και να έχουν υπομονή και δύναμη. Καλό Παράδεισο Γιατρέ μας. Δεν θα σε ξεχάσουμε ποτέ.»

Ο καλός του φίλος, τραγουδοποιός, **Λουδοβίκος των Ανωγείων**, θα πει για τον Ανδρέα:

«Ο Ανδρέας του Ζωνογιάννη με μια ουλή πάνω στο φρύδι από τον «παιδικό πετροπόλεμο» που του προσέδιδε γοητεία στο βλέμμα. Ήταν Το δεύτερο παιδί της Ζωνογιάννενας. Ο Άρης, ο Αντρέας, ο Γιώργης και η Μαρίκα. Τον Ανδρέα μια ζωή τον θυμόμαστε να βιάζεται. Ο πατέρας του ήταν καφετζής και χασάπης. Από πολύ μικρός βοηθούσε στο κρεοπωλείο. Μετά από μόνος του άρχισε να σφάζει με χειρουργική ακρίβεια, όπως έλεγε ο πατέρας του. Μπήκε στην ιατρική σχολή του Αριστοτελείου πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και επέλεξε την χειρουργική σαν μια συνέχεια της παιδικής του προϊστορίας. Έτσι γεννήθηκε ένας Ταλαντούχος χειρουργός, που έμελε να προσθέσει στο έργο της ιατρικής επιστήμης με συγγράμματα και ανακοινώσεις σε συνέδρια και ιατρικά περιοδικά. Η φήμη του ήταν μεγάλη. Όλοι επιθυμούσαν το «νυστέρι του» όταν επρόκειτο να εγχειριστούν. Ανέβηκε την κλίμακα της ιατρικής επιστήμης κατακτώντας την έδρα του τακτικού καθηγητή της χειρουργικής στο Αριστοτέλειο πανεπιστήμιο της Θεσσαλονίκης. Όλη του η θητεία επέρασε μέσα στο Ιπποκράτειο νοσοκομείο χειρουργώντας πενήντα χρόνια με επιτυχία. Μέσα σ αυτή τη πολυετή του υπηρεσία ανέδειξε και το ψυχικό μεγαλείο του ευεργέτη ιατρού τιμώντας τον όρκο του Ιπποκράτη με ηθική επιλογή και προσήλωση. Εμείς από τα Ανώγεια τον είχαμε σαν προστάτη δεν υπάρχει οικογένεια να μην έτυχε της ιατρικής του φροντίδας με πραγματική αγάπη. Η φυγή του έπεσε σαν κεραυνός 13 Αυγούστου τη μέρα που πριν 77 χρόνια οι Γερμανοί έκαψαν και ανατίναξαν τα Ανώγεια το χωριό πενθεί από χτες το βράδυ τον καθηγητή του. Ο Ανδρέας Μανουράς έφυγε τον συνοδεύει η ευγνωμοσύνη και τα κρυφά δάκρυα μας. Είναι ένα κεφαλαίο της ιστορίας του τόπου μας και πάντα θα τον θυμόμαστε με συγκίνηση και περηφάνια».

Και ο παιδικός του φίλος, ο συνταξιούχος οδοντίατρος Βασίλης Καλλέντης κατέθεσε τα παρακάτω:

«Σάββατο πρωί, παραμονή Παναγίας...Η είδηση του θανάτου σου συγκλονιστική, κεραυνός εν αιθρία, ξαφνικό, αναπάντεχο, τα ρακουνιέται όλο το «είναι μου». Φίλε Ανδρέα στο μυαλό μου έρχονται αυτόματα πολλές παιδικές αναμνήσεις. Στην ίδια γειτονιά γεννημένοι και αναθρεμμένοι. Παρέα μαζί πηγαίναμε να βοσκήσουμε τα ζώα «στο μαντράκι» στου «ρέκτρα» στη «καψίλα» κλπ. Μαζί στην ίδια γειτονιά παίζαμε και ζήσαμε τα παιδικά μας χρόνια που σημαδεύουν και χαράσσουν την μνήμη κάθε ανθρώπου και τον ακολουθούν σε όλη του τη ζωή. Ακολουθήσαμε και οι δυο μας το δρόμο της Επιστήμης. Εσύ βέβαια ανέβηκες τα δύσκολα και καλύτερα σκαλοπάτια της επιστήμης και είχες μια εντυπωσιακή ανέλιξη φθάνοντας στο υψηλότατο επίπεδο της επιστήμης, Καθηγητής Χειρουργικής στο Πανεπιστήμιο Αθηνών (μέγιστη τιμή και καταξίωση). Σπουδές και συγγραφικό έργο θα τα αναφέρουν άλλοι. Φίλε Ανδρέα η πείρα μου με δίδαξε ότι ένας επιστήμονας είναι ολοκληρωμένος όταν έχει τρεις αξίες : 1) ήθος 2) αξιοσύνη και 3) προσφορά. Αυτά είχες σε περίσσευμα μέσα σου. Αυτά συνέβαλλαν να καταξιωθείς όχι μόνο στη κοινωνία την Ανωγειανή αλλά ευρύτερα σε όλη την ιατρική κοινότητα και την ευρύτερη που έζησες και μεγαλούργησες. Φίλε Ανδρέα φεύγεις απόλυτα ήσυχος ότι έκανες το χρέος σου και με το παραπάνω. Γι' αυτό όλοι εμείς που σε ζήσαμε από παιδί θα νιώθουμε υπερήφανοι, οι δικοί σου ακόμη περισσότερο υπερήφανοι και όλη η κοινωνία η Ανωγειανή και μη για την θαυματουργή δράση του χειρουργικού σου νυστεριού. Θα σε θυμούμαστε για πάντα. Φίλε Ανδρέα τα Ανώγεια θα σε θυμούνται πάντα...».

Καλό ταξίδι ο παιδικός σου φίλος,

ΠΟΙΟΣ ΗΤΑΝ Ο ΑΝΔΡΕΑΣ ΙΩΑΝΝΟΥ ΜΑΝΟΥΡΑΣ

Ο καθηγητής **Ανδρέας Ι. Μανουράς** γεννήθηκε στα Ανώγεια όπου και παρέμεινε μέχρι το τέλος των γυμνασιακών του σπουδών. Εισήχθη με εισαγωγικές εξετάσεις στην Ιατρική Σχολή του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Μετά τη λήψη του πτυχίου της ιατρικής εκπλήρωσε την στρατιωτική του θητεία και την υπηρεσία υπαίθρου ως αγροτικός ιατρός στο Γενικό Νοσοκομείο Ρεθύμνου και στο Βενιζέλειο «Πανάνειο Γενικό Νοσοκομείο Ηρακλείου».

Στη συνέχεια υπηρέτησε ως ειδικευόμενος ιατρός χειρουργικής στην Α' Προπαιδευτική Χειρουργική Κλινική του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών στο Ιπποκράτειο Γενικό Νοσοκομείο Αθηνών. Εν συνεχεία, υπηρέτησε στο ίδιο νοσοκομείο ως εσωτερικός βοηθός, επιμελητής Β' και επιμελητής Α' του ΕΣΥ και μετά εκλέχτηκε λέκτορας χειρουργικής της Ιατρικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Μετεκπαιδεύτηκε στην Χειρουργική Κλινική του Πανεπιστημίου του Newcastle, στο Νοσοκομείο «The Royal Victoria Infirmary of Newcastle» της Μεγάλης Βρετανίας, με γνωστικό αντικείμενο την χειρουργική των ενδοκρινών αδένων. Διήλθε όλες τις ακαδημαϊκές βαθμίδες από λέκτορας, επίκουρος καθηγητής, αναπληρωτής καθηγητής ως τακτικός καθηγητής χειρουργικής του Πανεπιστημίου Αθηνών, θέση την οποία κατείχε μέχρι σήμερα. Σε όλες αυτές τις κρίσεις εκλέχτηκε παμψηφεί. Κατά την διάρκεια της πολυετούς του καριέρας προσέφερε πολύτιμο κλινικό έργο, αντιμετωπίζοντας και θεραπεύοντας μεγάλο αριθμό ασθενών. Παράλληλα έχει επιτελέσει ιδιαίτερα σημαντικό ακαδημαϊκό έργο. Καθ' όλα αυτά τα χρόνια συμμετείχε ενεργά στην εκπαίδευση των φοιτητών ιατρικής του Πανεπιστημίου Αθηνών, των ειδικευομένων ιατρών χειρουργικής της Α' Προπαιδευτικής Χειρουργικής Κλινικής του Πανεπιστημίου Αθηνών και μεταπτυχιακών ιατρών. Είχε πραγματοποιήσει και πλήθος κλινικών και ερευνητικών μελετών και πρωτοκόλλων. Είχε επιβλέψει πάνω από 60 διδακτορικές διατριβές και έχει γράψει 11 βιβλία (μεταξύ των οποίων και δύο μονογραφίες) και 20 κεφάλαια σε βιβλία. Είχε δημοσιεύσει πάνω από 150 άρθρα και μελέτες σε διεθνούς κύρους ξενόγλωσσα περιοδικά και 70 σε ελληνικά περιοδικά. Μερικές από τις μελέτες του έχουν αποτελέσει πηγή έμπνευσης για άλλες εργασίες, ενώ έχουν χρησιμοποιηθεί ως βιβλιογραφικές αναφορές σε άλλα άρθρα περισσότερες από 1500 φορές. Επίσης, έχει ανακοινώσει πάνω από 500 εργασίες σε ελληνικά και διεθνή συνέδρια, μερικές από τις οποίες έχουν διακριθεί με βραβεία ή τιμητικούς επαίνους. Είχε συμμετάσχει ενεργά σε πολύ μεγάλο αριθμό ελληνικών και διεθνών συνεδρίων. Είναι μέλος της συντακτικής επιτροπής σε ξενόγλωσσα ιατρικά περιοδικά και κριτής εργασιών σε 20 διεθνή περιοδικά. Ήταν μέλος μεγάλου αριθμού ελληνικών και διεθνών ιατρικών εταιριών και συλλόγων.

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΚΕΙΜΕΝΟΥ
ΜΑΝΩΛΗΣ ΣΚΑΝΔΑΛΗΣ

Η σύζυγος, τα τέκνα, τα εγγόνια, τα αδέλφια, τα ανίψια και οι λοιποί συγγενείς του εκλιπόντος ευχαριστούν θερμά όλους όσοι συμπαραστάθηκαν στο βαρύ πένθος τους.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Εις μνήμη ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ ΜΑΝΟΥΡΑ (ΛΕΥΤΕΡΑΚΑ)

Πέθανε σε ηλικία 84 ετών, ο Λευτέρης Μανουράς (Λευτέρακας), πρώην Αντιδήμαρχος Ανωγείων και μέχρι το θάνατό του εντεταλμένος σύμβουλος του δήμου και δημοτικός σύμβουλος. Η κηδεία του έλαβε χώρα την Πέμπτη 17 Ιουνίου, στον Ιερό Ναό του Αγίου Δημητρίου.
Ο Λευτέρης Μανουράς, γεννήθηκε το 1937, ήταν κτηνοτρόφος και ιδιοκτήτης παραδοσιακής Ταβέρνας στο Μετόχι για πάνω από 20 χρόνια. Το 2019 εξελέγη δημοτικός σύμβουλος Ανωγείων με την παράταξη του Σωκράτη Κεφαλογιάννη «Τα Ανώγεια του Μέλλοντος». Τον Σεπτέμβριο του 2019 ορίστηκε Αντιδήμαρχος Ανωγείων θέση που είχε για ένα χρόνο. Το 2020 ορίστηκε εντεταλμένος σύμβουλος του δήμου Ανωγείων, θέση που κατείχε μέχρι το θάνατό του.
Ως μικρό παιδί, 7 ετών είχε ζήσει το Ολοκαύτωμα των Ανωγείων και τον ξεριζωμό των κατοίκων. Επέστρεψε και δημιούργησε μια όμορφη οικογένεια, με την σύντροφο της ζωής του Ευαγγελία, με την οποία απέκτησαν τέσσερα παιδιά, αξιοσέβαστα μέλη της κοινωνίας μας. Το τελευταίο διάστημα αντιμετώπισε σοβαρά προβλήματα υγείας και υπέκυψε, σκορπίζοντας τη θλίψη στην οικογένεια, τους φίλους και συγχωριανούς του.

ΔΗΛΩΣΗ ΔΗΜΑΡΧΟΥ ΑΝΩΓΕΙΩΝ ΣΩΚΡΑΤΗ ΚΕΦΑΛΟΓΙΑΝΝΗ

«Οι Ανωγειανοί χαιρετούμε και αποχαιρετούμε έναν ξεχωριστό συγχωριανό μας, που κουβαλούσε άφθαρτες τις αξίες της ανωγειανής και οικογενειακής του παράδοσης, τον Λευτέρη Μανούρα.
Ήταν περήφανος για τις αγωνιστικές, ιστορικές και πολιτισμικές αξίες του χωριού μας και της οικογένειας του.
Τιμούσε το λόγο και τις υποσχέσεις του, ήταν αξιόπιστος φερέγγυος και είχε σταθερά αισθήματα.
Ο Λευτέρης Μανουράς αγάπησε και τίμησε τα Ανώγεια. Έζησε την καταστροφή τους, από τους Γερμανούς και τον αγώνα των Ανωγειανών για την παλινόρθωση της ζωής
Έζησε χρόνια δύσκολα ως κτηνοτρόφος αλλά και χρόνια καλά.
Ευτύχησε μαζί με τη σύντροφό της ζωής του, Ευαγγελία να δημιουργήσει πολυμελή οικογένεια με τέσσερα παιδιά που πετυχαίνουν στη ζωή τους και πολλά εγγόνια.
Οι χωριανοί που γνώριζαν και εκτιμούσαν θετικά τις αξίες της προσωπικότητας του, τον τίμησαν εκλέγοντας τον Δημοτικό Σύμβουλο.
Τίμησε με την παρουσία του τον θεσμό του Αντιδημάρχου που με επιμονή και υπομονή υπηρέτησε ως εκπρόσωπος των Ανωγειανών γενιών που βίωσαν τα κατοχικά και τα μετακατοχικά χρόνια.
Μέσα από τα θέματα που απασχολούσαν τον Δήμο και μαζί αντιμετωπίσαμε, ανακάλυψα ένα συγχωριανό μου με την αυθεντική στόφα του παλαιού Ανωγειανού. Τον ευχαριστώ που πίστεψε και στήριξε το κοινό όραμα μας για τον τόπο μας.
Γνώριζα τα τελευταία προβλήματα της υγείας του, αλλά πίστευα και πώς αυτή τη μάχη, όπως και σε πολλούς άλλους αγώνες της ζωής του, θα έβγαινε νικητής.
Ο Λευτέρης Μανουράς, ο Λευτέρακας, με την στάση ζωής του και την εν γένει κοινωνική συμπεριφορά του τίμησε, τις παραδόσεις της ιστορικής οικογένειας των Μανουράδων και το σπίτι του Μιχαλαριστείδη.
Στο σταθερό στήριγμα της ζωής του, τη γυναίκα του Ευαγγελία, εύχομαι κουράγιο και απαντοχή
Στα παιδιά του το Λευτέρη, τον Άρη, τη Μαρία, την Ειρήνη και τις οικογένειές τους εκφράζω τα πιο θερμά και ειλικρινή μου Συλλυπητήρια.
Να ναι ελαφρύ το Ανωγειανό χώμα που θα σε σκεπάσει σεβαστέ μου Λευτέρακα.».

Κατόπιν επιθυμίας της οικογένειας του εκλιπόντος τα παραπάνω κείμενα αποτελούν αναδημοσίευση από την ηλεκτρονική εφημερίδα «ΑΝΩΓΗ», στην οποία ανήκουν τα πνευματικά δικαιώματα αυτών.

Λευτέρη,
σήμερα ταξιδεύεις στην αιωνιότητα, αφήνοντας πίσω σου αυτό το μάταιο κόσμο. Είναι το αναπόφευκτο ταξίδι που η μοίρα έχει προδιαγράψει για όλους μας.
Εκεί που θα πας θα συναντήσεις όλους τους προγόνους μας. Πιστεύω να χαρούν γιατί όλ' αυτά που σε δίδαξαν τα εξετέλεσες στο ακέραιο. Να τους μεταφέρεις τα χαιρετίσματά μας και την αγάπη μας. Εκεί θα βρίσκεται και ο πατέρας σου ο Μιχαλαριστείδης. Να του πεις ότι η μνήμη του μένει πάντα ζωντανή και ας έχουν περάσει τόσα χρόνια που έφυγε από τη ζωή.
Αυτό οφείλεται στις μνημιώδεις φράσεις που έχει αφήσει και στο σεβασμό και την εκτίμηση που έτρεφε προς τους ανθρώπους και ειδικά σ' αυτούς σας συμπαραστάθηκαν όταν ήρθατε πρόσφυγες στα Καστελλιανά, μετά το ολοκαύτωμα των Ανωγείων. Σας είχε αφήσει μάλιστα παραγγελιά να τους σέβεστε και σεις όλοι, μέχρι να βρίσκονται στη ζωή. Πάνω σ' αυτά τα χνάρια του πατέρα σου πορεύθηκες και συ Λευτέρη, γι' αυτό ήσουν υπολογίσιμος, αξιαγάπητος και σεβαστός απ' όλους που σε γνώρισαν.
Αυτό φάνηκε στις τελευταίες δημοτικές εκλογές, που οι κάτοικοι των Ανωγείων σε τίμησαν με την ψήφο τους και βγήκες δημοτικός σύμβουλος και μάλιστα σε τοποθέτησαν στη συνέχεια και αντιδήμαρχο. Η υγεία σου όμως δε σου επέτρεψε να ολοκληρώσεις την αποστολή σου σε αυτή την θέση.
Πορεύσου ήσυχος στην αιωνιότητα γιατί το χρέος σου το εξετέλεσες στο ακέραιο και με το παραπάνω. Εμείς εδώ όλοι όσο ζούμε θα σε έχουμε στην μνήμη μας και στην καρδιά μας και πάντα θα θυμόμαστε τις χαρές που είχες και θα μας γίνονται παράδειγμα προς μίμηση.
Αιωνία σου η μνήμη,

Ανώγεια, 17 Ιουνίου 2021,
Κουτεντάκης Αντώνης,
Συνταξιούχος Δάσκαλος
(πρώτος ξάδελφος του εκλιπόντος)

Και κάπου εδώ, ο χρόνος σταμάτησε τη διαδρομή σου στη ζωή...
Μια διαδρομή καθαρή, με λεβεντιά, ήθος και αξιοπρέπεια. Παιδί της κατοχής, της φτώχιας, έμαθες να παλεύεις για τα ιδανικά σου για τον τόπο σου.
Ντόμπρος σε όλα σου. Σκληρός με τον εαυτό σου, όμως γεμάτος ευαισθησίες. Οικογένεια, λέξη ιερή για σένα. Πάλεψες μαζί με την ηρωΐδα μάνα μας να μας προσφέρετε ότι καλύτερο σα γονείς.
Υλικά αγαθά, αξίες μα και πολλή αγάπη. Οι αρμηνιές σου θα μας ακολουθούν πάντα, παιδιά και εγγόνια. Να είσαι υπερήφανος για την οικογένειά σου.
Σ' ευχαριστούμε που μας αφήνεις ένα δρόμο καθαρό, να πορπατούμε απάνω. Τιμή σου που ήσουν πατέρας μας.
Αιωνία σου η μνήμη. Καλό Ταξίδι υπερήφανε πατέρα μας. Ας είναι ελαφρύ το ανωγειανό χώμα που θα σε σκεπάσει.

Μ' αξίες και ιδανικά άντρας χωρίς ψεγάδι
σαν τον περήφανο αετό
εμίσεψες στον Άδη

Τσοι άντρες και τσοι αετούς
δεν τσοι σκεπάζει χώμα
Σήκω πο κεια που κείτεσαι
πριν σαπιθεί το σώμα

Σκίνακα και Βρωμόνερο,
Σφεντάμι και Μασκάλι
Κορίτσι, Βρουλοκέφαλο
δε θα ξαναπροβάλλει

Του Ψηλορείτη τη κορφή
τη σκέπασε το χιόνι
έφυγε ο Σταυραετός
και μπλιο δε ξαναλιώνει

Σ' αγαπάμε.
Τα παιδιά σου.

Η οικογένειά του ευχαριστεί όλους που συμμετείχαν στο βαρύ πένθος της. Ευχαριστούν ιδιαίτερα το κέντρο υγείας Ανωγείων και όλο το προσωπικό του, το Δήμο Ανωγείων, τον Δήμαρχο και όλο το συμβούλιο, τις κοινωνικές υπηρεσίες του δήμου Ανωγείων για την αγάπη και τη βοήθεια τους, τον Γιατρό Κ. Αλέξανδρο Πατριανάκο (Καρδιολόγο) και όλο το προσωπικό της καρδιολογικής κλινικής του ΠΑΓΝΗ Ηρακλείου για την βοήθεια και την αγάπη που έδωσαν στον εκλιπόντα όλα αυτά τα χρόνια, καθώς επίσης και την καρδιολογική του Βενιζέλειου νοσοκομείου και ιδιαίτερα τον Γιατρό Σταυράκη Σταμάτη.
Εις μνήμη του εκλιπόντος η οικογένειά του εισέφερε στη Φ.Α. το ποσό των 100,00 Ευρώ.

Εις μνήμη ΠΟΛΥΔΩΡΟΥ ΜΠΕΡΚΗ

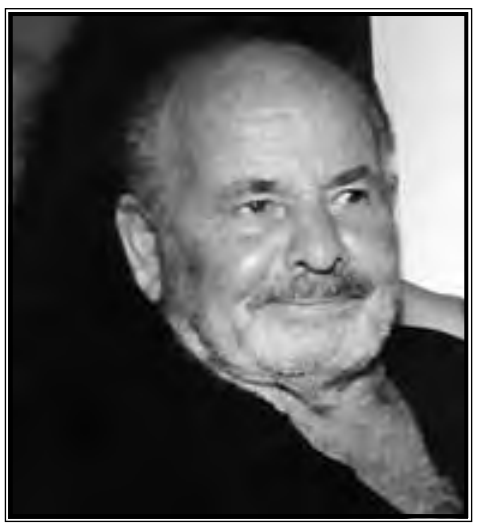

Αγαπημένε μου πατέρα,

Πάνε τόσες μέρες που έφυγες και νομίζω ότι έχουν περάσει αιώνες. Κάθε επόμενη μέρα γίνεται δυσκολότερη, αφού, αλήθεια, αδυνατώ να πιστέψω, ότι έφυγες παντοτινά. Φτωχά τα λόγια και οι λέξεις μικρές, να περιγράψουν τον πόνο και την θλίψη που αισθάνομαι. Αρνούμαι να δεχθώ την πραγματικότητα και το κενό μεγαλώνει μέσα μου. Πλέον αισθάνομαι την ορφάνια του πατέρα... Πάντα υπολόγιζα σε σένα. Εναν καλό γονέα, πολύτιμο για την οικογένεια του και άρχοντα στην κοινωνία. Έντιμο και αξιοπρεπέστατο, αθόρυβο και σεβαστό άνθρωπο, με σεμνότητα και καλοσύνη, χωρίς ποτέ να ακουστεί κακός λόγος. Δεν είναι τυχαίο ότι στην κηδεία σου, παράλληλα με τα συλλυπητήρια, ο κόσμος μας έδινε συγχαρητήρια για το ήθος και την ανθρωπιά σου. Ακόμα και στην ασθένεια που σε ταλαιπωρούσε τα τελευταία έτη, στάθηκες αγέρωχος και υπέμενες. Ψάχναμε παντού για την θεραπεία σου, χωρίς αποτέλεσμα. Πράγματι λίγες ημέρες πριν το μοιραίο, μας υπέδειξε ένας γιατρός το φάρμακο που απάλυνε τους πόνους σου και πριν προλάβουμε να χαρούμε ότι τελικά τα καταφέραμε, εσύ διάλεξες να φύγεις. Ήρεμη δύναμη και αποτελεσματική παρουσία. Κατάφερες στην ζωή σου παραπάνω από όσα μπορούσες. Οι κόποι δεν πήγαν χαμένοι, έλεγες με περηφάνια. Είχες βέβαια καλό σύμμαχο, την μάνα μας, που περνά την πιο δύσκολη περίοδο της ζωής της, βιώνοντας έντονα και με απέραντη θλίψη την απώλεια σου. Το σπίτι μας είναι άδειο και εκείνη όπως και εμείς, παιδιά και εγγόνια, σε ψάχνουμε παντού. Όλα είναι όπως τα άφησες και εσύ λείπεις.
Θα ζεις για πάντα μέσα μας... Ελπίζουμε και στην άλλη ζωή να είμαστε πάλι παιδιά σου.
Να είσαι σίγουρος, ότι θα συνεχίσουμε να πατούμε στα βήματα σου...
Καλό παράδεισο και καλη αντάμωση πατέρα...

Ευχαριστούμε θερμά όλο τον κόσμο που με την παρουσία του συμπαραστάθηκε και συμπαραστέκεται έμπρακτα στο πένθος μας. Ευχαριστούμε για τις δωρέες που έγιναν προς τιμή του συζύγου και πατέρα μας.

Στην μνήμη του, τα παιδιά του Πολυδώρου Μπέρκη κατέθεσαν στον Ιερό Ναό του Αγίου Γεωργίου, το ποσό των 100 ευρώ, που θα διατεθούν για τις ανάγκες του Εργαστηρίου Γνώσης της ενορίας.
Για τον Ιερο Ναό Αγίου Δημητρίου επίσης κατατέθησαν χρήματα και δη το ποσό των 50 ευρώ έκαστος απο τους κάτωθι:
Κωνσταντίνος Χαιρέτης του Αναστ.
Κουνάλης Στελής (Κουναλοστελής)
Δημήτριος Μπέρκης του Γεωργίου
Ζαχαρένια Σωπασή του Κωνσταντίνου
Ιωάννης Μαυρόκωστας του Αντωνίου
Αριστοτέλης Μανουράς του Βασιλείου

Εις μνήμη του εκλιπόντος, η οικογένειά του εισέφερε στη Φ.Α. το ποσό των 100,00 ευρώ.

Μπορεί ο πρίνος ο παλιός
να ξεραθεί να πέσει
μα από τα βελάνια του
πρίνους θα ξαναστέσει
(Λευτέρης Μπέρκης)

Μα κι'αν ο πρίνος ξεραθεί
η φύση αν δεν σφάλει
πάλι από τα βελάνια του
πρίνους θα ξαναβγάλει

Έπεσε ο πρίνος ο παλιος ,
μα έφυκε βλαστάρια
που θα γεννούμε με καιρό
και πρίνοι και πρινάρια

(Γιώργης Μπέρκης - Κατσουγκρης)

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Εις μνήμη ΑΡΙΣΤΕΙΔΗ ΦΑΣΟΥΛΑ

✝ *Ένα έτος από το θάνατό του*

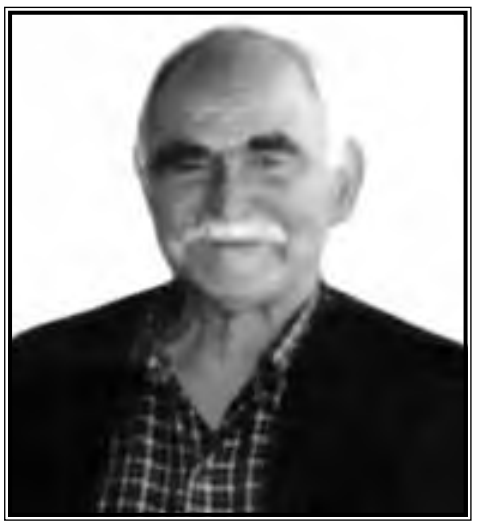

Αγαπημένε μου θείε Αριστείδη,
Σε αποχαιρετήσαμε όλοι μαζί, οι δικοί σου άνθρωποι, στις 25 Απριλίου του δύσκολου 2020, μέσα στις ιδιαίτερες συνθήκες του κοινωνικού απομονωτισμού και με ένα τρόπο που κανένας μας δε φανταζόταν.
Για κάποιους μπορεί να υπήρξες ένας άνθρωπος 94 ετών που έφυγε πλήρης ημερών. Για μας, όμως, είσαι οι μνήμες, τα βιώματα, η ζωή μας που στις διαφορετικές φάσεις της σε συμπεριλάμβανε πάντοτε μέσα. Άνθρωπος αγνός, άδολος, γενναιόδωρος με όλους τους δικούς σου, χωρίς να κάνεις διάκριση ανάμεσα στα παιδιά, τα εγγόνια ή τα ανίψια σου για τα οποία με ανιδιοτέλεια και αγάπη ανέλαβες τη θέση του πατέρα που έφυγε.
Αυθεντικός και συνεπής εκφραστής του ανωγειανού πνεύματος αφομοίωσες και υπηρέτησες αταλάντευτα, μέχρι την τελευταία στιγμή της ζωής σου, τις αρχές με τις οποίες γαλουχήθηκες στην πατρική γη: πηγαίο και απροσποίητο σεβασμό προς όλους, εντιμότητα και ειλικρίνεια, ψυχική αγνότητα και συναισθηματική γενναιοδωρία, τιμή στην οικογένεια στενότερη και ευρύτερη, ευλαβική τήρηση των παραδεδομένων αρχών. Κυρίως, όμως, αγάπη για τον άνθρωπο και τη ζωή.
Τυπικά αγράμματος, αλλά με την βαθιά παιδεία των ανθρώπων, που δεν καταδέχονται τη μιζέρια και τη μικροπρέπεια, που δε φείδονται συναισθημάτων, που μετατρέπουν το άχθος σε αφιλόκερδη προσφορά και ανυπόκριτο ενδιαφέρον για τον συγγενή, τον φίλο, τον γείτονα, τον συγχωριανό.
Ανδρώθηκες στη διάρκεια του δύσβατου και εθνικά ταραχώδους 20ου αιώνα με αποτυπωμένα στην ψυχή και το μυαλό σου τα βιώματα της κατοχής και του αδελφοκτόνου πολέμου και των πολιτικών συνεπειών του. Η μοναδική στιγμή που ο φόβος σε βρήκε ευάλωτο ήταν, όταν λόγω της ζοφερής κατάκτησης επενδύθηκε στην αθωότητα της ηλικίας σου η τροφοδοσία των βοσκών. Στα μεταγενέστερα χρόνια και για όλους μας οι δικές σου αφηγήσεις και τα προσωπικά σου βιώματα αθροίζονταν στην ιστορική μας μνήμη και τη χρωμάτιζαν.
Στη διαδρομή της ζωής σου ισότιμη σύντροφος και αφοσιωμένη σύζυγος στάθηκε η Λουκία Παπαδιού, με την οποία δημιουργήσατε μια όμορφη και δεμένη οικογένεια με τρία παιδιά, για τα οποία πάντα ένιωθες μεγάλη αγάπη και ιδιαίτερη υπερηφάνεια, αφού υιοθέτησαν και εφάρμοσαν στη ζωή και στις δικές τους οικογένειες τις υψηλές αξίες και αρχές από τις οποίες διαπνεόσουν κι εσύ.
Σε όλους μας θα λείψει η ζεστασιά που εξέπεμπες, η δυνατή και καθαρή φωνή σου, η νηφάλια, συχνά αυτοσαρκαστική αλλά ποτέ προσβλητική, πάντοτε όμως αισιόδοξη αντιμετώπιση της ζωής, την οποία κοιτούσες κατάματα και χωρίς φόβο.

Η εγγονή σου Ανθή σε αποχαιρέτησε με τους παρακάτω στίχους:

Σαν τ' ουρανού το απέραντο
ήτανε κι ψυχή σου
Να 'σαι καλά εκεί που πας,
για πάντα η θύμησή σου
Ας είναι ελαφρύ το χώμα που σε σκέπασε!
Αιωνία σου η μνήμη!

Ο ανιψιός του Μανώλης Γρηγ. Χαιρέτη του αφιερώνει τις παρακάτω μαντινάδες:

Έκλεισε ο χρόνος, θείε μου,
που 'φυγες μακρυά μας
μα μια στιγμή δεν έλειψες
μέσα από την καρδιά μας.

Έφυγες μα η μνήμη σου
αθάνατη θα μείνει
γιατί είχες μια απλή καρδιά
γεμάτη καλοσύνη.

Εις μνήμη του εκλιπόντος η οικογένειά του κατέθεσε στην εφημερίδα μας το ποσό των 50 ευρώ.

Εις μνήμη ΕΠΑΜΕΙΝΩΝΔΑ ΣΤΑΥΡΑΚΑΚΗ

Μέσα σε πένθος βαρύ και με έντονη την αίσθηση, ότι σ' αυτόν το δύσκολο καιρό η απουσία σημαντικών ανθρώπων είναι πιο ηχηρή, αποχαιρετήσαμε τον Επαμεινώνδα Σταυρακάκη. Υπάρχουν άνθρωποι, που πέρασαν τη ζωή τους, όπως περνά ένας άνεμος μέσα σε κήπο ανθισμένο, άνθρωποι που κράτησαν στα χέρια τους και τη φωτιά και το νερό, για να' χουν πάντα τη λύση της δικαιοσύνης, άνθρωποι που με σώμα αετού, περπάτησαν σε αυτή τη γη, με το βλέμμα της προστασίας τους για τους άλλους να δεσπόζει. Άνθρωποι, όπως ο Επαμεινώνδας Σταυρακάκης.
Πιστός στο ήθος της πολύχρονης ζωής του ο Επαμεινώνδας Σταυρακάκης, συναντήθηκε με την αγιοσύνη του πνεύματος, με τη σοφία της σιωπής, με την ομορφιά του Λόγου. Με το κύρος της αστραπής, όταν αυτή φωτίζει τον ξεστρατισμένο ταξιδιώτη, ο Επαμεινώνδας Σταυρακάκης πορεύτηκε στη ζωή, δαμάζοντας το ψεύτικο, θεριεύοντας το βαθιά ανθρώπινο και αληθινό. Με τη Σιωπή και το Λόγο του, πανανθρώπινες έννοιες, βρήκαν το βάθος τους. Αξιοπρέπεια, Σεβασμός, Φιλότιμο, Δικαιοσύνη.

Όσα κι αντίκρισα βουνά,
όσα κι αν είδα μάτια
Όσα κι ανέ κατέβηκα
του κόσμου σκαλοπάτια
Μονάχα σ' ένα γυρευτή
μ' ευλογημένο κόπο
Είδα πως καίει η φωτιά
η μέσα των ανθρώπω
Είδα πως αναβλύζει ο νους,
κι η χέρα πως ξαμώνει
Πως σημαδεύγει το κακό
και το καλό ανταμώνει
Σε κείνον είδα το θεριό
να γονατίζει μπρος του
Μαχαιρωμένος να περνά,
ο άλλος εαυτός του
Σε κείνον βρήκα τη κλωστή
και τη χρυσή βελόνα
Το ρούχο που σκεπάζεται
ο ήλιος το χειμώνα

Θα τον θυμόμαστε πάντα. Αυτόν και την πολύτιμη παρουσία του στη ζωή όλοι εμείς, οι άνθρωποι της οικογενείας του, θα θέλαμε να εκφράσουμε το βαθύ μας ευχαριστώ σε όλους όσοι συμπαραστάθηκαν στο μεγάλο μας πένθος.

Οικογένεια Επαμεινώνδα Σταυρακάκη

Επαμεινώντας Μίνου Σταυρακάκης: Ερέγουσουν να τον-ε γροικάς να τραγουδεί και να γλεντίζει- Ανθρωπος του «σασμού» με κύρος και χατίρι

Πρωτότοκος γιος του Μίνου Εμ.Σταυρακάκη και της Ειρήνης Χαρ. Σκουλά.
Γεννήθηκε στ' Ανώγεια το 1930. Λίγα χρόνια πριν ξεσπάσει ο μεγάλος πόλεμος, η οικογένεια του θα μετεγκατασταθεί στο Μονοφάτσι και συγκεκριμένα σ' ένα μικρό χωριό τ' Αρμανώγεια, όπου υπάρχει γης να καλιεργήσεις, να σπείρεις καρπό, να φυτέψεις ελιές κι αμπέλια και να γλυτώσεις από την πείνα την οικογένεια που σιγά σιγά πληθαίνει.
8 παιδιά θ αποχτήσουν ο Μίνως του Σταυρακομανώλη και το Ρηνάκι του Χαραλάμπη. Οι εποχές είναι δύσκολες και τα παιδιά δεν έχουν την πολυτέλεια να μεγαλώσουν «φυσιολογικά». Ο Επαμειινώντας στη ηλικία των 11 χρόνων, θα γίνει ζευγάς και βοσκάκι, σαν μεγαλύτερος, προκειμένου να βοηθήσει τον πατέρα, που παράλληλα κάνει τον τσαγκάρη, στον αγώνα για την επιβίωση της οικογένειας.
Τελειώνοντας ο πόλεμος, τα πράγματα άρχισαν να καλυτερεύουν και η ζωή να μπαίνει σε κανονικούς πλέον ρυθμούς. Αραββωνιάσματα, γάμοι ,πανηγύρια, γλέντια με την πιο μικρή αφορμή. Ο παππούς, ο πατέρας και οι μπαρμπάδες του Επαμεινώνδα, καθώς και οι υπόλοιποι χωριανοί, Ανωγειανοί της διασποράς οι περισσότεροι, είναι μερακλήδες και γλεντοκόποι.
Ο Επαμεινώνδας από μικρός θα μυηθεί στην ιεροτελεστία του γλεντιού και της παρέας. Ντεληκανής απ' αυτούς που ξεχωρίζουν. Ομορφοκαμωμένος, ψηλός, μ' αρχοντικό παράστημα, με τα ζαρωτά στιβάνια και τσι γκυλότες, καλός τραγουδιστής, ερέγουσουν να τον-ε γροικάς να τραγουδεί και να γλεντίζει. Ήταν χουβαρντάς, άθρωπος με κύρος και χατίρι, κάτι που αναγνωρίζονταν στην ευρύτερη περιοχή. Οταν γινόταν παρεξηγήσεις και τσακωμοί στα γύρω χωριά, καλούσαν και τον Επαμεινώνδα να κάμει το σασμό.
Κοινωνικά ευαίσθητος από αγωγή , ασπάστηκε τις αξίες της ευρύτερης αριστεράς, και ακολουθούσε τους υποψηφίους της ΕΔΑ στην περιοδεία τους στα χωριά, για να τους προστατέψει από την τρομοκρατία των φανατικών της τότε Καραμανλικής δεξιάς.
Κάποια στιγμή θα έπρεπε να δημιουργήσει δική ντου οικογένεια. Παντρεύτηκε και με την σύντροφο του Λουκία, απόχτησαν 3 παιδιά και οργάνωσε την δική του ξεχωριστή πορεία σαν οικογενειάρχης.
Έγινε καλός νοικοκύρης κι ασχολούνταν με τη γεωργία και τη κτηνοτροφία. Αργότερα δημιούργησε ένα τυροκομείο όπου απορροφούσε το γάλα των κτηνοτρόφων της περιοχής. Το τυροκομιό ντου έχουν να το θυμούνται όσοι το γεύτηκαν.
Αυτό που έκανε τον Επαμεινώντα να ξεχωρίζει, ήταν ο σεβασμός που έδειχνε στους ανθρώπους που απασχολούσε στην περιουσία του ή στο τυροκομείο. Τους αντιμετώπιζε σαν μέλη της οικογένειας σε όλα. Να σκολάσουνε στην ώρα ντως, να φάνε καλά και να κομηθούν σε αξιοπρεπή καταλύματα, είτε ντόπιοι ήταν, είτε αλλοδαποί.
Δεν θα μπορούσε ο ΕΠΑΜΕΙΝΩΝΤΑΣ να κάνει πράξη τις επιλογές του, αν δεν είχε την απόλυτη στήριξη και την απλόχερη συμπαράσταση της συντρόφου του ΛΟΥΚΙΑΣ, που ήταν στο πλευρό του, στην κυριολεξία, μέχρι την ύστερη του πνοή.
Το σπίτι ντου ήταν πάντα ανοιχτό και το τραπέζι ντου στρωμένο, για το φίλο, τον περαστικό, το μουσαφίρη.
Ο Επαμεινώντας είχε ένα καημό και δεν έχανε ευκαιρία να μην τον ομολογήσει. Ένοιωθε σαν ξεριζωμένος, σαν μετανάστης. Αγαπούσε παθολογικά και του λείπανε, τ Ανώγεια των παιδικών του χρόνων, που λόγοι ανώτερης βίας τον υποχρέωσαν να απομακρυνθεί απ' αυτά.
Αυτός ήταν ο Επαμεινώντας Σταυρακάκης, που θα τον θυμούμαστε πάντα με αγάπη και θα λείπει από την κοινωνία, η Αρχοντιά και το μεγαλείο του.

Εις μνήμη ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΑΛΟΜΟΙΡΗ

✝ *Ένα έτος από το θάνατό του*

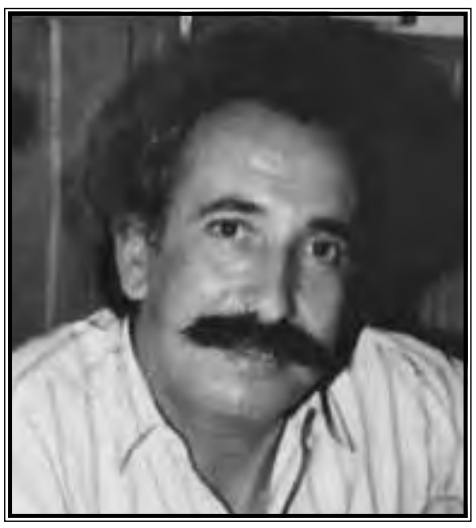

Εις μνήμη του εκλιπόντος η σύζυγός του Γιώτα, εισέφερε στη Φ.Α. το ποσό των 100,00 Ευρώ.

Εις μνήμη ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΑΛΟΜΟΙΡΗ

Στη μνήμη του Κωνσταντίνου Γεωργίου Καλομοίρη που απεβίωσε στην Αθήνα στις 30 Απριλίου 2021 ο Ηρακλής Εμ. Αεράκης, έγραψε την παρακάτω μαντινάδα:

Καλό ταξίδι φίλε μου
κουμπάρε σύντεκνέ μου
που ήσουνα πάντα δίπλα μου
σε όλε τις στιγμές μου!

Στη μνήμη του εκλιπόντα Κωνσταντίνου Γ. Καλομοίρη, ο Ηρακλής Εμ. Αεράκης εισέφερε στην εφημερίδα μας το ποσό των 50 ευρώ.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Εις μνήμη ΝΙΚΗΤΑ ΧΑΙΡΕΤΗ

✝ *Ένα έτος από το θάνατό του*

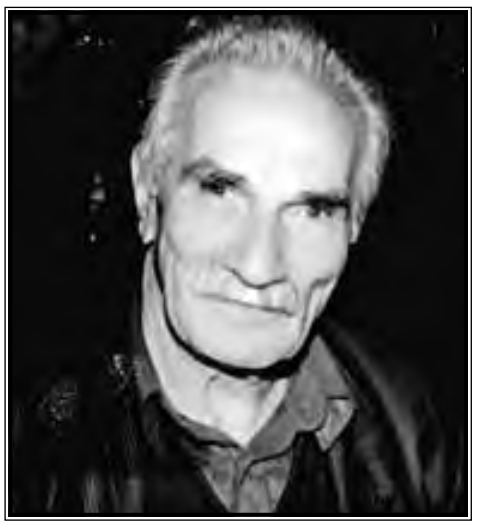

Τελέστηκε την Κυριακή 4-4-2021, σε πολύ στενό οικογενειακό κύκλο το ετήσιο μνημόσυνο του πατέρα μας Νικήτα Χαιρέτη του Χαραλάμπους.
Οι συνθήκες της πανδημίας του covid-19 καθόρισαν τις τελευταίες μέρες της ζωής του, καθώς μπήκε στο νοσοκομείο για τελευταία φορά την μέρα που ανακοινώθηκε το πρώτο lockdown, με οδηγίες για τα πρώτα μηνύματα στις μετακινήσεις, προσδιορίζοντας το τέλος μιας εποχής, όπως διαφαίνεται σήμερα ένα χρόνο μετά. Ξεκίνησαν νέες πρωτόγνωρες συνθήκες από τότε, που σίγουρα ήταν τραγικά ασυμβίβαστες με την μεγάλη του αγάπη, τις ελεύθερες μετακινήσεις, τις κοινωνικές συναναστροφές και την πλούσια συμμετοχή του στις παραδοσιακές μας τελετές.
Ένας από τους τελευταίους κι αυτός της παλιάς γενιάς, που καθώς χάνονται ένας ένας σε αυτή την σιωπηλή εποχή, πρέπει να μας θυμίζουν τις πανανθρώπινες αξίες που κάνουν τον άνθρωπο, άνθρωπο και τα Ανώγεια, Ανώγεια.
Γαλουχήθηκε από τις στάχτες «του χωριού» κατά την ισοπέδωση του από τους Γερμανούς, και το σιωπηλό θάνατο της μάνας του Αγάπης Δραμουντάνη του Σάββα μέσα στην κατοχή. Λίγο μετά, μια άλλη μάνα που δεν γέννησε η Ειρήνη Βρέντζου (Λοντροήνη) τον μεγάλωσε μαζί με τα μικρότερα αδέρφια του. Λάτρεις των πανανθρώπινων αξιών και των Ανωγείων, όπως κάθε γνήσιος Ανωγειανός, υπηρέτησε σε όλη του την ζωή με αρωγό την μάνα μας Γιαννούλα την αλήθεια, το δίκαιο, το ωραίο, το «ανθρώπινο» όπως χαρακτηριστικά έλεγε. Υπηρέτησε σιωπηλά το κοινό καλό που το τοποθετούσε πάνω από το ατομικό καλό, ορμώμενος από μια εσωτερική ανάγκη. Ανάπτυξε συλλογική δράση από μικρή ηλικία στον πρώτο κτηνοτροφικό συνεταιρισμό, στην δεκαετία του 1970 συνέβαλε στην δημιουργία επιτροπής για την πάταξη της ζωοκλοπής προς υπεράσπιση των αδυνάμων.
Επίσης βοήθησε στην υλοποίηση των Μουσικών Πολιτιστικών Εκδηλώσεων το 1978 στα πλαίσια της συμμετοχής του στο Δημοτικό συμβούλιο του Δήμου Ανωγείων. Υπήρξε ακούραστος εργάτης (ακόμα και όταν ήταν βαριά άρρωστος δείχνοντας το μεγαλείο της ψυχής του) στην διατήρηση της ομόνοιας και της αδελφοσύνης όλων όσων ζητούσαν την συμβουλή του, έκανε τον ξένο πόνο δικό του ώστε να επανέλθει η ειρήνη, η αλληλεγγύη, ο σεβασμός και το φιλότιμο... Ο «σασμός», ήταν για το πατέρα μας, μια πράξη ανύψωση της ανθρώπινης «βλακείας» σε αγάπη και αδελφοσύνη.
Στην μακρόχρονη αρρώστια του, δεν παραπονέθηκε, δεν λύγισε, είχε το θαυμασμό των γιατρών –«παλιάς κοπής άνθρωπος μου έλεγαν-σπάνια τον συναντάς», το μόνο που ήθελε ήταν να πάει στα Ανώγεια, όπως έλεγε συνέχεια.... να κάνει «επαφές»... πράγματι «κατάφερε να πεθάνει μόνο μια φορά» όπως μας έλεγε ...δύσκολα «τα ανθρώπινα» πατέρα μας χωρίς εσένα.... πέταξες εκεί ψηλά μαζί με την Γιαννούλα σου ελεύθερος... καλή αντάμωση
Ευχαριστούμε για την θερμή συμπαράσταση όλων στο πένθος μας με κάθε τρόπο.

«Στολίδι των Χαιρέτηδω
ήσουν στο πέρασμα σου
γι αυτό θα μείνει αθάνατο
Νικήτα το όνομα σου».

Ελευθερία Χαιρέτη (Σουβλοκωστα)

«Εδώ κοιμάται ο άρχοντας
που έβαλε την τιμή ντου
και την αξιοπρέπεια
πιο πάνω από την ζωή του»

«Καλό ταξίδι αετέ
μα αν λιώσει και το σώμα
τσι ζωντανούς θα τσι τιμάς
και μέσα από το χώμα»

Γιώργης Μπέρκης (Κατσούγκρης)

«Εχάθηκε δεν έσβησε
το όνομα ντου όμως
γιατί στα Ανώγεια ήτανε
ο λόγος του και νόμος»

Γιάγκος Κεφαλογιάννης

«Μια εποχή ολόκληρη
είχες χαρακτηρίσει.
κι εδά που φεύγεις δε μπορεί
κιανείς να σε τιμήσει».

Λευτέρης Καλομοίρης (Ντεμέλο)

Στη μέση- μέση έστεκες
Νικήτα στο Μεϊντάνι,
της ανθρωπιάς τις διδαχές
ο τόπος δεν τις βάνει».

Κώστας Μπέρκης

«Στσι ξένες λύτες έκαμες
χαλάλι τη ζωή σου,
γιατί για τσ' άλλους έδινες
Νικήτα, τη ψυχή σου.

Δίχως βοήθεια άνθρωπο,
ποτέ δεν είχες φήσει,
και εδά δεν μπόρεσε κιανείς
να σ' αποχαιρετήσει».

Βέρα Σουλτάτου -Ξυλούρη

«Καλό ταξίδι τσι ψυχής
που φεύγει από το σώμα
μα θα ναι πάντοτε παρών
στο πατρικό του χώμα».

Σταύρος Βιτώρος

«Ο Αετός που φώλιαζε,
τα Ανώγεια στα φτερά του,
το τελευταίο στσ' ουρανούς,
έκαμε πέταγμα του».

«Χαράς τα Ανώγεια αν γεννούν,
ανθρώπους σαν και εσένα,
να τα τιμούν ως τα 'χένες,
Νικήτα τιμημένα.

«Καλοστραθιά σου Αετέ,
για τη ζωή την άλλη,
έφυγες μα το νάμι σου
θα το γροικούμε πάλι».

Λευτέρης Μπέρκης

«Το Γωνομιό εδάκρυσε
και η Στεφάνα κλαίει,
κι ο Ρούβας μαυροντύθηκε
και μοιρολόγια λέει».

«Για να 'ν τα Ανώγεια στα ψηλά,
είχες και εσύ αγώνες,
όλη η ζωή σου στα κοινά
και στσ' άγραφους κανόνες».

Η Κρήτη με μηνύματα
θα σ' αποχαιρετήσει,
κι ας ήσουν πανταχού παρών,
σε όλη σου τη ζήση».

Μανόλης Πασπαράκης (Μούγερης)

«Σαν τον αετό, το πέταγμα,
το τελευταίο κάμε,
γιατί ποτέ σου στη ζωή,
δεν είχες σκύψει χάμε.

Ένα μεγάλο Ανωγειανό,
το χώμα θα σκεπάσει,
μα ώστε να στέκει το χωριό
δε θα τόνε ξεχάσει».

πάτερ Ανδρέας Κεφαλογιάννης

«Έφυγες μα το όνομα,
αθάνατο θα μείνει,
γιατί ερμήνευες σωστά,
Νικήτα και δε σβήνει».

Νικηφόρος Μπέρκης

«Η την αλήθεια θα την πω
χωρίς να υπερβάλω
η την ζωή σου ξόδεψες
για τις ζωές των άλλων»

«Παρόλο που είναι Άνοιξη
μαύρα λουλούδια βγάνει
το χώμα το Ανωγειανό
στον άρχοντα που χάνει»

«Αμέ Νικήτα στο καλό
Χαιρεθιανό στολίδι
εσύ μπορείς να βασιλές
μα ο ήλιος σου θα δίδει»
Αριστείδης Χαιρέτης (Γιαλάφτης)

Εις μνήμη του εκλιπόντος Νικήτα Χαιρέτη τα παιδιά του εισέφεραν στην Φ.Α. το ποσό των 100,00 ευρώ.

Εις μνήμη ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ ΓΡΥΛΟΥ

ΑΠΟΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΣΤΟΝ ΑΔΕΛΦΟ ΜΟΥ

Συγκλονισμένος και συντετριμμένος από την τραγική είδηση του θανάτου σου , σου απευθύνω τον ύστατο χαιρετισμό.
Γεννήθηκες στα Ανώγεια Μυλοποτάμου Ρεθύμνης, γόνος δεκαμελούς οικογένειας, δημιουργοί της οποίας υπήρξαν οι αείμνηστοι γονείς μας, ο Λεωνίδας και η Νίκη Γρύλλου. Μεγάλωσες, ανδρώθηκες και σταδιοδρόμησες επαγγελματικά στο Ηράκλειο της Κρήτης. Ανωγειανό Δημοτικό Σχολείο, Επτατάξια Νυχτερινή Επαγγελματική Σχολή Ηρακλείου, εργαζόμενος την ημέρα στο φαρμακείο του αείμνηστου φαρμακοποιού Μιχαήλ Τζομπανάκη. Άριστος μαθητής, σημαιοφόρος, συμμετοχή σε πανελλαδικές εξετάσεις, επιτυχία στην Ανωτάτη Σχολή Εμπορικών και Οικονομικών Επιστημών. Την ίδια περίοδο στρατεύεσαι στις Ένοπλες Δυνάμεις, υπηρετείς στην Αθήνα και όσο σου το επέτρεπε ο ελεύθερος χρόνος σου, παρακολουθείς την Σχολή σου, μέχρι και το δεύτερο έτος σπουδών. Μετά την εκπλήρωση της στρατιωτικής σου θητείας, εξαιτίας διάφορων πιεστικών καταστάσεων και γεγονότων που έχουν προκύψει την περίοδο εκείνη, και ενώ διακαής σου πόθος είναι η ολοκλήρωση των σπουδών σου, αναγκάζεσαι να τις διακόψεις και να επιστρέψεις στο Ηράκλειο, όπου ανοίγεις μια νέα σελίδα στη ζωή σου και ακολουθείς το δρόμο της επιχειρηματικότητας, ιδρύοντας μια εταιρία, με αντικείμενο εργασιών την εμπορία γεωργικών προϊόντων. Δρόμος ανηφορικός και δύσκολος, λόγω του νεαρού της ηλικίας σου, αλλά για εσένα αδελφέ, τίποτα στη ζωή σου δεν ήταν δύσκολο και ακατόρθωτο.
Χάρις στο αστείρευτο και ασίγαστο πάθος που σε διέκρινε, σε συνδυασμό με τα αδιαμφισβήτητα προσόντα σου, που είχες επιδείξει από πολύ νωρίς, κατάφερες σε σύντομο διάστημα να κερδίσεις την εμπιστοσύνη και την εκτίμηση του κόσμου και να καταξιωθείς στην συνείδηση του ως ένας αξιόπιστος και έντιμος επιχειρηματίας. Νυμφεύτηκες την εκλεκτή της καρδιάς σου, την Καίτη Χναράκη. Όλα τα χρόνια της επαγγελματικής σου διαδρομής, εργάστηκες πολύ σκληρά, έχοντας στο πλευρό σου την σύζυγό σου Καίτη, η οποία ήταν το στήριγμά σου και άξιος συμπαραστάτης σε κάθε σου βήμα. Ήσουν πρόσχαρος, ανοιχτόκαρδος, μεγαλόψυχος, γεμάτος καλοσύνη, με ευρύτητα αντίληψης, με πλούσια ψυχικά χαρίσματα και ένα ιδιαίτερα λεπτό χιούμορ, χάρις στο οποίο προκαλούσες την ευθυμία και άφθονο γέλιο, σε παρέες μεταξύ συγγενών, γνωστών και φίλων. Υποδειγματικός σύζυγος, στοργικός πατέρας και τρυφερότατος παππούς, με τέσσερα εγγόνια σου, τα οποία τα λάτρευες και θα τους λείψεις πάρα πολύ.
Από σήμερα νιώθω αρκετά φτωχότερος διότι στερήθηκα ένα αγαπημένο αδελφό, με τον οποίο είχα καθημερινή σχεδόν επαφή, ανταλλάσαμε απόψεις για θέματα γενικού ενδιαφέροντος, σχολιάζαμε την τρέχουσα επικαιρότητα και μοιραζόμαστε τις αγωνίες μας για διάφορα προβλήματα που ανέκυπταν στη ζωή μας (θέματα υγείας κλπ). Είχα την τύχη και την ευλογία να είμαι αδελφός σου, γιατί στη ζωή σου υπήρξες ευθύς, ειλικρινής, έντιμος, αξιοπρεπής και υπερήφανος, η άριστη δε σχέση που είχαμε, δεν διαταράχθηκε ποτέ. Στη μνήμη μου έχουν χαραχθεί ανεξίτηλα τα παιδικά παιχνίδια, οι ζαβολιές μας, τα όμορφα αστεία και τα καλοπροαίρετα πάντα πειράγματα μας. Δεν ξεχνώ, επίσης, τις μοναδικές στιγμές χαράς και ευτυχίας που έζησα κατά καιρούς με την οικογένειά σου, σε διάφορες φάσεις της ζωής μου, όταν ερχόμενος πολλές φορές στο Ηράκλειο από Αθήνα, όπου εργαζόμουν και μέχρι να αποχτήσω ιδιόκτητη κατοικία, επέβαλες ετσιθελικά κάθε φορά να διαμένω στο σπίτι σου και όχι σε ξενοδοχείο, για να μην υποβληθώ στη σχετική δαπάνη (τόσο δημοκράτης ήσουν αδελφέ...). Θα μπορούσα να αναφερθώ σε πάμπολλες περιπτώσεις, όπου αποτυπώνονται πτυχές της ανθρώπινης ευαισθησίας σου και της απέραντης καλοσύνης και γενναιοδωρίας σου, προκειμένου να καταδείξω το μεγαλείο της ψυχής σου και τον αδαμάντινο χαραχτήρα σου, περιορίζομαι όμως μόνο στην προσωπική μου περίπτωση, που μόλις προανέφερα. Δυστυχώς όμως αδελφέ μου, ενώ όλα κυλούσαν ομαλά στη ζωή σου και η υγεία σου ήταν γενικά καλή, η μοίρα σου επεφύλαξε ένα άσχημο παιγνίδι καθόσον το Μεγάλο Σάββατο, είχες ένα σοβαρό ατύχημα στο σπίτι σου, το οποίο έμελλε να αποδειχθεί μοιραίο, διότι παρά τις προσπάθειες των γιατρών του ΠΑ.Γ.Ν.Η. στο οποίο μεταφέρθηκες από την πρώτη στιγμή, δεν κατάφερες να κερδίσεις τη μάχη για τη ζωή. Το αναπάντεχο και τραγικό αυτό γεγονός, έχει συγκλονίσει την οικογένειά σου και τα αδέλφια σου και ο πόνος που μας διακατέχει όλους είναι δυσβάστακτος. Δεν σου κρύβω αδελφέ ότι, η απώλειά σου με έχει σημαδέψει και μου έχει κοστίσει ανεπανόρθωτα. Σου υπόσχομαι όμως ότι, όσο ζω, θα παραμένεις ζωντανός στη μνήμη μου, θα θυμάμαι για πάντα και δεν θα σε ξεχάσω ποτέ. Καλό σου ταξίδι αξιαγάπητε και πολυαγαπημένε μου αδελφέ.

Ο αδελφός σου
Ανδρέας Γρύλλος.

Εις μνήμη του εκλιπόντος ο Ανδρέας και η Μαρία Γρύλλου εισέφεραν στη Φ.Α. το ποσό των 100,00 ευρώ.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Εις μνήμη ΒΑΓΓΕΛΗ ΠΛΟΥΣΗ (ΠΛΟΥΣΟΒΑΓΓΕΛΗ)

Η Ανωγειανή γη υποδέχτηκε τον περασμένο Απρίλιο τον **Βαγγέλη Πλουσή (Πλουσοβαγγέλη)**, ένα άξιο τέκνο και εξαιρετικής ποιότητας άνθρωπο.

Ο Βαγγέλης «έφυγε» από τη ζωή σε ηλικία 82 ετών (18 Απριλίου 2021), μετά από μακροχρόνια προβλήματα υγείας, που τον ταλαιπωρούσαν πολύ τα τελευταία χρόνια της ζωής του. Αγαπητός και δέκτης σεβασμού από όλο το χωριό. Αναχώρησε για το μεγάλο ταξίδι, με τους φίλους και συγχωριανούς να μην μπορούν να τον αποχαιρετίσουν όπως ήθελαν και όπως ακριβώς του άξιζε, λόγω των περιοριστικών μέτρων της πανδημίας του Covid – 19. Άφησε πίσω του μια υπέροχη οικογένεια και μια σημαντική παρακαταθήκη, όντας ένας άνθρωπος που έζησε τιμώντας τις αυθεντικές αξίες των Ανωγείων, των ηθών και των εθίμων τους. Επίσης, ως λυράρης, ο Πλουσοβαγγέλης έβαλε το δικό του σημαντικό λιθαράκι στην άνοδο του τουρισμού στ' Ανώγεια, που άλλαξε όλη την οικονομία του τόπου μας, καθώς ήταν αυτός που έπαιζε στο ιστορικό κέντρο «Η Πράσινη Φωλιά» του Ντουλκερογιώργη, διασκεδάζοντας, αλλά και δείχνοντας τις μουσικές παραδόσεις του τόπου μας, σε χιλιάδες τουρίστες όλα τα χρόνια.

Ο **Γιάννης Γεωργίου Καλομοίρης** «Ντουλκέρης», που μικρό παιδί, τότε, έπαιζε με το λαούτο του δίπλα στον Πλουσοβαγγέλη τις δεκαετίες του 1980 και του 1990, τον αποχαιρέτισε αναφέροντας, μεταξύ των άλλων: ***«Παρόλο που το μεγαλύτερο μέρος του ακροατηρίου ήταν ξένοι τουρίστες, έπαιζε με τον ίδιο σεβασμό που θα έπαιζε σε οποιοδήποτε ακροατήριο».***

Με μια συγκινητική ανάρτηση, το αποχαιρέτισε και ο γιος του Σπύρος Πλουσής «Ρολιός»: ***«Να σου μοιάσω και να ακολουθήσω τα βήματά σου, είναι ακατόρθωτο. Να σε λατρεύω, όμως, όπως με λάτρευες, ναι.., Αυτό το μπορώ! Να έχεις Καλοστραθιά αγιοκατεβασμένε πατέρα!»***.

Ο Βαγγέλης Πλουσής υπήρξε ένας από τους ανθρώπους, που ο βιολογικός θάνατος δεν θα σβήσει την ανάμνησή του. Έζησε με αξιοπρέπεια, με τον τίμιο ιδρώτα του μεγάλωσε και ανέθρεψε την οικογένειά του και με το φευγιό του όλοι είχαν ένα καλό λόγο να πουν για εκείνον και μια γλυκιά ανάμνηση από κάποια παρέα του. Κι αυτό , ίσως, είναι το σημαντικότερο κομμάτι της ζωής. Να σε θυμούνται με αγάπη μετά τον θάνατο.

Τη στράτα αφήνεις καθαρή
ο άλλος να διαβαίνει
κι ότι δε γιαίνει στη ζωή
στο Κάτω Κόσμο γιαίνει.

Γιαλάφτης

Ως κι' αν διαβαίνουν οι καιροί
κι' ας λιώσει και το σώμα,
τη μνήμη σου στη σκέψη μας,
δεν τη σκεπάζει χώμα!!!

Έφυγε αυτός που τίμησε
αθόρυβα τον τόπο
μ' αξίες και περγαμηνές,
αρχές και τίμιο τρόπο.
Ήντα να πει εδά κιανείς
να σε παρηγορήσει,
αφού από την πόρτα σου
λείπει το κυπαρίσσι.
Στο πρόσωπό του φαίνεται
μονάχα καλοσύνη,
ενός γονέου άφθαρτου
που αξέχαστος θα μείνει.
Θερμά συλλυπητήρια
στο πόνο το μεγάλο
κι εύχομαι ο Θεός ποτέ
να μη σου πέψει άλλο.

Γιώργης Μπέρκης.

Ποιος είναι αυτός που θα σου βρει,
Βαγγέλη, ένα ψεγάδι,
εις τση ζωής το μισεμό
εδά που πας στον Άδη.

Καμπαφλής

Ως και ο Θιός εδάκρυσε
την ώρα τση ταφή σου,
γιατί έβρηκε πολλά καλά,
στο διάβα τση ζωή σου.

Η γυναίκα σου.

Ήθελα να 'χουνε πολλοί,
πατέρα, τη ψυχή σου,
θα ν' ήτανε η ζωή στη γη
ωσάν του παραδείσου.

Η κόρη σου.

Αν βρεθείς σε τόπο που δεν μοιάζει με Παράδεισο... σε στέλνει κάποιος για να τον μετατρέψεις σε Παράδεισο!!

Ο γιος σου.

ΑΠΟΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΣΤΟΝ ΒΑΓΓΕΛΗ ΠΛΟΥΣΗ:

«Σήμερα έφυγε για το μεγάλο ταξίδι ο **Βαγγέλης Πλουσής**.

Ένας ξεχωριστός Ανωγειανός. Άνθρωπος εργατικός, με μεγάλη καρδιά, νοικοκύρης και πολύ καλός οικογενειάρχης. Σαν συνεργάτης του πατέρα μου, μόνιμος λυράρης στην Πράσινη φωλιά για περίπου δυο δεκαετίες, υπήρξε άψογος, συνεπής και πάντα με καλοσύνη και ανθρωπιά. Αγαπητός από όλους όσους συνεργάστηκαν μαζί του: χορευτές, μουσικοί, οδηγοί, ξεναγοί και ιδιαιτέρως αγαπητός από την οικογένεια μου πράγμα που οδήγησε στην κουμπαριά και στην συντεκνιά μας και σε μια σχέση αγάπης και σεβασμού που θα διαρκεί εσαεί.

Με τον «φίλο», όπως με αποκαλούσε κι αυτός, **Βαγγέλη** συνυπήρξαμε στο μουσικό πάλκο οι δύο μας λύρα και λαούτο για μια δεκαετία. Σχέση φιλίας και μουσική συνάμα. Ο **Βαγγέλης**, όπως και ο αδερφός του βέβαια ο Σοφοκλής, ήξερε και έπαιζε άριστα στη λύρα τους περισσότερους καλούς κρητικούς σκοπούς τους οποίου μαζί του πρωτοάκουσα και πρωτοέπαιξα. Συρτά, κοντυλιές, Μαλεβιζιώτη, καλαματιανά, τα ήξερε σχεδόν όλα. Ως και το «Μαύρε χωρισμέ» το δύσκολο, αλλά μοναδικό καλαματιανό του Μουντάκη που μου άρεσε και του το ζητούσα, το έπαιζε και το τραγουδούσε άψογα. Παρόλο που το μεγαλύτερο μέρος του ακροατηρίου ήταν τουρίστες έπαιζε με τον ίδιο σεβασμό προς την λύρα του όπως θα έπαιζε μπροστά σε οποιοδήποτε. Έτσι έβαλε σημαντικό λιθάρι στην οικονομική αλλά και πολιτιστική άνθιση των Ανωγείων που έφερε η «Πράσινη Φωλιά» μαζί με τον Δήμο Ανωγείων τις δεκαετίες ' 80 και 90. Φίλε **Βαγγέλη**, ταλαιπωρήθηκες τα τελευταία χρόνια με θέματα υγείας, όμως η άξια Γιωργία σου πρόσφερε την αγάπη και τη βοήθεια που χρειαζόσουν. Τώρα λυτρώθηκες και φεύγεις για τον κάτω κόσμο όπου σε περιμένουν πρόσωπα αγαπημένα. Με την καλοσύνη και τη λύρα σου θα είσαι η καλύτερη συντροφιά. Καλό ταξίδι φίλε Βαγγέλη».

Θερμά συλλυπητήρια
σε όλη την οικογένεια.
Γιάννης Γ. Καλομοίρης

Εις μνήμη του εκλιπόντος η οικογένειά του εισέφερε στη Φ.Α. το ποσό των 150,00 Ευρώ.

Η οικογένεια του εκλιπόντος Βαγγέλη Πλουσή (Πλουσοβαγγέλη) ευχαριστεί το ιατρικό και νοσηλευτικό προσωπικό του Κ.Υ. Α. για τις υπηρεσίες τους , το ΕΚΑΒ και ιδιαίτερα τον κ. Γιώργη Δασκαλάκη που ήταν παρόν κάθε μήνα, επί τέσσερα χρόνια παρέχοντας κατ'οίκον ιατρικές υπηρεσίες, χωρίς να εκφράσει καμία δυσαρέσκεια, καθώς και τον κ. Γιώργο Χριστοδουλάκη που στάθηκε με τρόπο σεμνό, ταπεινό και αξιοθαύμαστο την ύστατη ώρα πιστοποίησης του θανάτου του. Επίσης, ευχαριστεί το «ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ» και την «ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ» για τις συνεχείς συνταγογραφήσεις και αιμοληψίες. Ακόμα, η οικογένεια ευχαριστεί τους γείτονες, φίλους, συγγενείς, συντέκνους, συναδελφούς και συγχωριανούς που συμπαραστάθηκαν στο πένθος με την κάθε είδους προσφορά στην μνήνη του αγαπημένου τους.

Εις μνήμη ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ ΠΑΤΡΑΜΑΝΗ

Γυναίκα ευλαβική, όπως η φύση. Άγρια και πηγαία. Ήρεμα δυνατή. Σοφή μα και γενναία. Μάνα για εμάς μα και για όλους μάνα. Μάνα επιλεγμένη. Μάνα από επιλογή. Θάρρος, θυσία κι ομορφιά.

Τα μάτια αυτά, όποιος γνώριζε, εισέπραττε αγκαλιά και διδαχή του έδιναν στο πως να ζει με τόλμη.

Μ' ένα της βλέμμα ήξερε το μέσα σου καλά.

Το ψέμα σου το διάβαζε προτού το πεις ακόμη.

Βαθύ το απλό χάδι της. Απλοί οι συνειρμοί της. Μα πάντα τους απ' τη καρδιά κι απ' τη βαθιά ψυχή της.

Μάνα μας πως σε είχαμε
τιμή μας και γιατρειά μας.
Το πόσο σ' αγαπήσαμε
αιώνια συντροφιά μας.

Τα παιδιά σου
Μαίρη και Γιάννης.

Τα παιδιά της εκλιπούσας εισέφεραν στην Φ.Α. εις μνήμη της το ποσό των 100,00 ευρώ.

Εις μνήμη ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΒΙΤΩΡΟΥ (ΒΙΤΑΡΑΝΤΩΝΗΣ)

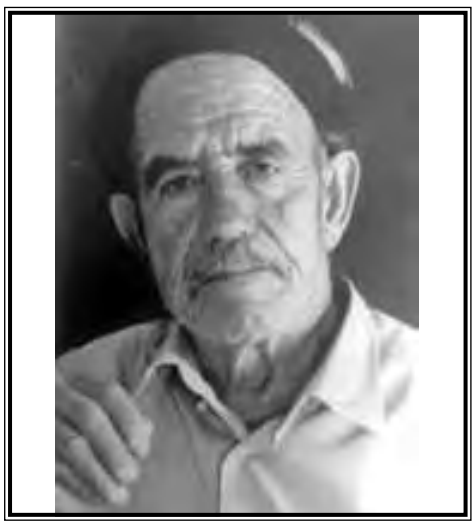

Λατρεμένε μου παππού, είναι πολλά αυτά που θέλω πω, για να εκφράσω τα συναισθήματα μου για εσένα που μπορώ να γράψω ώρες. Ήσουν ο δεύτερος πατέρας μου, το στήριγμά μου. Η αδυναμία μου για εσένα δεν κρυβόταν. Όταν περνούσες από το σπίτι και σ' έβλεπα, έβγαινε ένα τεράστιο χαμόγελο από το πρόσωπό μου. Ερχόμουν κοντά σου, σε αγκάλιαζα, σου έδινα ένα φιλί στο μάγουλο κι εσύ κοκκίνιζες. Η ζωή, σου φέρθηκε σκληρά πολλές φορές, όμως η ακλόνητη πίστη σου στο Θεό και ο σεβασμό σου προς αυτόν σε έκανε να στέκεσαι όρθιος. Ποτέ μου δεν είδα στο πρόσωπό σου τη λύπη, «Ήταν θέλημα Θεού», έλεγες. Κακή κουβέντα δεν βγήκε ποτέ από το στόμα σου για κανένα. Ακόμα κι αν κάτι ήταν άδικο για σένα, έλεγες: ***«Δεν πειράζει παιδί μου, η κακία ποτέ δεν βγαίνει σε καλό»***. Εργατικός και ακούραστος, να σηκώνεσαι κάθε μέρα από τα χαράματα, να παίρνεις το γάιδαρο σου, μαζί με την αδελφή σου την Αριστέα και να σε ακολουθεί με τα πόδια να πηγαίνετε στη «Σπαθαριά». Εκεί είχες δημιουργήσει με πολύ κόπο το δικό σου παράδεισο. Γαλήνευε και ηρεμούσε η ψυχή σου όσο εκεί βρισκόσουν. Το μεγαλείο της ψυχής σου και η υπερηφάνειά σου, ήταν σπάνιες. Με έμαθες να σέβομαι, να εκτιμώ τη ζωή και τους ανθρώπους. Να πιστεύω στο Θεό, να μην τα βάζω κάτω στα δύσκολα και να παραμένω δυνατή. Οι διδαχές σου θα παραμείνουν για πάντα στο μυαλό μου. Θέλω να σε ευχαριστήσω μέσα από τα βάθη της καρδιάς μου, για όλα όσα πρόσφερες τόσο σε εμένα την ίδια, όσο και στην οικογένειά μου. Δεν θα σε ξεχάσω ποτέ παππούλη μου γλυκέ.

«Σ' ΑΓΑΠΩ ΠΟΛΥ ΓΙΑ ΠΑΝΤΑ»

Με σεβασμό και αγάπη!
Η εγγονή σου
Βιτώρου Ζαχαρένια.

Εις μνήμη του εκλιπόντος, ο γιός του Κώστας Βιτώρος, εισέφερε στη Φ.Α. το ποσόν των 50,00 ευρώ.

ΦΩΤ MAΡΤΥΡΙΕΣ

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

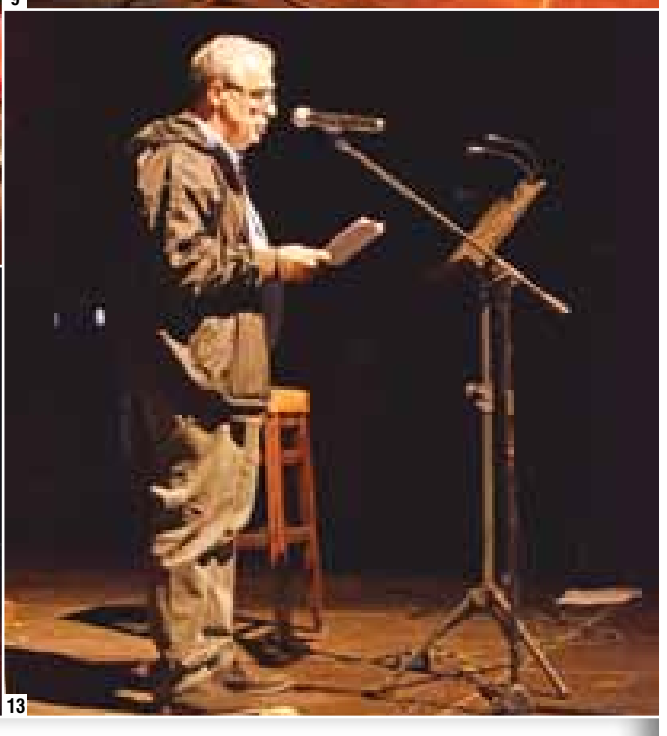
9

10

11

12

13

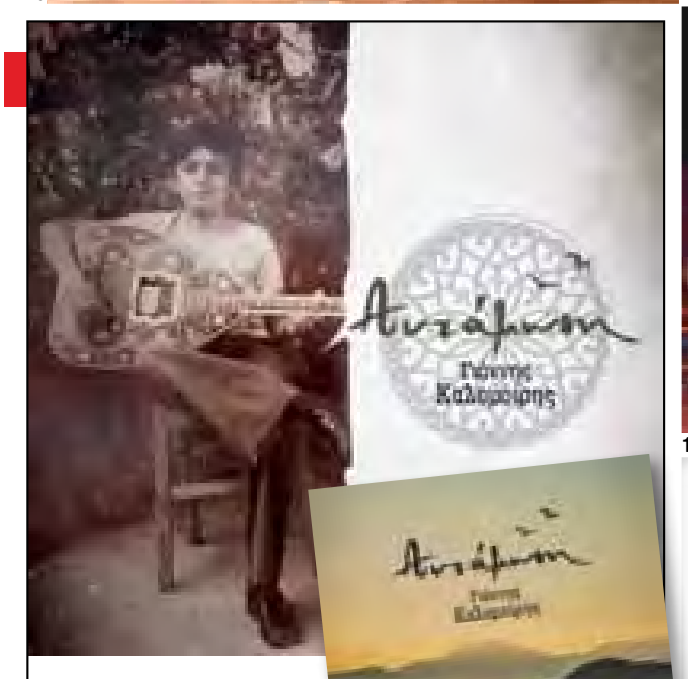

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΔΙΣΚΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΔΟΥΛΕΙΑΣ ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ ΚΑΛΟΜΟΙΡΗ ΜΕ ΤΙΤΛΟ **«ΑΝΤΑΜΩΣΗ»** ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΦΥΛΛΟ ΤΗΣ *Φ.Α.*

1-8 Στιγμιότυπα από τις επετειακές εκδηλώσεις για το ολοκαύτωμα των Ανωγείων.

2 Κατάθεση στεφάνου από τον τότε Υφυπουργό Μεταφορών και νυν βουλευτή Ρεθύμνης της Νέας Δημοκρατίας κο Ιωάννη Κεφαλογιάννη

3 Κατάθεση στεφάνου από τον περιφερειάρχη Κρήτης κο Σταύρο Αρναουτάκη

4 Κατάθεση στεφάνου εκ μέρους της Περιφερειακής Ένωσης Δήμων Κρήτης από τους κ.κ: Δημήτριο Κόκκινο, Δήμαρχο Δήμου Μυλοποτάμου, Μανώλη Κοκοσάλη, Δήμαρχος Αρχανών – Αστερουσίων, Μανούσο Χιωτάκη, Δήμαρχο Δήμου Σφακίων, Γεώργιο Μυλωνάκη, Δήμαρχο Κισσάμου, Στέλιο Σπανουδάκη, Αντιδήμαρχο Δήμου Ρεθύμνης, Δημήτρη Λελεδάκη, Αντιδήμαρχος Δήμου Ρεθύμνου

5 Κατάθεση στεφάνου εκ μέρους του Δικτύου Μαρτυρικών Πόλεων και Χωριών της Ελλάδος, και του Εθνικού Συμβουλίου Διεκδίκησης των Οφειλών της Γερμανίας προς την Ελλάδα από τους κ.κ. Μενέλαος Μποκέα, Δήμαρχο Δήμου Μαλεβιζίου, Εμμανουήλ Ψαρουδάκη, Αντιδήμαρχο Δήμου Αμαρίου, Αριστομένη Συγγελάκη, Συγγραμματέα του «Εθνικού Συμβουλίου Διεκδίκησης των Οφειλών της Γερμανίας προς την Ελλάδα»

6 Κατάθεση στεφάνου εκ μέρους της Εθνικής Αντίστασης, από τον Πρόεδρο του Δημοτικού Συμβουλίου Δήμου Ανωγείων κο Μιχάλη Δραμουντάνη

7 Κατάθεση στεφάνου εκ μέρους του Συλλόγου Ανωγειανών της Αθήνας «ΤΟ ΙΔΑΙΟΝ ΑΝΤΡΟΝ», από την Πρόεδρο του Δ.Σ. του Συλλόγου, κα Ζαχαρένια Ανδρεαδάκη.

8 Κατάθεση στεφάνου εκ μέρους του Δήμου Ανωγείων από το Δήμαρχο κο Σωκράτη Κεφαλογιάννη.

9-13 Στιγμιότυπα από τις εκδηλώσεις των Υακινθείων 2021

9 Η ισπανίδα τραγουδίστρια Beatriz Ballesteros

10 Μαρία Σκουλά (λύρα), Γιώργης Νταγιαντάς (λαούτο), Δαμιανός Βασιλάκης (κρουστά) και Σίγμα Μανόλης (κιθάρα).

11 Φένια Χαιρέτη και οι χορεύτριες των Ακρητών

12 Αδελφές Βουγιουκλή

13 Ντίνος Μερκούρης

ΦΩΤΟΣ ***Μανώλης Σκανδάλης***